

Gemeente Delfzijl

Bestemmingsplan
Buitengebied - Noord

(partiële hervaststelling)

GEMEENTE DELFZIJL
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - NOORD

TOELICHTING

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	blz
1. INLEIDING	1
1. 1. Aanleiding	1
1. 2. Aanpak	2
1. 3. Inhoud van de toelichting	4
2. STATUS EN REIKWIJDTE	5
2. 1. Beleidsgrenzen	5
2. 2. Instrumentele grenzen	6
2. 3. De functie van het bestemmingsplan	7
2. 4. Systematiek	7
3. HUIDIGE SITUATIE	9
3. 1. Bodem, geomorfologie en water	9
3. 2. Landschap en cultuurhistorie	10
3. 3. Ecologie/Natuur	15
3. 4. Landbouw	16
3. 5. Delfstofwinning	22
3. 6. Wonen	23
3. 7. Niet-agrarische bedrijvigheid	24
3. 8. Recreatie en Toerisme	24
3. 9. Verkeer en infrastructuur	25
3. 10. Nutsvoorzieningen, energie, communicatie	25
4. BELEIDSKADER	27
4. 1. Europees beleid	27
4. 2. Rijksbeleid	28
4. 3. Provinciaal beleid	31
4. 4. Regionaal beleid	36
4. 5. Gemeentelijk beleid	38
5. OMGEVINGSASPECTEN	39
5. 1. Water	39
5. 2. Ecologie	43
5. 3. Planmer	44
5. 4. Archeologie	51
5. 5. Externe veiligheid	52
5. 6. Geluidhinder	57
5. 7. Geurhinder agrarische bedrijvigheid	58
5. 8. Luchtkwaliteit	59
5. 9. Bodem	60

6. PLANUITGANGSPUNTEN	62
6. 1. Inleiding	62
6. 2. Algemene uitgangspunten ruimtelijke zonering	62
6. 3. Landschappelijke en cultuurhistorische hoofdstructuur	64
6. 4. Uitgangspunten basisfuncties: landbouw	67
6. 5. Natuur en bos	78
6. 6. Water	79
6. 7. Locaties delfstofwinning / energiewinning	79
6. 8. Uitgangspunten toegevoegde functies	80
7. JURIDISCHE TOELICHTING	87
7. 1. Toelichting op het juridische systeem	87
7. 2. Opbouw bestemmingsregels	87
7. 3. Gebiedsbestemmingen	88
7. 4. Overige bestemmingen	91
7. 5. Dubbelbestemmingen	95
7. 6. Algemene aanduidingen	96
8. UITVOERBAARHEID	99
8. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	99
8. 2. Economische uitvoerbaarheid	99
8. 3. Grondexploitatie	100
8. 4. Handhaafbaarheid, controle, toezicht	100
9. OVERLEG EN INSPRAAK	104

BIJLAGEN BIJ TOELICHTING

Bijlage 1	Literatuurlijst
Bijlage 2	Toelichting stelsel omgevingsvergunningen + fragment RAK Appingedam-Delfzijl
Bijlage 3	Resultaten akoestisch onderzoek
Bijlage 4	Resultaten onderzoek externe veiligheid
Bijlage 5	Kerkpad aan de Tweehuizerweg 6 te Spijk, een cultuur historisch bureauonderzoek
Bijlage 6	PlanMER
Bijlage 7	Aanvulling planMER
Bijlage 8	Definitief toetsingsadvies Commissie mer
Bijlage 9	Nota inspraak, overleg en commentaar

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding

Voor u ligt het bestemmingsplan voor het Buitengebied - Noord van de gemeente Delfzijl. Dit als resultaat van het voornemen van het gemeentebestuur om te komen tot een nieuw en actueel bestemmingsplan Buitengebied voor het gebied van de voormalige gemeente Bierum (het noordelijk deel van de gemeente), alsmede voor het westelijk van de stad gelegen deel Uitwierde - Biessum.

Het nu nog vigerende bestemmingsplan *Buitengebied - Bierum* dateert van de jaren tachtig en is op meerdere onderdelen verouderd, terwijl het gebied Uitwierde - Biessum deels is geregeld in een bestemmingsplan dat dateert uit de jaren 60 en deels nog een "witte vlek" is, dat wil zeggen, een gebied waar geen bestemmingsplan voor geldt.

Een aantal inhoudelijke en beleidsmotieven is aanleiding om een nieuw bestemmingsplan Buitengebied te maken. Op de eerste plaats gaat het om de doorwerking van het actueel beleid. Zo is er het *Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013*, dat op 17 juni 2009 is vastgesteld en waarin hoofdlijnen het provinciaal beleid voor Groningen zijn weergegeven. Op diezelfde dag is ook de *Omgevingsverordening Groningen-2009* vastgesteld.

Van belang voor dit bestemmingsplan is daarnaast de '*Nota Agrarische bouwblokken en landschap*', *pilot Regio Noord* die de provincie in samenwerking met de Regioraad, de gemeenten uit de Regio Noord en het Waterschap Noorderzijlvest in 2006 heeft gemaakt. Daarin wordt voor agrarische bouwpercelen boven een zekere omvang een maatwerkbenadering voorgesteld, gecombineerd met het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden. Voor het plangebied is deze maatwerkbenadering samen met de provincie toegepast.

Ten tweede is de afstemming van het ruimtelijk beleid op de RAK "Appingedam - Delfzijl" zoals die enige jaren geleden is vastgesteld van belang. Het betreft hier een ruilverkaveling met een administratief karakter. De bij deze RAK betrokken gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum hebben aangegeven het planologisch beleid af te stemmen op de afspraken die in deze ruilverkaveling zijn gemaakt.

Ten derde zijn er een aantal nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied, die eveneens van invloed op het bestemmingsplan Buitengebied - Noord zijn. Zo speelt in delen van het buitengebied, met name in het open gebied, een tendens naar verdere schaalvergroting in de landbouw. Voorts gaat het om de regeling van een aantal aspecten in de landbouw, zoals de regelgeving voor agrarische bedrijven, die in het nu nog geldende plan onvoldoende zijn geregeld.

Ten vierde betreft het nieuwe inzichten over de bescherming van landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Niet alleen door het Rijk (*Nota Belvédère*, *Nota Ruimte*), maar ook in Europees verband (*Wet op de archeologische monumentenzorg*, Besluit - MER van 2011) wordt gewezen op het belang van de integratie van deze aspecten in het gemeentelijk planologisch beleid.

In de herziening van het plan Buitengebied wordt tevens ingespeeld op de gewijzigde regelgeving op allerlei gebied.

Per 1 juli 2008 is de nieuwe *Wet ruimtelijke ordening* (Wro) van kracht. Van belang zijn voorts de wetswijzigingen op milieugebied (zoals de *Wet geluidhinder* en de *Wet geurhinder en veehouderij*), op het gebied van water (waterparagraaf), alsook ten aanzien van overig omgevingsbeleid (zoals het *Besluit externe veiligheid inrichtingen*).

Tot slot spelen bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan ook formele motieven een rol. Zo is aan onderdelen van het vigerende bestemmingsplan Buitengebied Bierum indertijd deels goedkeuring onthouden, terwijl die onderdelen nadien niet zijn hersteld in een procedure ex artikel 30 WRO. Daarnaast zijn grenswijzigingen, die naar aanleiding van de gemeentelijke herindeling van 1990 zijn doorgevoerd, nog niet vertaald in een nieuw bestemmingsplan. Ook zijn verleende vrijstellingen op grond van artikel 19 WRO nog niet verwerkt/opgenomen in een nieuw bestemmingsplan. Bovendien dienen verouderde bestemmingsplannen (meer dan 10 jaar oud) formeel te worden geactualiseerd. In de Wro is deze verplichting vastgelegd. Indien gemeenten hieraan niet vóór 01-07-2013 voldoen, dan kunnen bepaalde leges niet meer worden verhaald.

Aan de ene kant zal in het nieuwe bestemmingsplan dus rekening worden gehouden met de actuele maatschappelijke omstandigheden en nieuwe beleidsinzichten. Aan de andere kant kiest het gemeentebestuur er voor (waar het tot dusver geldende beleid niet bestreden is) dit in het nieuwe bestemmingsplan in geactualiseerde vorm over te nemen.

Tenslotte is de inzet om naast een nieuw bestemmingsplan voor het *Buitengebied - Noord* een bestemmingsplan voor het *Buitengebied - Zuid* te maken. Daarmee wordt voor hele buitengebied een actuele regeling voorbereid.

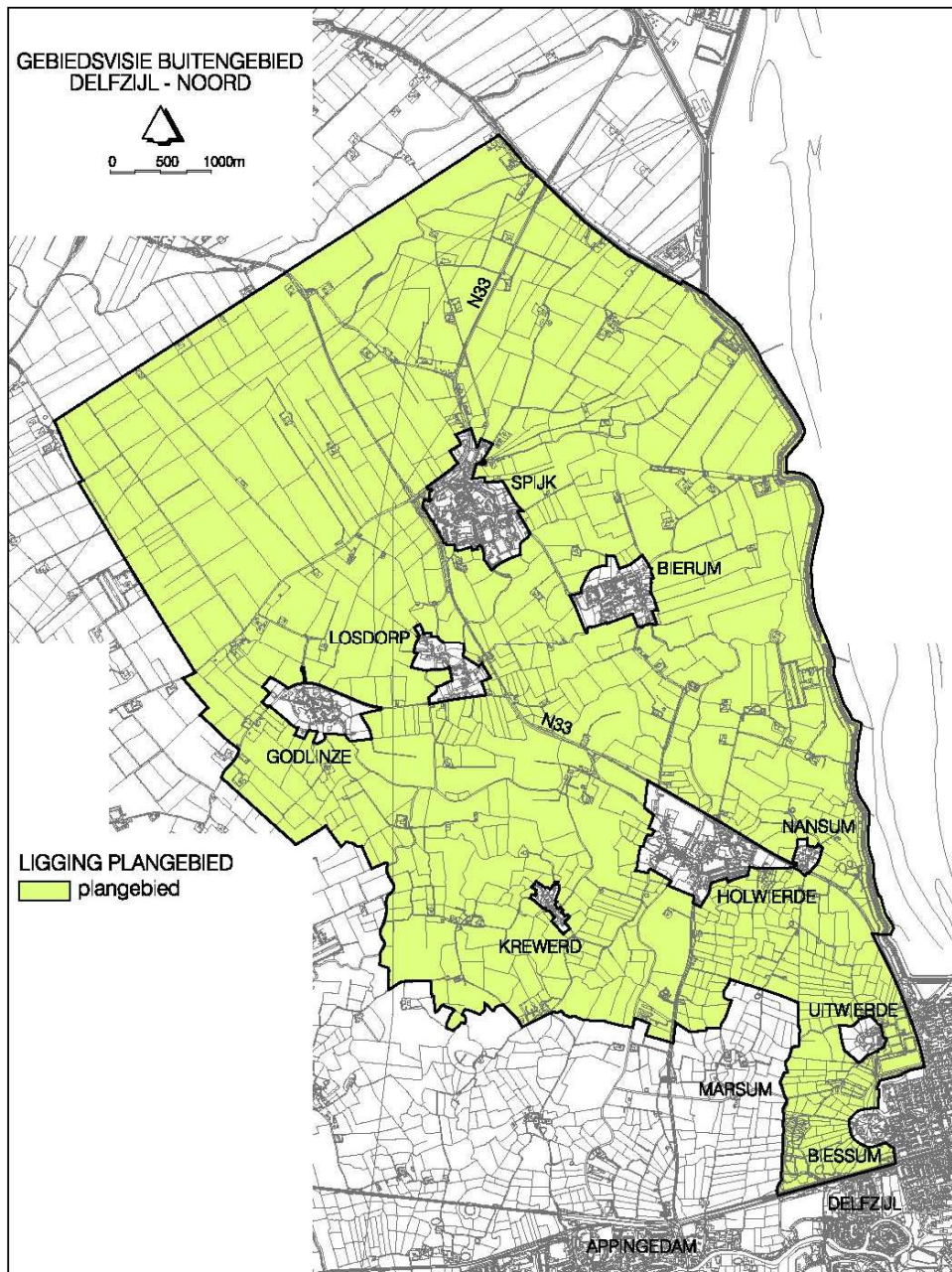
1. 2. Aanpak

In 2002 en 2006 hebben eerdere versies van het plan als voorontwerp ter inzage gelegen. Door een aantal actuele ontwikkelingen is besloten om ten opzichte van de eerdere voorontwerpen een nieuw actueel bestemmingsplan te maken. Dit ook in het licht van de onder 1.1. beschreven nieuwe ontwikkelingen. Over het nieuwe plan is overlegd met betrokkenen en er is gelegenheid geboden tot inspraak. De resultaten van inspraak en overleg zijn, voor zover mogelijk, verwerkt in het plan.

Bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan is rekening gehouden met een aantal belangrijke ontwikkelingen:

- de veranderingen in de landbouw (schaalvergroting en –verbreding; intensivering);
- de wijze waarop agrarische bedrijven zo goed mogelijk in het landschap kunnen worden ingepast (regionaal beleid over agrarische bouwblokken);
- het regionaal ontwikkelde archeologiebeleid;
- het actuele beleid van Rijk en provincie;
- de inwerkingtreding van de *Wet ruimtelijke ordening* (Wro).

Het bestemmingsplan heeft op het buitengebied Noord van de gemeente betrekking dat tot de vorige gemeentelijke herindeling merendeels tot de gemeente Bierum behoorde. Daarnaast is een deel westelijk van de stad (omgeving Biessum-Uitwierde) meegenomen. De kernen blijven buiten het plan. Het plangebied is in figuur 1 weergegeven.

Figuur 1. Ligging plangebied buitengebied Noord

1. 3. Inhoud van de toelichting

In deze toelichting komen na deze inleiding (hoofdstuk 1) de volgende zaken aan de orde:

- een beschrijving van de inzet van de gemeente Delfzijl, het beleidskader en de systematiek van het bestemmingsplan (hoofdstuk 2);
- een beschrijving van de huidige situatie, recente ontwikkelingen en knelpunten. Tevens worden per onderwerp optredende maatschappelijke trends aangegeven (hoofdstuk 3);
- een weergave van het beleidskader ten aanzien van het gebied (hoofdstuk 4);
- een beschrijving van omgevingsaspecten zoals geluidshinder, ecologie en archeologie (hoofdstuk 5);
- de uitgangspunten voor het nieuwe plan, resulterend in een globale gebiedsvisie (hoofdstuk 6);
- een juridische toelichting (hoofdstuk 7) waarin de bestemmingen op de plankaart (in digitale zin: verbeelding) worden gemotiveerd;
- de uitvoerbaarheid van het plan (hoofdstuk 8), waarin wordt ingegaan op de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid;
- een samenvatting van de wijze waarop inspraak en overleg in het bestemmingsplan zijn verwerkt (hoofdstuk 9).

2. STATUS EN REIKWIJDTE

Het bestemmingsplan speelt als instrument van het gemeentelijke ruimtelijk beleid een belangrijke rol. In het Bestemmingsplan Buitengebied - Noord wordt het vele beleid, dat voor verschillende beleidsvelden en door diverse overheden voor dit gebied is opgesteld, tegen elkaar afgewogen en samengevoegd in een integraal plan.

2. 1. Beleidsgrenzen

Over de functie van het bestemmingsplan kan vooraf het volgende worden opgemerkt. Het bestemmingsplan speelt als instrument van het gemeentelijk ruimtelijk beleid een belangrijke rol. De werkingskracht kent twee hoofdrichtingen: het regelen van beheer en het sturen van ontwikkelingen.

Het bestemmingsplan is echter slechts één van de instrumenten die zich met deze ontwikkelingen bezighoudt. Het is dan ook van belang om de reikwijdte ervan aan te geven en te bepalen op grond van welk beleid dit instrument wordt ingezet.

De gemeente dient bij de bepaling van haar beleid rekening te houden met het beleid van de andere overheden.

Ook het sectorale beleid (natuur, landschap, recreatie, e.d.) heeft duidelijk invloed op ontwikkelingen in het buitengebied. Het sectorale beleid aangaande landbouw, landschap en cultuurhistorie is bijvoorbeeld voor een deel van het plangebied opgenomen in de *RAK Appingedam - Delfzijl*. Deze is mede bepalend voor de ontwikkeling van het buitengebied.

2.1.1. Rijks- en provinciaal beleid

Bij het bepalen van haar beleid moet de gemeente rekening houden met het beleid van de hogere overheden. Voor dit bestemmingsplan vormt het provinciale beleid zoals dat is neergelegd in het *Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013* een belangrijk toetsingskader. Daarnaast zijn in de *Omgevingsverordening Groningen* de kernpunten van het provinciale beleid juridisch verankerd. Bij het opstellen van bestemmingsplannen dienen gemeenten hiermee rekening te houden. In het voorliggende plan is dit gedaan. Op nationaal niveau is het *Structuurschema Infrastructuur en Milieu* van belang.

2.1.2. Pilot agrarische bouwpercelen

Tijdens de voorbereiding van dit bestemmingsplan kwam de provincie Groningen met een voorstel voor een nieuwe benadering van agrarische bouwpercelen. In de regio Noord-Groningen is, samen met de betrokken gemeenten, de gebiedsgerichte maatwerkbenadering uitgewerkt in een pilot-project (voorbeeldproject). Leidraad voor deze pilot vormt de *'Nota Agrarische bouwblokken en landschap', pilot Regio Noord (2006)*.

Voor het bestemmingsplan is vervolgens dit voorbeeldproject in samenwerking met de provincie vertaald in een visie op de bouwblokken en een bestemmingsregeling.

Het gaat om het bieden van ontwikkelingsruimte aan agrarische bedrijven in combinatie met een goede landschappelijke inpassing.

Het bestemmingsplan is, óók ten aanzien van dit onderwerp, afgestemd op het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013 (POP)* en de *Omgevingsverordening Provincie Groningen-2009*.

In hoofdstuk 6 en 7 van deze plantoelichting wordt daarop nader ingegaan

2.1.3. Afstemming beleid regio

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan vindt afstemming plaats op het beleid dat regionaal is opgesteld.

Allereerst kan gewezen worden op de *RAK Appingedam-Delfzijl*, die in 2001 is vastgesteld en die met name belangrijk is voor de uitvoering van agrarische activiteiten in het zuidelijk deel van dit plangebied.

Verder kan gewezen worden op:

- de voor de landbouw belangrijke *Nota Agrarische bouwblokken en landschap* (waarop de 'pilot' onder 2.1.2 genoemd, heeft geanticipeerd);
- de *Regionale Archeologienota Noord-Groningen en de Archeologische Beleidsadvieskaart*;
- het *Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen*;
- de *Regionale Welstandsnota*.

Als eerder opgemerkt, werkt de gemeente tevens aan een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied Zuid. Dit wordt zowel inhoudelijk als procedureel afgestemd op dit bestemmingsplan voor het buitengebied Noord.

2. 2. Instrumentele grenzen

De hierna volgende kernpunten zijn voor de gemeente Delfzijl de inzet voor een goed hanteerbaar en handhaafbaar bestemmingsplan:

- niet meer regelen dan strikt noodzakelijk is voor een praktisch hanteerbaar plan. Bij het bestemmingsplan Buitengebied zal centraal staan, dat ontwikkelingen er ook daadwerkelijk mee gestuurd kunnen worden;
- een hanteerbaar en doelmatig bestemmingsplan dat, gelet op de op te nemen regels, ook gehandhaafd en nageleefd kan worden;
- vooral die zaken regelen waarop met het bestemmingsplan ook daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend, zoals over de agrarische bouwpercelen, de aanleg van nieuwe fiets- of ruiterspaden, functiewijzigingen (bijvoorbeeld van een bedrijfscomplex), de ruimtelijke hoofdvorm van bebouwing, e.d.;
- een flexibel bestemmingsplan waarmee het gemeentebestuur, óók in de toekomst, in staat is op ontwikkelingen in te spelen of deze te begeleiden;
- geen zaken regelen waarvoor anderszins al doelmatige wetgeving of verordeningen bestaan, bijvoorbeeld ten aanzien van het waterbeleid of het milieubeleid;
- rekening houden met de nieuwe vereisten in het kader van de *Wet ruimtelijke ordening* en het *Besluit ruimtelijke ordening*.

2. 3. De functie van het bestemmingsplan

Belangrijk is welke regelingen de gemeente in het bestemmingsplan wenst op te nemen. Drie begrippen staan centraal om aan te geven wat het bestemmingsplan kan en niet kan regelen: *Beheer, Ontwikkeling, Inrichting*.

Voor het buitengebied van Delfzijl zal in aanzienlijke delen het accent liggen op het bieden van ontwikkelingsruimte aan de bestaande functies; met name in het noordelijke en centrale deel gaat het om een gebied met een overwegend agrarische functie. In een kleiner aantal gebieden, vooral gelegen in het zuidelijke deel van het plan, ligt het accent op een combinatie van grondgebonden landbouw met het behoud van waarden van landschap, cultuurhistorie en natuur.

Beheer

Voor de bestaande functies (zoals bijvoorbeeld de agrarische functie) dient het bestemmingsplan het beheerskader te zijn met, waar dat mogelijk en gewenst is, het bieden van ontwikkelingsruimte.

Ontwikkeling

Nieuwe ontwikkelingen kunnen via afwijkingsregelingen geregeld worden en meer ingrijpende via toepassing van wijzigingsbevoegdheden of uit te werken bestemmingen.

Inrichting

Voor de daadwerkelijke uitvoering van inrichtingsmaatregelen is in de regel de landinrichting het geëigende middel. Met name vindt dit met de ruilverkaveling Appingedam - Delfzijl plaats. Het gaat hier om een ruilverkaveling met een administratief karakter. Daarbij heeft de verbetering van de externe productieomstandigheden voor de landbouw prioriteit heeft, een en ander binnen de cultuurhistorische waarden van het gebied.

2. 4. Systematiek

Het buitengebied van Delfzijl biedt ruimte aan diverse functies. Voor de ruimtelijke afweging van de toelaatbaarheid van verschillende functies is dat onderscheid gemaakt tussen basisfuncties en overige functies. Basisfuncties beslaan het gehele (of gedeeltelijke) plangebied. Voor hun voortbestaan zijn ze afhankelijk van de kwaliteit van het buitengebied. De overige functies zijn functies die deze basiskwaliteit benutten. De ruimtelijke betekenis hiervan is dat de basisfuncties met het oog op zuinig en duurzaam ruimtegebruik, in beginsel niet mogen worden aangetast.

Als basisfuncties worden aangemerkt: water, natuur en landbouw. De overige functies zijn bijvoorbeeld: wonen, recreatie, dienstverlening en infrastructuur. In het bestemmingsplan wordt het landschap met de bijbehorende kernkwaliteiten als overkoepelende 'functie' beschouwd.

Dit onderscheid is noodzakelijk om structuur aan te brengen in de belangenafweging van de verschillende ruimteclaims; ontwikkeling van de ene functie zou immers ten koste kunnen gaan van de andere.

De basisfuncties komen, als gevolg van de ontstaansgeschiedenis én door toedoen van de mens, overal in het buitengebied naast elkaar voor.

Afhankelijk van de plaats in het buitengebied varieert de betekenis die aan de basisfuncties wordt toegekend. De basisfuncties zijn gebiedsdekkend. De overige functies, die verspreid over het buitengebied voorkomen, zijn niet gebiedsdekkend en veelal niet afhankelijk van een specifieke locatie in het buitengebied.

Omdat de basisfuncties voor hun functioneren afhankelijk zijn van het buitengebied, zal bij de ontwikkeling van (nieuwe) overige functies altijd rekening worden gehouden met de belangen van de basisfuncties. De ontwikkeling van de overige functies zal niet teveel ten koste mogen gaan van de basisfuncties.

3. HUIDIGE SITUATIE

In dit hoofdstuk wordt een kenschets gegeven van de verschillende functies in het buitengebied. Tevens worden ontwikkelingen en knelpunten aangegeven en wordt ingegaan op de maatschappelijke trends die van belang zijn voor de toekomstige situatie.

3. 1. Bodem, geomorfologie en water

3.1.1. Ontstaanswijze: geomorfologie en bodem

Een beschrijving van de geologische en geomorfologische situatie geeft inzicht in de ontstaanswijze van het landschap in relatie tot de huidige verschijningsvorm.

Hoewel de geschiedenis van de aarde vele miljoenen jaren oud is, gaat de ontstaansgeschiedenis van het huidige Groningse landschap niet verder terug dan ongeveer 200.000 jaar geleden.

In die tijd moet heel Noord-Nederland bedekt zijn geweest met een dikke ijskap. Aan het einde van de verschillende ijstijden trok het landijs zich terug en liet in Noord-Nederland een pakket keileem achter.

Ongeveer 100.000 jaar geleden werd het klimaat veel milder, het landijs was verdwenen en door enorme hoeveelheden smeltwater ontstond een uitgebreid bekenstelsel. Daarna volgde een nieuwe ijstijd (70.000-15.000 jaar geleden). Het landijs bereikte Nederland niet, maar onder invloed van de wind werden grote delen van het land bedekt met een dik pakket zand (dekzand).

Aan het eind van de nieuwe ijstijd heeft zich in Groningen een landschap gevormd van dekzand met tamelijk grote hoogteverschillen. In het Holoceen (het tijdvak na de ijstijden) bepalen twee processen de vorming van het gebied; de stijging van de zeespiegel en de veenvorming. De zee overspoelde de lage gedeelten, waarbij grote zeeboezems gevormd werden, zoals de Fivelboezem en de boezem bij Termunten. De zeeboezems zijn in de loop der eeuwen langzamerhand dichtgeslibd. De hogere delen van het dekzandgebied lagen buiten bereik van de zee en stonden alleen onder invloed van het veen.

In het begin van het Holoceen trad er een wisselwerking op tussen de uitbreiding van het veen vanaf de hogere gronden en het indringen van de zee. Aan de zeezijde ontwikkelde zich langzamerhand een kweldergordel, bestaand uit klei-afzettingen en meer zandige ruggen die evenwijdig aan de kust liepen. Dit gebied was hoog genoeg om bewoond te worden en breidde zich steeds meer uit.

Tussen de kweldergordel en het hoger gelegen zandgebied lag een veengebied. Tijdens hele snelle zeespiegelstijgingen overstroomde dit gebied en werd het bedekt met een laag klei. De dekzandwelingen in dit gebied staken boven het veen uit. Dit gebied was uiteindelijk hoog genoeg.

In de late Middeleeuwen drong de zee nogmaals ver het Dollargebied binnen, waarbij opnieuw klei werd afgezet. Waarschijnlijk was het verwaarlozen van de dijken (of zelfs het doorsteken ervan) de oorzaak.

Het ontstaan van het proces van bodemvorming wordt bepaald door het reliëf (geomorfologisch proces), het moedermateriaal, de flora en fauna, het klimaat, de mens en de tijd.

De in de gemeente voorkomende bodemsoorten zijn zeekleigronden, zandgronden en veengronden. De zeeboezems (de dichtgeslibde Fivel en de ingedijkte Dollard) bestaan uit jonge, kalkrijke bodems. In het oude zeekleigebied zijn de zeekleigronden diep ontkalkt. Voor het grootste deel zijn deze knippig. Ten westen van Delfzijl liggen knipkleigronden. Dit zijn zware kleigronden met een slechte structuur en een slechte interne drainage. Om de afwatering te bevorderen zijn in een aantal gevallen percelen bol gelegd. Tussen de pleistocene zandgronden (plaatselijk met keileem) en de zeekleigronden kwamen uitgestrekte veenvlaktes voor.

Deze zijn nu ontgonnen. In het overgangsgebied ligt op het veen een kleidek met zware kleigronden.

3.1.2. Grond- en oppervlaktewater

De hoofdlijnen van de wateraanvoer en -afvoer worden gevormd door het Damsterdiep, het Eemskanaal, het Afwateringskanaal van Duurswold en het Termunterzijldiep. In het wierdengebied vindt de afvoer van water ook plaats via het kronkelende, natuurlijke waterlopendsysteem (bestaande uit de zogenaamde maren). De gronden ten noordwesten van Delfzijl zijn zeer intensief bewerkte gronden met een diepe ontwatering. In perioden van droogte kan dit in de kuststrook brakke en zoute kwel tot gevolg hebben.

De stromingspatronen van het grondwater zijn afhankelijk van het reliëf en de bodemopbouw (aanwezigheid doorlatende- / slechtdoorlatende lagen).

3. 2. Landschap en cultuurhistorie

3.2.1. Ontstaansgeschiedenis

In de omgeving van het grondgebied van de huidige gemeente Delfzijl vestigden zich al vanaf de late Bronstijd-vroege IJzertijd (1100-800 voor Chr) de eerste mensen op de hoogste delen in het gebied, de kwelder- en oeverwallen. Door de aanhoudende overstromingen was een verdere ophoging van de woonplaatsen noodzakelijk, waardoor de wierden ontstonden. Doordat de periode van overstromingen en meer rustige perioden elkaar afwisselden, zijn verschillende wierdengeneraties te onderscheiden. De oudste generaties, zoals Uitwierde, Godlinze en Spijk, worden gekenmerkt door een radiaire structuur. De jongere wierdenederzettingen, zoals Bierum, kennen een meer rechthoekige structuur.

Bij de ontginning van de omliggende terreinen werd gebruik gemaakt van het natuurlijke patroon van waterlopen. De akkers lagen op de flanken van de wierden, de zogenaamde valgen. Pas secundair ontstonden wegen. Als gevolg van de grilligheid van beide patronen ontstond op den duur een onregelmatige blokverkaveling. Dit patroon is grotendeels nog terug te vinden.

Het overgangsgebied met veen tussen de kwelderwallen en de zandgebieden werd vanuit beide zijden ontgonnen. Vanuit de zandruggen werd het gebied volgens een opstreckende methode verkaveld.

De weg op de zandrug vormde de ontginningsweg. Loodrecht hierop ontstond een opstrekking water- en wegenpatroon.

Het veengebied werd ook vanuit de wierden ontgonnen. Een stelsel van noord-zuidlopende wegen en paden met daarbinnen een regelmatige blokverkeveling is kenmerkend voor de overgang.

Vanaf de dertiende eeuw werden dijken aangelegd om het zeeleigebied te beschermen tegen de zee en om de opgeslibde buitendijkse gronden in te polderen. De ontginning van de polders vond loodrecht op de dijken plaats en in samenhang daarmee ontstonden de landbouwontsluitingswegen. Polder Vierburen, ten noorden van Spijk, werd aan het begin van de 18e eeuw bedijkt.

Het beschreven landschap heeft in de twintigste eeuw een aantal grote veranderingen ondergaan. Eén van de meest in het oog springende is de grote uitbreiding van Delfzijl en haar industriegebieden.

De landbouw heeft vanzelfsprekend ook een grote invloed op het landschap. Het agrarisch grondgebruik is in de gemeente Delfzijl voornamelijk akkerbouw. In de knipkleigebieden komt alleen grasland voor. In het agrarisch gebied zijn verschillende ruilverkevelingen uitgevoerd. Deze hebben met name de kavelpatronen veranderd in meer blokvormige verkevelingstypen.

3.2.2. Huidige situatie

De landschappelijke karakteristiek van het plangebied wordt in het bijzonder bepaald door twee landschapstypen (figuur 2):

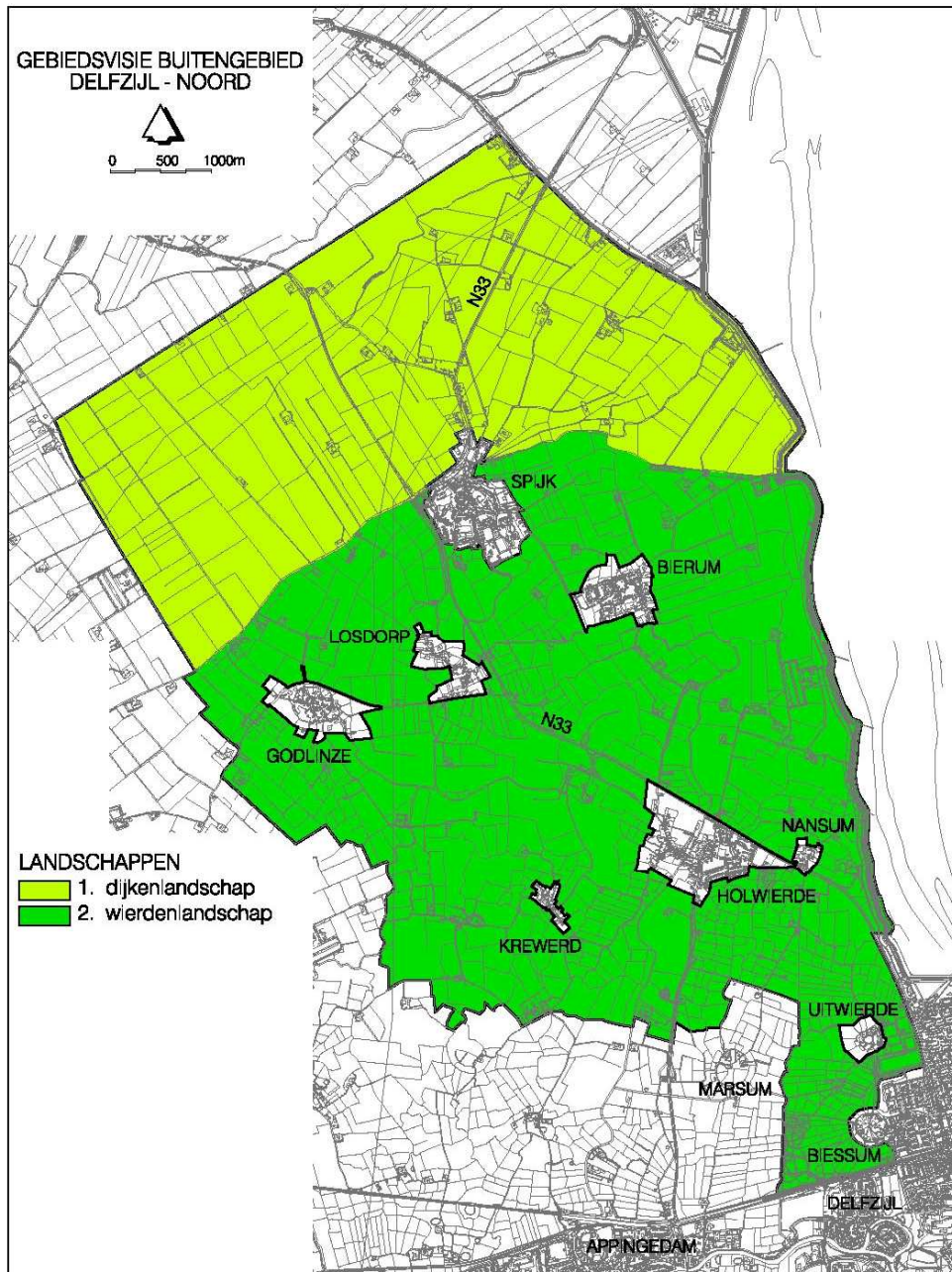
- het dijklandschap in het noordelijk deel van het plangebied;
- het wierdenlandschap in het zuidelijk deel;

De landschapstypen worden hieronder verder uitgewerkt.

Dijklandschap

Het dijklandschap bestaat uit grootschalige open ruimten met weinig verdichtingen en een aaneengesloten begrenzing door dijken. De verdichtingen die er zijn, bestaan uit verspreide agrarische bebouwing met erfplanting. Over het algemeen is het gebied vlak. Het landschapsbeeld wordt bepaald door rechte lijnen, zowel qua infrastructuur als verkeveling. Het verkevelingspatroon bestaat uit een rationele verkeveling, met grote blokvormige percelen, waarop akkerbouw domineert. Een beeld daarvan geeft de navolgende figuur 3.

De meeste dijken worden extensief gebruikt. Zowel de zeedijk als de nog bestaande slaperdijken worden vaak begraasd door schapen. Op de zuidhelling van de dijken kan een kruidenrijke, grazige vegetatie worden aangetroffen, die van waarde is voor diverse faunasoorten, waaronder vlinders. Eén van de polders in het dijklandschap is de Polder Vierburen. Aan de westzijde is deze polder vlak en volledig open, aan de oostzijde is het landschap minder regelmatig. Een aantal grote boerderijen en boomgaarden zorgen hier voor verdichting. Twee hoogspanningsleidingen vormen opvallende doorsnijdingen. In de omgeving van Vierhuizen ligt nog een dobbe met landschappelijke waarden. In het gebied stromen de waterlopen de Spijkersterriet en de kleine Tjarriet.

Figuur 2. De landschappelijke hoofdstructuur

Figuur 3. Rationele blokverkaveling in het dijkenlandschap (noordwestelijk van Spijk)

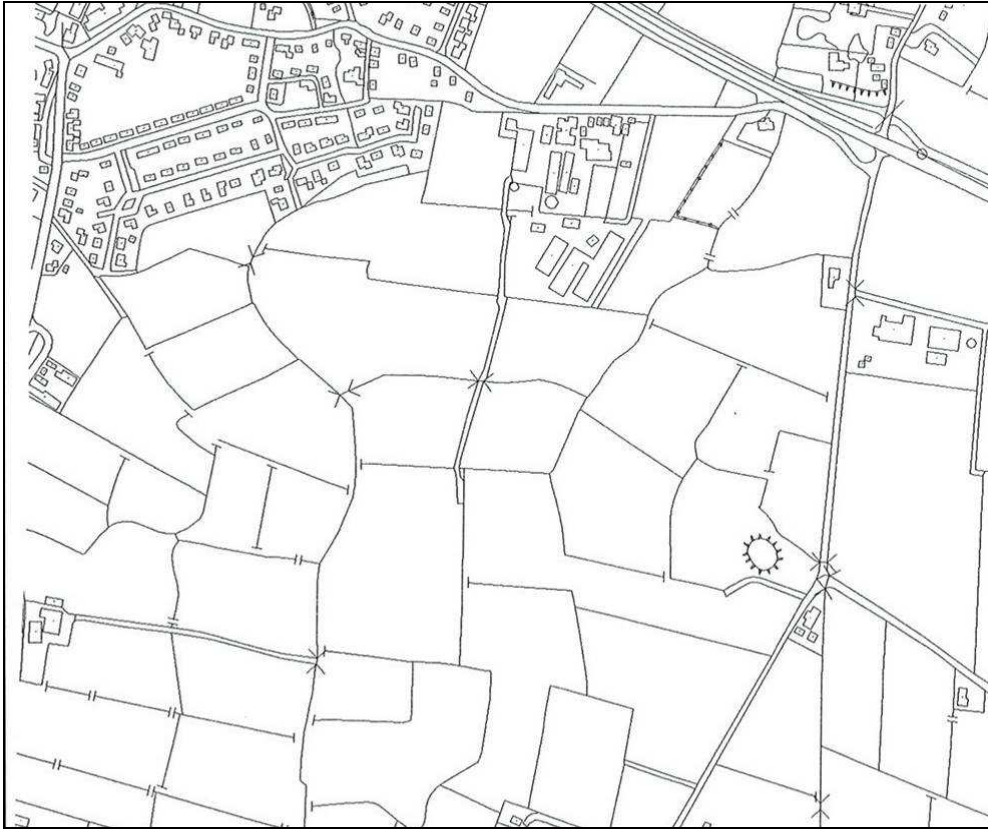
Wierdenlandschap

De hoofdstructuur van het wierdenlandschap wordt gevormd door de wierden en de maren. Het is een open landschap met veel puntvormige verdichtingen, bestaande uit kleine wierdedorpen met dichte beplanting en verspreide boerderijen (veelal op huiswierden) met erfbeplanting. Plaatselijk komen bosjes en (dichte) wegbeplanting voor.

Het contrast tussen de open ruimten en de verdichtingen is groot. Door de vorm van de verdichtingen is er geen eenduidige horizon. Vooral dorpen zijn belangrijk voor het beeld.

Reliëf is plaatselijk aanwezig in de vorm van laagten (oude waterlopen), wierden, kruinige percelen in de akkerbouwgebieden en steilranden van de afgetichelde percelen in de graslandgebieden. De verkaveling wordt van oudsher gekenmerkt door een onregelmatige blokverkaveling (figuur 4).

In de buurt van de oudere wierden komt een radiaire verkaveling voor. Zeer kenmerkend is dit patroon bijvoorbeeld nog aanwezig rond Biessum (figuur 5).

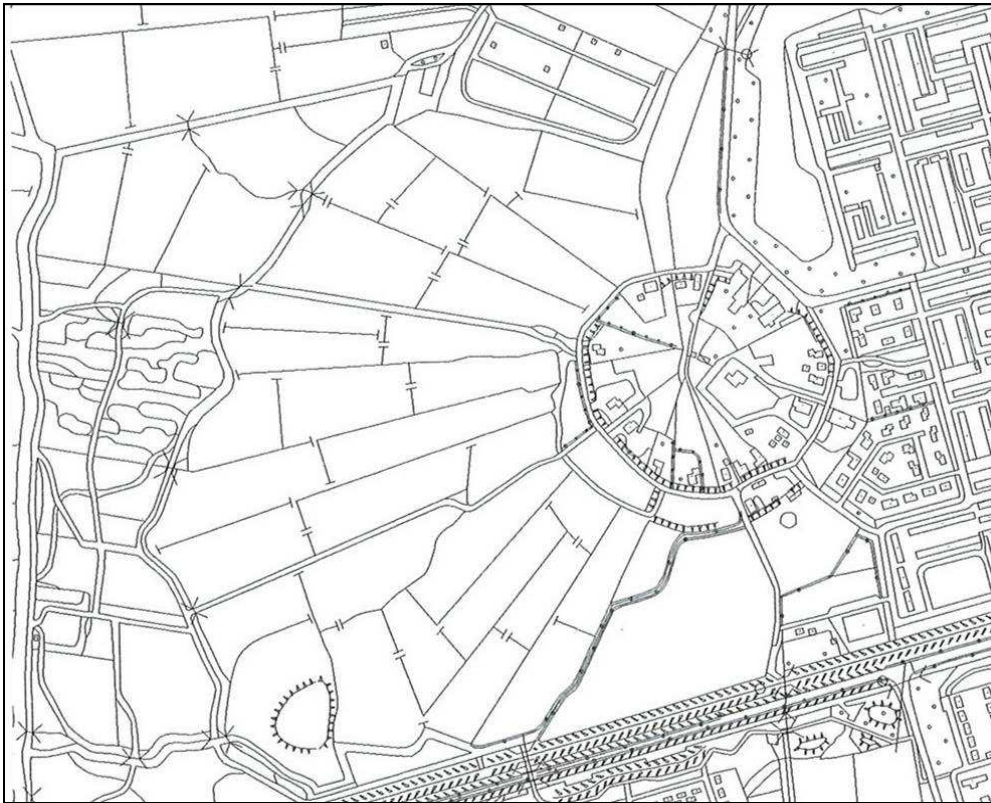
Figuur 4. Onregelmatige blokverkeveling in het wierdenlandschap bij Holwierde

Zelfstandige natuurgebieden komen in het wierdenlandschap niet voor. Een aantal gebieden is wel van belang voor flora en fauna. Het gaat om het graslandgebied, huisgrachten en oudere erfbeplanting.

Een behoorlijk aantal elementen in het wierdenlandschap is van cultuurhistorische betekenis. Het gaat met name om de maren, huiswierden, wierdedorpen en de terreinen van het voormalige Oldenklooster en Nijenklooster. Elke wierde kan beschouwd worden als een archeologisch waardevol depot, waarin de geschiedenis van de wierde en haar bewoners ligt opgesloten. Het bodemarchief kan bestaan uit potscherven, vaatwerk, maalstenen, sierraden, kammen en andere gebruiksvoorwerpen, botten en complete geraamten van mens en dier, zaden en pitten, restanten van boerderijen en waterputten. Ook grondsporen als oude slootpatronen en kavelgrenzen behoren tot het bodemarchief.

In het gebied tussen Spijk, Godlinze en Holwierde komen relatief veel verdichtingen voor. Een in ruimtelijk opzicht dominant element is de hoogspanningsleiding, alsook de N33. Daarnaast lopen er door het gebied verschillende maren. Deze vaak kronkelende waterlopen zijn deels van natuurlijke oorsprong.

De natuurlijke waarden van deze waterlopen beperken zich in de huidige situatie tot het plaatselijk voorkomen van oeverbegroeiingen met soorten uit de Riet-klasse.

Figuur 5. Radiaire verkaveling wierdenlandschap bij Biessum

In het gebied tussen Holwierde en Delfzijl ligt veel knipklei en als gevolg daarvan bestaat het grondgebruik voornamelijk uit graslanden. De kavels zijn relatief klein in dit gebied. De Eemsdijk en de stedelijke bebouwing van Delfzijl zijn bepalende elementen aan de horizon.

3. 3. Ecologie/Natuur

3.3.1. Huidige situatie

In het plangebied, waar de landbouw de belangrijkste grondgebruiker is, is de ecologische functie bescheiden. Er komen geen grotere aaneengesloten natuurgebieden voor. De ecologische waardevolle terreinen zijn aan te treffen in de vorm van kleinere elementen; deze zijn verweven met de overige hoofdfuncties. Zo komen in het plangebied de natuurlijke begroeiingen met name voor in de vorm van zogenaamde lijnvormige elementen, zoals sloten (waaronder maren) en slootkanten, wegbermen en erfbepantingen. Ook is plaatselijk van enig reliëf sprake. Deze elementen kunnen van betekenis zijn voor planten- en vogelsoorten, voor kleine zoogdieren en overige fauna. Daarnaast zijn de open graslanden, die zich vooral in het zuidelijke plandeel (ten zuiden van Holwierde) manifesteren, van betekenis als weidevogelgebied. Daar waar de kleigronden zijn afgegraven, zijn er in deze gebieden gunstige omstandigheden ontstaan voor kritische soorten als de Grutto en de Tureluur. Buiten het broedseizoen zijn deze gronden tevens van belang als rust- en foerageergebied voor trekvogels.

In het voor- en najaar wordt het gebied bezocht door duizenden Goudplevieren. Deze gebieden zijn kwetsbaar voor grondwaterstandverlagingen, rustverstoring en ruimtelijke ingrepen. De maren hebben vooral een plantkundige waarde, wat ook geldt voor de vegetatie in de huisgrachten. In de wat dichtter begroeide sloten komen diverse zangvogels voor.

Het voorkomen van planten en dieren werd in het verleden sterk bepaald door de abiotische factoren in het gebied zoals (overgangen in) bodemtype, hoogteligging en vochttoestand. Eeuwenlang was er een wisselwerking aanwezig tussen mens en natuur waarbij wederzijds sprake was van aanpassingen. Door intensivering van het menselijk gebruik, zoals die met name in de 20e eeuw plaatsvond, komen de abiotische factoren vandaag de dag nauwelijks nog tot uiting in de vegetatie. In het landelijk gebied laat een rationele en grootschalige landbouw weinig ruimte voor natuurlijke waarden. De intensivering van de landbouw heeft dan ook geleid tot een nivellering van flora en fauna.

In het landelijk gebied van Delfzijl kunnen plaatselijk nog min of meer natuurlijke begroeiingen worden aangetroffen. Het gaat in het bijzonder om (half)natuurlijke vegetaties van natuurlijke waterlopen (waaronder ook maren), slootkanten, dijken, maaipaden, wegbermen, onverharde en halfverharde paden en rand- en erfbeplantingen.

Veel karakteristieke soorten worden echter verdrongen door algemene ruigtesoorten en pioniersoorten. De begroeiing in deze elementen dient tevens als schuilplaats, voedselplaats en voortplantingsgebied van diverse diersoorten, waaronder zangvogels, marterachtigen, reeën en diverse soorten vlinders. De kwaliteit van deze elementen en de daarmee samenhangende ecologische betekenis, is sterk afhankelijk van het aanliggende grondgebruik en de wijze van beheer.

Plaatselijk bevatten de waterlopen in het gebied soortenrijke waterplantenvegetaties. Vooral in kleine open sloten worden vegetaties aangetroffen met fonteinkruidsoorten. Langs de oevers worden plaatselijk vegetaties aangetroffen met soorten uit de Rietklasse.

Van nature zijn in het gebied brakke milieuomstandigheden aanwezig. In de watergangen worden plaatselijk brakwater-indicatoren aangetroffen zoals Zeebies, Lidsteng, Zannichellia en Aarvederkruid. Deze soorten komen vooral voor in sloten achter de zeedijken en in geïsoleerde wateren als boerderijgrachten.

Als gevolg van schoningsmethoden van de watergangen zijn op de meeste plaatsen de vegetaties echter slecht ontwikkeld of ontbreken ze volledig.

De zware erfbeplantingen rond de boerderijen hebben een betekenis als broedgebied voor diverse vogelsoorten. Incidenteel betreft dit bijzondere soorten zoals Ransuil en Steenuil.

Bijzondere natuurwaarden in de binnendijkse cultuurgronden betreffen voornamelijk de weidevogelgebieden en de pleisterplaatsen voor trekvogels en wintergasten.

3. 4. Landbouw

3.4.1. Ontwikkelingen in de landbouw en het landbouwbeleid

Een belangrijke functie in het plangebied is de (grondgebonden) landbouw. In kwantitatief opzicht zijn de akkerbouw- ($\pm 35\%$) en de rundveehouderij-

bedrijven ($\pm 30\%$) het grootst, met gezamenlijk $\pm 65\%$ van het aantal bedrijven binnen het plangebied.

De ontwikkelingen in de landbouw in de na-oorlogse decennia hebben een sterke samenhang vertoond met de economische groei die toen optrad. Schaalvergroting, intensivering en mechanisering hebben een belangrijke stempel op de ontwikkelingen gedrukt. De productiviteit steeg snel door afvloeiing van arbeid en een gelijktijdige toename van de productie: minder mensen produceren meer. De ontwikkelingen in de landbouw zijn voor een belangrijk deel gestuurd en begeleid door het Europese landbouwbeleid. In het navolgende kader wordt een korte kenschets gegeven van de (recente) ontwikkelingen.

De laatste jaren zijn er belangrijke ontwikkelingen gaande, zowel door ontwikkelingen in het Europese beleid, alsook door de eisen van milieu, kwaliteit en dierenwelzijn.

Meer in het bijzonder kunnen per sector op grond van gegevens van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en op grond van het *Landbouwstructuuronderzoek Groningen* (Dienst Landelijk gebied, 2004) en het *POP 2009-2013* de volgende trends worden geschetst.

- de akkerbouw -

De akkerbouw is vanouds een belangrijke sector, zeker in noorden van Groningen en Friesland. In de loop van de jaren is het aantal gewassen (rogge en haver; ook erwten, bonen, stekbieten, zaad karwij, koolzaad, mosterd, vlas, kanarie) gedaald en steeg de productie van tarwe, suikerbieten en aardappelen. Ook de verbouw van snijmaïs steeg. Voorts was er sprake van een toename van de productie per hectare door toepassing van meer resistente rassen, betere bemesting, e.d.

Landelijk gezien daalde de rentabiliteit van de akkerbouw in de tweede helft van de jaren tachtig, hoewel er grotere verschillen tussen grote en kleine bedrijven en per akkerbouw gebied aanwezig bleven. De overschotsituatie van producten als graan leidde in het begin van de jaren 90 tot hervorming van het Europees landbouwbeleid (Mac Sharry-plannen).

Kern van deze plannen: de ondersteuning van het boereninkomen loskoppelen van de prijzen van de landbouwproducten door ze directe inkomenssteun te betalen: een vast bedrag per ha dan wel per dier. Daardoor konden bijvoorbeeld de garantieprijzen voor graan en rundvlees omlaag geschroefd worden en werd een overproductie voorkomen. Zo krijgen akkerbouwers in Europa sinds 1993 een toeslag voor graan, als compensatie voor de afbouw van de Brusselse prijssteun.

Dat leidde binnen de akkerbouw onder meer tot initiatieven tussen overheid en bedrijfsleven om bestaansverbreding, onder meer door het telen van nieuwe gewassen.

Ook werden daarbij regionale producten en productie van alternatieve grondstoffen genoemd. Ook voor de akkerbouw is de milieuvriendelijker productie een belangrijke doelstelling geworden. Men is bezig het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen.

3.4.2. Huidige situatie

Het Buitengebied Delfzijl - Noord behoort landbouwkundig gezien tot het noordelijke klei-akkerbouwgebied. Dit gebied wordt gekenmerkt door veel grootschalige akkerbouw en plaatselijk rundveehouderijbedrijven op zeer

goede klei- en zavelgronden. Door de aanwezige bodemstructuur is het gebied zeer geschikt voor het verbouwen van granen. Andere belangrijke producten zijn (poot)aardappelen en suikerbieten. Ook liggen er in dit noordelijke zeeleigebied veel gronden die geschikt zijn voor de akkerbouwmatige teelt van groenten en bloembollen.

Op basis van gegevens van het CBS (landbouwtellingen) kan de ontwikkeling van het aantal agrarische bedrijven in beeld worden gebracht.

De afname van het aantal agrarische bedrijven is ook de afgelopen jaren doorgestaan en wel met ruim 1% per jaar. Deze afname is overigens beperkter dan over de provincie als geheel waar sprake is van een jaarlijkse daling van circa 1,5-1,75%

Het aantal akkerbouwbedrijven is (vanouds) in het buitengebied van de gemeente het grootste, zij het dat het bedrijfstype graasdierbedrijven (grondgebonden veehouderij) ook behoorlijk omvangrijk is. Zie hiervoor figuur 6¹⁾. De afname in de akkerbouw- en grondgebonden veehouderijbedrijven is gedeeltelijk gecompenseerd door een toename in de gemengde bedrijven.

	2000	2008
Akkerbouw	185	174
Tuinbouw (open grond)	16	11
Tuinbouw (onder glas)	2	1
Graasdieren	137	125
Hokdieren	16	19
Totaal	356	320

Figuur 6. Agrarische bedrijven per sector voor de gemeente Delfzijl

In de jaren na 2008 heeft de beschreven trend zich voortgezet.

Ten aanzien van het grondgebruik is in zijn algemeenheid enige daling in de oppervlakte agrarische grond te zien. Oorzaken zijn uitbreidingen, wegeaanleg of andere functieveranderingen. Duidelijk is dat de hoeveelheid bebouwd terrein, recreatieterreinen en bos c.q. natuurlijk terrein gestaag groeit, terwijl de totale hoeveelheid agrarisch terrein daalt. Toch is deze afname relatief beperkt, hetgeen het belang van de agrarische functie illustreert.

Ten aanzien van de bedrijfsomvang is al jaren sprake van schaalvergroting. Voor Delfzijl zijn van de afgelopen jaren op gemeenteniveau geen cijfers bekend.

Echter, de afname van het aantal agrarische bedrijven, gecombineerd met een bescheiden teruggang in de agrarische grond, geeft al een aanwijzing voor de doorgaande schaalvergroting. Verwacht mag dan ook worden dat de agrarische sector in Delfzijl een vergelijkbare trend laat zien als in de rest van de provincie Groningen.

1) De CBS-cijfers zijn voor de hele gemeente.

De bedrijfsgrootte wordt weergegeven middels de hoeveelheid NGE's (Nederlandse Grootte Eenheid). Met deze norm is het mogelijk om een beoordeling te maken van de productieomvang van een heel bedrijf en zijn afzonderlijke productierichtingen. Ze is bedoeld voor landbouwkundig onderzoek en dan vooral voor de jaarlijkse LEI-tellingen onder de agrariërs. Zo komt 1 NGE overeen met 0,75 melk- en kalfkoeien, dan wel met 1,05 ha grasland. Een bedrijfsgrootte van meer dan 70 NGE wordt economisch levensvatbaar geacht. Bedrijven met een productieomvang groter dan 150 NGE kunnen als groot beschouwd worden.

Voor de gehele provincie Groningen is te zien dat tussen 2000 en 2008 ongeveer 1 op de 7 agrarische bedrijven gestopt is (zie figuur 8). Vooral bij bedrijven in de categorie 40 - 70 NGE is de daling groot. De daling van kleine agrarische bedrijven is minder groot. Dit komt waarschijnlijk door de hoeveelheid hobbyboeren waarvoor schaalvergroting of economische motieven niet of nauwelijks een rol spelen.

	2000	2004	2008
3 – 8 NGE	460	390	450
8 – 20 NGE	605	550	495
20 – 40 NGE	515	460	410
40 – 70 NGE	735	595	490
70 – 100 NGE	640	535	445
100 – 150 NGE	695	620	585
150 - 250 NGE	415	410	425
Meer dan 250 NGE	130	140	165
Totaal	4195	3715	3460

Figuur 7. Totaal aantal bedrijven naar bedrijfsomvang in de provincie Groningen

	2000	2004	2008
3 – 8 NGE	65	65	60
8 – 20 NGE	160	155	135
20 – 40 NGE	240	230	220
40 – 70 NGE	335	285	225
70 – 100 NGE	235	195	160
100 – 150 NGE	215	175	165
150 - 250 NGE	140	125	120
Meer dan 250 NGE	55	50	55
Totaal	1445	1280	1140

Figuur 8. Totaal aantal akkerbouwbedrijven naar bedrijfsomvang in de provincie Groningen

Ook bij de graasdierbedrijven in de provincie Groningen is de schaalvergroting te zien. Duidelijk is de stijging vast te stellen in het aantal grote graasdierbedrijven (van ongeveer 200 naar 300 bedrijven met meer dan 150 NGE). Het aantal kleine bedrijven is niet veel gedaald. Van het totaal aantal graasdierbedrijven is één op de drie bedrijven klein van omvang (minder dan 20 NGE).

	2000	2004	2008
3 – 8 NGE	350	300	355
8 – 20 NGE	390	350	315
20 – 40 NGE	200	165	145
40 – 70 NGE	300	235	190
70 – 100 NGE	315	275	235
100 – 150 NGE	370	365	340
150 - 250 NGE	170	220	235
Meer dan 250 NGE	35	45	55
Totaal	2130	1950	1870

Figuur 9. Totaal aantal graasdierbedrijven naar bedrijfsomvang in de provincie Groningen

Wat betreft de ruimtelijke spreiding liggen in het noordelijk deel van het plangebied veel akkerbouwbedrijven. Plaatselijk komen hier veehouderijbedrijven en intensieve veehouderijen voor. In het zuidelijk deel zijn hoofdzakelijk grondgebonden veehouderijen te vinden. Er komen hier slechts enkele akkerbouwbedrijven voor. In dit gebied bevinden zich ook twee tuinbouw- en blijvende teeltbedrijven. Een aantal bedrijven heeft een intensieve neventak bij het bedrijf ontwikkeld, die in een aantal gevallen tot een volwaardige omvang heeft geleid.

De agrarische bedrijven liggen verdeeld over het hele plangebied. De boerderijen in het grootschalige landbouwgebied liggen op grote afstanden van elkaar. In de kleinschaliger landbouwgebieden zijn enkele clusters van bedrijven te vinden.

3.4.3. Cultuurtechnische omstandigheden

Voor de grondgebonden agrarische bedrijven zijn de cultuurtechnische omstandigheden van grote invloed op de arbeidsopbrengsten en omstandigheden in de landbouw. Voor het bestemmingsplan zijn vooral de factoren die een ruimtelijk effect hebben van belang. Deze zijn: bodem en waterhuishouding, verkaveling en percelering, ontsluiting en voorts bedrijfsgebouwen. Eén van de belangrijkste middelen om de cultuurtechnische omstandigheden te verbeteren is de ruilverkaveling.

Voor het meest noordelijke deel van het plangebied heeft in het verleden de ruilverkaveling Hefshuizen plaatsgevonden. Bij deze ruilverkaveling stond de agrarische prioriteit voorop. Met de uitvoering hiervan zijn de cultuurtechnische omstandigheden verbeterd.

Voor het zuidelijke deel is het ruilverkavelingsplan *RAK Appingedam-Delfzijl* aangenomen (20 juni 2001).

Het hoofdoel van het plan is de verbetering van de verkaveling voor de landbouw. Uit de RAK bleek dat voor akkerbouwers de percelen gemiddeld te klein waren. Voor veehouderijbedrijven was vooral het percentage grond bij huis een probleem. Zowel akkerbouw- als veehouderijbedrijven hebben te maken met niet optimale perceelsvormen. Verder is een deel van de plattelandswegen niet of onvoldoende verhard en anderen zijn te smal.

3.4.4. Perspectieven

Het perspectief voor de agrarische sector wordt in zijn algemeenheid bepaald door een aantal factoren die vooral een gevolg zijn van Europees beleid, nationale ontwikkelingen en maatschappelijke trends:

- een toenemende betekenis van de markt: in het kader van de Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de EG, alsmede de mondiale afspraken in het kader van de GATT/WTO-akkoorden wordt van een liberalisering van de handel in landbouwproducten uitgegaan;
- een toenemende betekenis van de kwaliteit van het product tengevolge van hogere consumenteneisen;
- toenemende eisen vanuit de bescherming van het milieu (bodem, water, lucht, geur);
- grondprijs en eigendomssituatie: de vraag naar ruimte neemt toe, bedrijfsuitbreiding wordt moeilijker en de rendementseisen gaan omhoog. Grondbezit van eigenaren die niet bedrijfsmatig aan de landbouw zijn verbonden, speelt een rol;
- versterking van de concurrerende functies in het landelijk gebied;
- door economische ontwikkelingen zijn er voortdurende ruimteclaims op het landelijk gebied. Dat legt een grote druk op de sector om zich maatschappelijk te bewijzen. Naast de traditionele lijn, komt ook die van de bijzondere producten en teelten naar voren.

Een gevolg hiervan is onder meer dat voor de toekomst een verdere ontwikkeling naar grootschaliger bedrijven verwacht moet worden met een verdere afname van het aantal agrarische bedrijven. Op bedrijfsniveau is er grote behoefte aan oppervlaktevergroting.

Voor de overblijvende bedrijven zullen sleutelbegrippen blijven: ontwikkeling naar grootschaliger productie en intensieve(re) teelten in een vorm van duurzame landbouw.

De perspectieven voor de regionale situatie zijn in de diverse provinciale en regionale onderzoeken in beeld gebracht, onder meer ten behoeve van het *POP-Groningen* (zie ook eerder in hoofdstuk 2.1.3. bij de bespreking van het regionaal beleid). Meer toegespitst op het zuidelijk deel van het plangebied is het beeld geschetst in de *RAK Appingedam – Delfzijl*.

Daaruit blijken goede mogelijkheden voor een economisch verantwoorde en duurzame landbouw in het plangebied aanwezig, in het bijzonder voor grondgebonden bedrijven. Met name het dijkenlandschap hoort tot het gebied met kansrijke ontwikkelingen voor modernisering en bedrijfsvergroting.

In het *Landbouwstructuuronderzoek Groningen*²⁾ en de studies ten behoeve van het POP worden de toekomstige ontwikkelingen voor de landbouw per deelgebied geschetst.

Voor het noordelijk akkerbouwgebied wordt een doorgaande schaalvergroting verwacht. Er wordt een goed bedrijfseconomisch klimaat geconstateerd en financieel sterke akkerbouwbedrijven kunnen stoppende bedrijven geheel of gedeeltelijk overnemen.

²⁾ Landbouwstructuuronderzoek Groningen, Schaalvergroting en Inrichting.

De genoemde schaalvergroting gaat gepaard met de wens voor grote opslagloodsen, bij voorkeur bij de bestaande bedrijfs- en woongebouwen vanwege allerlei bewerkingen met betrekking tot de opgeslagen producten (dus niet op veldkavels). Gelet hierop worden als agrarische ontwikkelingswensen geconstateerd:

- gunstige randvoorwaarden met betrekking tot verkaveling, ontsluiting en waterhuishouding moeten worden behouden;
- de planologische wens voor grotere bouwpercelen en een hogere goothoogte;
- investeringsmogelijkheden in windenergie;
- passende kleurstelling vanwege lagere energiebehoefte.

Het *Landbouwstructuuronderzoek* wijst er verder op, dat door verdere oppervlaktevergroting er steeds meer en grotere veldkavels per bedrijf zullen ontstaan. Daarbij wordt ook een toename van het bedrijfstransport over openbare wegen verwacht met zwaarder materieel. Door die ontwikkelingen én om hinder met ander verkeer te voorkomen, kunnen bredere of nieuwe ontsluitingen nodig zijn.

Ten aanzien van de behoefte van landbouwers geldt dat de agrarische hoofdfunctie van het buitengebied pleit voor voldoende ruimte op de agrarische bouwpercelen. Zo verwacht het *Landbouwstructuuronderzoek* een doorgaande schaalvergroting. Onder invloed van de dalende inkomens in de landbouw zal het afnamepercentage zich rond het percentage van 4% bewegen. De schaalvergroting resulteert in een toename van alleen nog de grotere bedrijven, namelijk die met een bedrijfsgrootteklasse van > 50 ha. Tegelijk constateert het Landbouwstructuuronderzoek dat de schaalvergroting in de regio Noord-Groningen hand-in-hand gaat met een sterke landbouw in een goed economisch klimaat.

Het blijkt dan ook dat in daartoe geschikte landbouwgebieden met een voortgaande schaalvergroting rekening moet worden gehouden. De wijze waarop daar mee om te gaan, komt in onderstaande nota aan de orde.

Ook uit recente ontwikkelingen blijkt een voortgaande schaalvergroting, in combinatie met afname van het aantal bedrijven, intensievere teelten en 'bio-based agrobusiness. Naast een trend van schaalvergroting is er sprake van schaalverbreding. Voorts speelt beïnvloeding door de klimaatverandering. Met name de schaalvergroting leidt ertoe, dat er steeds meer en over grotere afstanden met landbouwmachines wordt gereden. Op smallere wegen en in combinatie met andere weggebruikers kan dit leiden tot onveilige situaties.

3. 5. Delfstofwinning

3.5.1. Huidige situatie

Delfstoffenwinning in de gemeente vindt plaats op het gebied gaswinning. Verder heeft de NAM een gaswinlocatie in het oostelijk deel van het plangebied (nabij de zeedijk). Kleiwinning vindt in het buitengebied niet meer plaats.

3.5.2. Ontwikkelingen

Ten aanzien van de gaswinlocatie is op het terrein zelf een ingrijpende vernieuwing gerealiseerd, waarbij de brandvlamtorens niet meer aanwezig zijn. Thans zijn geen grote ontwikkelingen meer te verwachten.

3. 6. Wonen

3.6.1. Huidige situatie

Het bestemmingsplan heeft in eerste plaats betrekking op het gebied buiten de kernen en enkele buurtschappen. Toch vindt ook in het buitengebied nog in een zekere mate van bewoning plaats.

Eenzijds is dit bewoning in de vorm van agrarische bedrijfswoningen. Anderzijds betreft het woonbebouwing die zowel verspreid voorkomt, als plaatselijk geconcentreerd, zoals ten noorden van Spijk. De woonbebouwing, die binnen het bestemmingsplan Buitengebied Noord valt, hoort tot de oorspronkelijke bewoning van het buitengebied. Om cultuurhistorische als ook om sociaal-historische overwegingen vertegenwoordigt het dan ook een zekere waarde.

Kwantitatief komen er - naast de agrarische bedrijfswoningen - in het plangebied ruim 100 overige woningen voor. Van de verspreide woonbebouwing heeft een aantal panden van oorsprong een functie als arbeiderswoning ten behoeve van de agrarische bedrijven gehad. Tot voor enkele tientallen jaren was de agrarische sector zeer arbeidsintensief en woonden er veel arbeiders in de omgeving van agrarische bedrijven. Door schaalvergroting, mechanisering en rationalisering is dat aantal in de loop van de jaren sterk teruggelopen. Ook hebben meerdere agrarische bedrijven in het buitengebied hun functie verloren en een woonfunctie gekregen. De woningen in het buitengebied betreffen particuliere woningen. De kwaliteit van de woningen is over het algemeen goed; incidenteel zijn er in het gebied woningen die in een minder goede staat verkeren.

De woningen zijn veelal gelegen aan de wegen rondom de kernen. Dat is met name het geval bij het dorp Spijk en daarnaast plaatselijk ook bij de andere kernen. Ook nabij de dijken vindt enige bewoning plaats, zoals bij de Oude Dijk Hoogwatum.

Naast de permanent bewoonde woningen zijn er ook enige recreatiewoningen aanwezig. Deze liggen vooral in het noordelijke, grootschalige landschap, tegen de zeedijk aan. Voorbeelden zijn de omgeving van Spijk.

3.6.2. Beleidskader

Over het algemeen bestaat er een aanhoudende druk om in dorpsuitlopers c.q. het buitengebied te kunnen wonen. Het beleid van Rijk en Provincie is al jarenlang gericht op het weren van nieuwe burgerbouw in het landelijk gebied. Wel wordt binnen vrijkomende boerderijpanden de woonfunctie geaccepteerd.

3. 7. Niet-agrarische bedrijvigheid

3.7.1. Huidige situatie

Naast agrarische bedrijvigheid komt er verspreid in het buitengebied ook incidenteel niet-agrarische bedrijvigheid voor. Deze is deels aanverwant aan de agrarische sector, bijvoorbeeld in de vorm van een dierenpension, groothandelsbedrijven en een manege. Daarnaast komen ook bedrijven voor die geen relatie hebben met de agrarische sector, zoals in de bouwnijverheid. Er ligt tevens een gaswinbedrijf tussen Bierum en Nansum. Bij Losdorp is een steunpunt voor het waterschap aanwezig. Tot slot ligt in een aantal bunkers in het zuiden van het plangebied aan de Marsumerweg consumentenvuurwerk opgeslagen.

3.7.2. Beleidskader en ontwikkelingen

Verdere ontwikkelingen in de niet-agrarische bedrijvigheid duiden op een aanhoudende druk op de vestiging van startende bedrijfjes. Met name in geval van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen valt er belangstelling te verwachten van niet-agrarische vormen van bedrijvigheid. Vanuit het aanwezige beleidskader (rijk, provincie) gelden daarbij stringente randvoorwaarden.

3. 8. Recreatie en Toerisme

3.8.1. Huidige situatie

De recreatie in het plangebied is vooral aan te treffen in dagrecreatie, gericht op rust, ruimte, cultuurhistorie. Meerdere fiets- en wandelroutes liggen in het gebied. Zo loopt door het plangebied de Fivelroute en het wad- en wierdenpad, onderdeel van een NS-wandeltocht. Verder wordt een recreatieve fietsroute aangelegd tussen de Maarhuizerweg en Losdorp. Meerdere van de watergangen kunnen worden gebruikt voor kleinschalige vaarrecreatie (in het bijzonder kanoën), vissen en schaatsen.

Vanuit oogpunt van de openluchtrecreatie kan voorts gewezen worden op enkele kerkepaden die in het kader van de RAK Appingedam-Delfzijl zijn hersteld (Nijenklooster-Krewerd, Arwerd-Maarhuis, ten noorden van Holwierde). Een specifieke recreatieve voorziening ligt aan de zuidzijde van Losdorp. Daar is een golfbaan aangelegd.

3.8.2. Beleidskader en ontwikkelingen

Het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013* (POP) geeft aan dat de route-structuren, de cultuurhistorisch, archeologisch en landschappelijk waardevolle objecten een stevige basis vormt voor investeringen in de recreatie en toerisme sector.

De provincie ziet deze sector als een belangrijke sector, ook voor de arbeidsmarkt, en zet in op een meer toegankelijke provincie.

In de *Beleidsnota Toeristisch Groningen, een karaktervol perspectief* (2001-2006) streeft de provincie naar een sterke toename van het aantal overnachtingen, een groei in het dagtoerisme, het creëren van 750 nieuwe arbeidsplaatsen en een groei in het aantal bestedingen. Ook in het POP 2009-2013 wordt ingezet op stimulering van de recreatie.

Als "streefbeeld" voor de regio Noord-Groningen wordt ingezet op:

- het toegankelijk maken van de cultuurhistorie door middel van routebeschrijvingen, educatie en informatie;
- toenemende mogelijkheden voor openluchtrecreatie (vissen, Wadlopen, kleinschalige vaarrecreatie, fietsen, wandelen);
- een verdere ontwikkeling van het plattelandstoerisme.

3. 9. Verkeer en infrastructuur

3.9.1. Huidige situatie

Door het buitengebied lopen enkele wegen die behoren tot het hoofdwegennet. De N33 neemt een belangrijke rol in als verbinding in het hoofdwegennet tussen het Eemsmondgebied en de A7 bij Zuidbroek. De reconstructie van de N33 is enige jaren geleden afgerond en het tracé is in het bestemmingsplan opgenomen.

Voor het overige ligt er in het plangebied een patroon van plattelandswegen, met een belangrijke functie voor de ontsluiting van de dorpen in het noordelijk deel van de gemeente, het landelijk gebied zelf en de landbouwgronden. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt een klein deel van de spoorverbinding Groningen-Delfzijl.

3.9.2. Beleidskader en ontwikkelingen

Het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 zet in op een bereikbaar Groningen, zowel voor de stad als voor het buitengebied. De A7, de A28 en de N33 zijn de belangrijkste verkeersaders van de provincie.

Wat betreft het netwerk voor openbaar ver wordt gestreefd naar een hoogwaardig netwerk, voornamelijk tussen de stad Groningen en de stedelijke centra c.q. de grote kernen.

3. 10. Nutsvoorzieningen, energie, communicatie

3.10.1. Huidige situatie

Ten aanzien van de voorzieningen voor openbaar nut, energie en communicatie zijn er de volgende functies in het plangebied aanwezig. Tussen Bierum en Nansum ligt een gasdistributielocatie.

Verder komen er direct rondom het plangebied (gemeente Loppersum en gemeente Eemsmond) eveneens gasdistributiecentra voor. Deze maken deel uit van de gaswinning "Groningerveld". Bij de locaties moet met de milieu- en veiligheidszones rekening worden gehouden.

Door het plangebied loopt verder een tweetal hoogspanningsleidingen.

Binnen het plangebied staan vier solitaire windmolens.

Deze staan op de volgende locaties:

- Spijkster Oudedijk 4;
- Oostpolderweg 21;
- Oostpolderweg 7;
- Bredeweg 7.

3.10.2. Beleidskader en ontwikkelingen

Binnen het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 is een reservering opgenomen voor een buisleidingenstrook tussen de Eemshaven en Delfzijl.

Ontwikkeling met duurzaam energietransport staat daarbij voorop.

De definitieve ligging van de buisleidingen is nog niet bekend en deze zijn dan ook voorshands niet in het bestemmingsplan opgenomen. Indien er een definitief tracé bekend is, zal dit via een aparte planologische regeling in de vorm van een provinciaal inpassingsplan mogelijk gemaakt worden.

Door middel van een Milieu Effect Rapportage en een Landbouw Effect Rapportage worden voor verschillende tracés de gevolgen onderzocht.

De provincie Groningen heeft aangegeven (januari 2012) te willen onderzoek of een buizenzone langs de N33 een volwaardig alternatief zou kunnen zijn. De uitslag van deze afweging wordt in 2012 verwacht.

Ten aanzien van de uitbreiding van de hoogspanningsleiding "Noord West 380" wordt opgemerkt, dat het hier gaat om een hoogspanningsverbinding tussen Diemen en de Eemshaven. Een dergelijke voorziening heeft de nationale elektriciteitsbeheerder TenneT nodig om de elektriciteit die in de Eemshaven wordt opgewekt, af te kunnen voeren. Dit tracé passeert het plangebied Delfzijl-Noord. Na het maken van een definitieve keuze volgt, vanwege het nationaal belang, een rijksinpassingsplan.

Volgens de Omgevingsverordening (provincie) en de Structuurvisie Buisleidingen (Rijk) dienen gemeenten met een reservering rekening te houden.

De gemeente Delfzijl wacht in eerste instantie de besluitvorming af. Daar waar het bestemmingsplan met name ziet op de bestaande functiespreiding en deze voorziet van een actuele planologische regeling, worden eventuele nieuwe ontwikkelingen (bij toepassing van wijzigingsprocedures) mede getoetst op geaccordeerde tracés.

4. BELEIDSKADER

Bij het beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening, heeft het gemeentebestuur te maken met het beleid van de hogere overheden. Dit beleid vormt het kader waarbinnen de gemeente zijn eigen beleid kan formuleren.

4. 1. Europees beleid

Op internationaal niveau kunnen beleidsvoornemens van belang zijn voor de landelijke gebieden in Nederland. In de regel is dergelijk beleid wel vertaald in het landelijk c.q. provinciaal beleid. Toch is aandacht voor enkele specifieke punten van belang:

4.1.1. Landbouwbeleid

Het landbouwbeleid wordt in belangrijke mate in Europees verband bepaald. Voor de landen van de EU is daarmee een open markt ontstaan, waarbinnen een gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt gevoerd.

Door uitbreiding van de EU met landen uit Midden- en Oost-Europa staat dit landbouwbeleid meer en meer ter discussie. Verwacht wordt dat er een liberalisering van de markt optreedt met minder steunmaatregelen en een EU-prijsontwikkeling in de richting van de wereldmarktprijzen.

Agrarisch milieubeleid

Op Europees niveau worden meerdere milieurichtlijnen uitgevaardigd, die in het landelijk gebied zijn of worden verwerkt in de eigen wet- en regelgeving. Van belang voor de agrarische sector zijn in het bijzonder:

- regelgeving gericht op de productie van veilig voedsel voor de mens;
- diergezondheidsbeleid;
- (veehouderij:) beleid voor melkprijzen en quota-regeling;
- (akkerbouw:) marktordeningsbeleid voor graan, suiker en aardappelen;
- de Europese nitraatrichtlijn, gericht op bescherming van de bodem.
De doorwerking betekent eisen aan de individuele landbouwers met op bedrijfsniveau een beheersing van in- en uitstroom van mineralen;
- de Europese richtlijn milieu-effectrapportage (m.e.r.).
De implementatie van deze richtlijn betekent dat er meer (individuele) beoordelingen op de noodzaak van een m.e.r. moeten plaatsvinden. Voor het buitengebied is een afzonderlijke PlanMER gemaakt, die parallel aan bestemmingsplan de procedure doorloopt.

4.1.2. Natuurbeleid

De lidstaten van de Europese Unie hebben zich verplicht te komen tot een samenhangend Europees ecologisch netwerk van natuurgebieden, een soort ecologische hoofdstructuur op Europese schaal, genaamd "Natura 2000".

Afspraken waarmee dit binnen de Unie bereikt moet worden, zijn onder meer vastgelegd in de EG-Vogelrichtlijn (1979) en in de Habitatrichtlijn. De Vogelrichtlijn beoogt de bescherming en instandhouding van in het wild levende vogelsoorten. Daarbij gaat het met name om waardevolle vogelgebieden die op de internationale lijst zijn gepland.

Binnen dit plangebied in Delfzijl zijn geen Vogelrichtlijngebieden aangewezen, aangrenzend wél in de vorm van de Eems.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet (NB-wet) is de Nederlandse uitwerking van het internationale beleid, vastgesteld in de Habitat- en Vogelrichtlijn. Per 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Provincies zijn in hoofdzaak het bevoegd gezag bij het verlenen van een Natuurbeschermingswetvergunning.

In deze wet wordt uitgegaan van twee typen gebieden:

- de beschermde natuurmonumenten (voormalige beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen);
- de Natura 2000-gebieden.

Binnen het plangebied vallen geen Natura-2000 gebieden, noch beschermde natuurmonumenten. Wel valt de Waddenzee eronder. Activiteiten die dichtbij een natuurmonument plaatsvinden en die schadelijk zijn voor de geconstateerde natuurwaarden mogen niet zonder vergunning plaatsvinden ('externe werking').

4.1.3. Archeologiebeleid

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is de *Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)* in werking getreden. Deze nieuwe wet maakt onderdeel uit van de Monumentenwet. De kern van Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De Wamz verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door een omgevingsvergunning verplicht te stellen voor uitvoering van (diepe) grondwerkzaamheden.

Via het bestemmingsplan komt de afweging met andere belangen aan de orde. Verder is in overleg tussen de provincie Groningen en de toenmalige Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in 2001 een Archeologische MonumentenKaart (AMK)

Voor de regio Noord-Groningen is het archeologiebeleid als vervolg daarop in een regionale beleidsadvieskaart uitgewerkt (zie ook paragraaf 4.4).

4. 2. Rijksbeleid

4.2.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) (2011)

De *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte* in 2012 in werking en vervangt onder meer de eerdere *Nota Ruimte*. Met de Structuurvisie zet het kabinet het roer om in het nationale ruimtelijke beleid.

Om de bestuurlijke drukte te beperken brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij burgers en bedrijven, laat het meer over aan gemeenten en provincies en komen de burgers en bedrijven centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Zo beschrijft het kabinet in de Structuurvisie in welke infrastructuurprojecten zij de komende jaren wil investeren. En op welke manier de bestaande infrastructuur beter benut kan worden. Provincies en gemeentes krijgen in de plannen meer bewegingsvrijheid op het gebied van ruimtelijke ordening.

4.2.2. Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening

Het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening (BARRO) is op 30 december 2011 in werking getreden. Het BARRO stelt regels omtrent de 13 aangewezen nationale belangen zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Deze 13 nationale belangen zijn:

1. Rijkswaardwegen
2. Mainportontwikkeling Rotterdam
3. Kustfundament
4. Grote rivieren
5. Waddenzee en waddengebied
6. Defensie
7. Hoofdwegen en hoofdspoorwegen
8. Elektriciteitsvoorziening
9. Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen
10. Ecologische hoofdstructuur
11. Primaire waterkeringen buiten het kustfundament
12. IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte)
13. Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde

De ontwikkelingen die met het bestemmingsplan buitengebied in planologische zin mogelijk worden gemaakt zijn over het algemeen kleinschalig van aard (perceelsgebonden) en gebied raken daarmee geen rijksbelangen.

Uitzonderingen vormen de primaire waterkeringen (beschermd in dit bestemmingsplan), de relaties met de EHS (nader onderzocht in de PlanMER) en de voornemens voor een hoogspannings- en buizenzone naar de Eemshaven (in onderzoek, te regelen via een apart rijks- en provinciaal inpassingsplan).

4.2.3. Nota Belvédère

De Nota Belvédère (1999) is een beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting en vormt een belangrijke bouwsteen voor het rijksbeleid.

Doelstelling van die nota is "*het versterken en benutten van de cultuurhistorische identiteit en de daarvoor bepalende kwaliteiten van de cultuurhistorisch meest waardevolle gebieden van Nederland, de zogenoemde Belvédèregebieden*".

Het beleid ten aanzien van Belvédèregebieden moet gericht zijn op de instandhouding en de verdere ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit en de daarvoor bepalende cultuurhistorische kwaliteiten en wel langs de volgende lijnen:

- duurzame instandhouding van bestaande cultuurhistorische kwaliteiten door beleidsmatige verankering in het nationaal ruimtelijk beleid en in streek- en bestemmingsplannen;
- versterking van de cultuurhistorische identiteit door het benutten van kansen bij (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven in deze gebieden en indien nodig door een gebiedsgerichte aanpak;
- ter realisatie hiervan een betere benutting en gerichte inzet van het instrumentarium door rijk en provincie voorstaan.

Het plangebied behoort, als onderdeel van het Fries-Groningse wierden- en terpengebied, tot een Belvédèregebied. De nota beschrijft de karakteristiek van het gebied, de ruimtelijke dragers en geeft een overzicht van beleidskansen.

Als belangrijkste "fysieke dragers" komen naar voren:

- de terpen en wierden;
- de landschappelijke verschillen tussen de fasen van ontginning;
- kenmerkende waarden:
 - terp- c.q. wierdedorpen met radiaal wegen- en kavelpatroon;
 - bebouwde en beplante eenmansterpen (= huiswierden);
 - historisch waardevolle boerderijen;
 - bochtig wegenpatroon, gebaseerd op natuurlijke ondergrond en aanwezigheid van waterlopen;
 - bochtige patroon van natte infrastructuur, bestaande uit natuurlijke waterlopen;
 - opeenvolging van bedijkingen;
 - verspreid liggende borgen (Groningen), states (Friesland), (voormalige) kloosterterreinen en steenhuisen.

Het Fries-Gronings terpen- en wierdengebied is in de Nota Belvédère aangewezen als "Belvédèregebied". Het perspectief aangaande de gebieden met cultuurhistorische en archeologische waarden is dan ook de toenevende belangstelling voor bescherming van dergelijke specifieke waarden. Gericht op het plangebied kan op een tweetal beleidsstukken worden gewezen:

- zo is in de *RAK Appingedam-Delfzijl* het aspect van cultuurhistorie erkend en ingepast in de inrichting van het gebied;
- verder heeft de provincie Groningen in 2001 samen met de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek een archeologische monumentenkaart (AMK) uitgebracht, die inmiddels is opgegaan in een regionale archeologische beleidsadvieskaart. Als gevolg van de invoering van de *Wet op de Archeologische Monumentenzorg* moet het archeologische bodemarchief (beter) beschermd worden. Dat wordt met de regionale archeologische advieskaart beoogd. Zie verder paragraaf 4.4.

4.2.4. Derde Nota Waddenzee

Bij het beleidskader is voorts te noemen de *Derde Nota Waddenzee* (deel 4, PKB, november 2007), alhoewel het plangebied zelf niet binnen het PKB-gebied valt.

In deze nota wordt het rijksbeleid voor de Waddenzee voor de komende tien jaar vastgelegd. Dit beleid is gericht op de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en behoud van het unieke open landschap.

In de Derde Nota Waddenzee beschrijft het Rijk het beleid voor de Waddenzee, onder meer op het gebied van natuurbescherming, ruimtelijke ordening, milieu en water, in onderlinge samenhang. Via andere rijksnota's en provinciale en gemeentelijke ruimtelijke plannen vindt dit beleid zijn weg. De hoofddoelstelling van de pkb Derde Nota Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Binnen deze hoofddoelstelling zijn er doelen op het gebied van veiligheid tegen overstromingen vanuit zee, de bereikbaarheid van havens en de eilanden, en de economische ontwikkeling en bescherming van de in de bodem aanwezige archeologische waarden.

Het kabinet streeft naar een offensieve en ontwikkelingsgerichte benadering van de Waddenzee. Het ontwikkelingsperspectief beschrijft de hoofdlijnen die het kabinet voorstaat voor de ontwikkeling van de Waddenzee op de lange termijn tot 2030.

Het geeft uitdrukking aan het streven naar duurzame ontwikkeling van het gebied, zowel op ecologisch als op sociaal-economisch en toeristisch-recreatief terrein.

De Derde Nota Waddenzee is verwerkt in de Barro (het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening), zoals dat hiervoor is genoemd.

4. 3. Provinciaal beleid

4.3.1. Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013 (POP)

Basis voor het provinciale ruimtelijke beleid wordt gevormd door het Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013, alsmede door de Omgevingsverordening Groningen 2009. Provinciale Staten hebben deze beleidsstukken op 17 juni 2009 vastgesteld.

In het POP staat het omgevingsbeleid van de provincie op het gebied van milieu, verkeer en vervoer, water en ruimtelijke ordening. Belangrijke onderwerpen zijn de bescherming van de karakteristieken van het Groninger landschap, ruimte voor ontwikkeling, leefbaarheid op het platteland en duurzame energie.

Algemene beleidsintenties

De *Omgevingsverordening Provincie Groningen 2009* is gelijktijdig met het POP vastgesteld. Hiermee wordt beoogd de in het POP opgenomen doelstellingen de komende jaren te verwezenlijken. De in de verordening opgenomen regels sluiten aan op het POP.

Op het gebied van de ruimtelijke ordening worden gemeenten verplicht om bestemmingsplannen volgens de verordening op te stellen. Naast algemene bepalingen stelt de omgevingsverordening onder andere bijzondere bepalingen aan:

- bestemmingsplannen voor het buitengebied, waarbij de Omgevingsverordening met name een aantal zaken over de regeling voor agrarische bedrijvigheid, intensieve veehouderij en vrijkomende agrarische bedrijven voorschrijft;
- de ecologische hoofdstructuur en robuuste verbindingen;
- bestemmingsplannen waarin nationale landschappen en andere kwetsbare landschappen liggen;
- bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de karakteristieken van de omgeving.

Inzet van het POP is om deze kwaliteit te versterken door enerzijds efficiënt ruimtegebruik en anderzijds door in plannen rekening te houden met aspecten als water, infrastructuur, natuurwaarden, bodem en cultuurhistorie. Naast het algemene beleid per thema, bestaat het POP uit een aantal regioperspectieven. De functietypering voor Delfzijl en een uitsnede uit de kaart met landschapstypering is in de figuren 10 en 11 opgenomen.

Landbouw

In het POP is de planlocatie in een gebied gelegen dat wordt getypeerd door een gebied waar de landbouw de hoofdfunctie is (aanduiding 'landbouw'). In deze gebieden is het beleid gericht op handhaving en verbetering van de productieomstandigheden voor de landbouw. Behoud, herstel en ontwikkeling van natuur- en landschapskenmerken worden bevorderd, voor zover deze geen belangrijke beperkingen opleggen. De waterhuishouding wordt gericht op een vanuit agrarisch oogpunt optimale vochttoestand van de bodem.

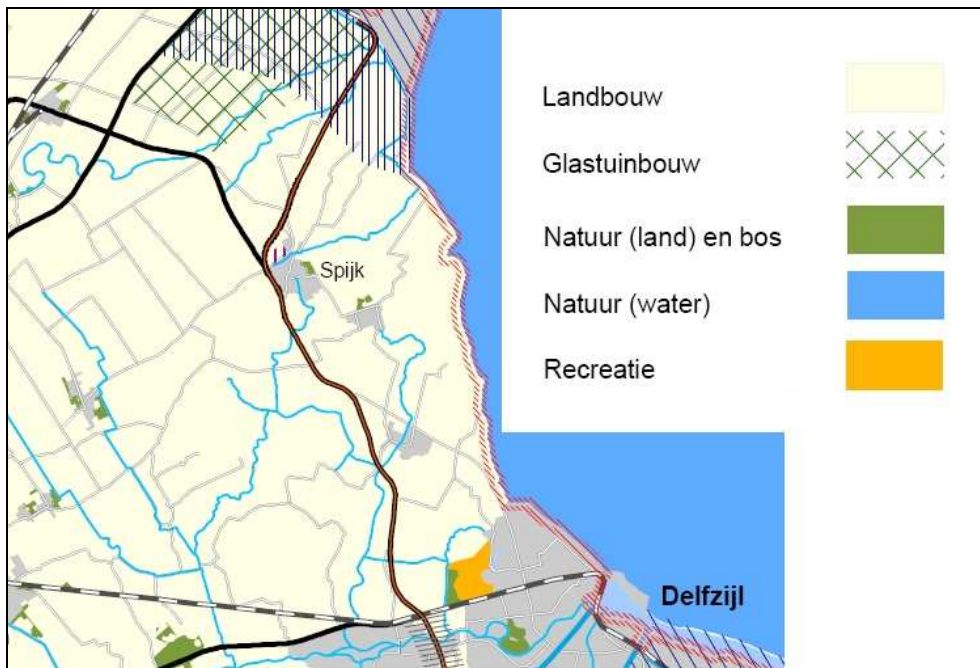
Landbouw in gaaf landschap

Het zuidelijk van het plangebied (wierdenlandschap) is in het POP onder de aanduiding 'landbouw in een gaaf landschap' gebracht. Inrichtingsmaatregelen worden hier zowel op de landbouw, als op natuur en landschap gericht. Ingrepen die de bestaande waarden kunnen aantasten, zijn niet toegestaan of worden aan een vergunning gebonden.

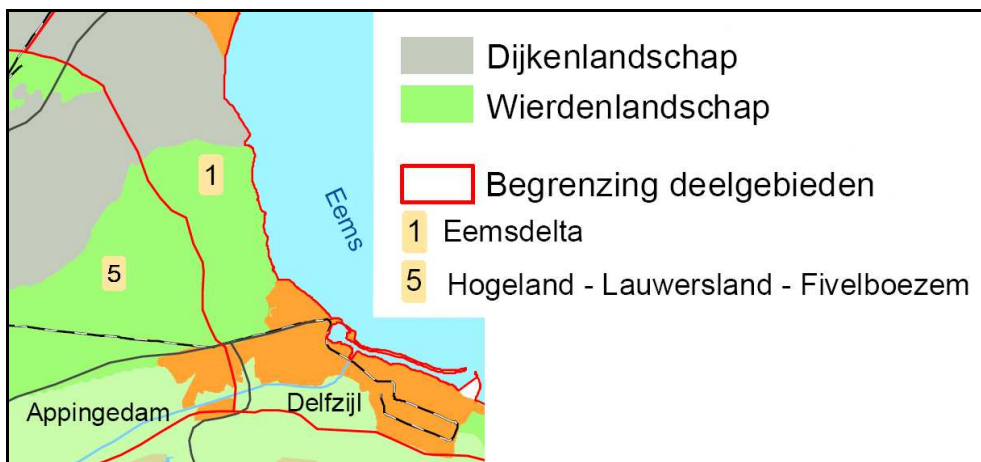
De landbouw in deze gebieden is onderhevig aan grote veranderingen, die plaatselijk leiden tot verdere schaalvergroting.

Door ruimte te bieden voor agrarische schaalvergroting wil de provincie hier de economie stimuleren. Daartegenover staat dat nieuwe economische dragers, zoals melkveehouderij en toerisme en recreatie, mogelijk moeten worden gemaakt. Hierbij dient zorg te worden gedragen voor een goede landschappelijke inpassing.

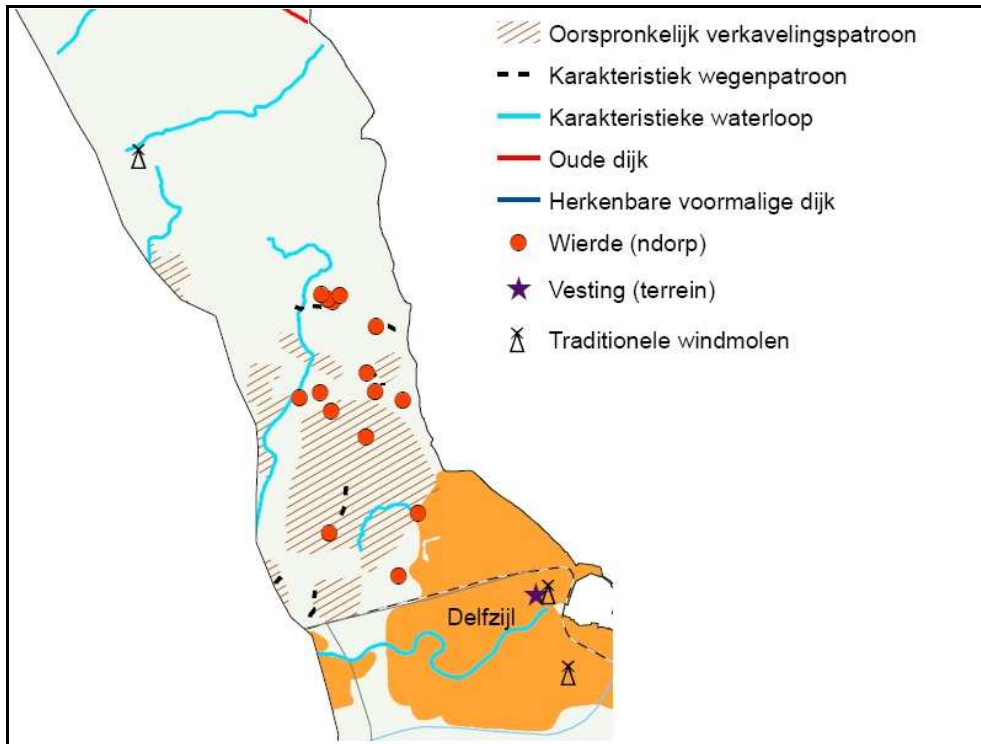
Het POP merkt op dat de regio Noordoost te maken heeft met een bevolkingskrimp. Verder is er sprake van een economische ontwikkeling met name in de Eemdelta waarbij in de vorm van een publiek-private samenwerking de ontwikkeling aangaande energiebedrijvigheid gestimuleerd.

Figuur 10. Uitsnede functiekaart Provinciaal Omgevingsplan 2009 – 2013

Figuur 11. Uitsnede landschapstypen en deelgebieden

Figuur 12. Landschapkenmerken, regio Noordoost (POP-Groningen,2009)

4.3.2. Partiële herziening Omgevingsverordening 2009

In 2012 is op onderdelen een herziening van de provinciale Omgevingsverordening in procedure gebracht. Deze is bij besluit van 20 maart 2013 door Provinciale Staten (gewijzigd) vastgesteld. De partiële herziening heeft betrekking op een aantal inhoudelijke aspecten, terwijl de provincie met de herziening voorts de doelmatigheid wil vergroten en rekening houdt met de 'reparatie' van de Wet ruimtelijke ordening.

Voor plannen buitengebied als het voorliggende zijn met name de volgende onderwerpen uit de herziening van belang:

- *Het beleid aangaande agrarische bouwpercelen*

De partiële herziening 2013 geeft ruimte voor vergroting van agrarische bouwpercelen van in eerste instantie 2 ha. Bij vergroting vanaf 1 ha wordt een maatwerkbenadering gevolgd. Bij vaststelling van de herziene Omgevingsverordening hebben Provinciale Staten daarnaast een mogelijkheid opgenomen voor grotere bouwpercelen (tot maximaal 4 ha), indien Gedeputeerde Staten voor de betreffende gemeenten een nadere regeling hebben vastgesteld. Bij deze verruiming, op te vatten als een 'verdienmodel' wordt met name gelet op de toets van een duurzame ontwikkeling.

Het eerder (maart 2012) door de provincie opgenomen moratorium komt bij de inwerkingtreding van de verordening te vervallen.

De partiële herziening Omgevingsverordening-2013 bevat verder een regeling om in bijzondere gevallen mestbassins en daarnaast kuilvoerplaten en sleuvsilo's buiten een agrarisch bouwperceel te

realiseren. Daarvoor kunnen Gedeputeerde Staten nadere regels vaststellen, waarbij onder meer van belang is: de noodzaak/behoefte om dergelijke voorzieningen buiten een bouwperceel te realiseren én een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Verder zijn de maatwerkbepalingen voor vergroting van agrarische bouwpercelen met de herziene Omgevingsverordening aangepast. Naast de landschappelijke criteria zijn toegevoegd: het aspect van nachtelijke lichtuitstraling en het aspect van woon- en leefklimaat van direct omwonenden.

- *De regeling voor intensieve veehouderijbedrijven*
De provinciale Omgevingsverordening 2011 gaf een restrictief beleid aangaande intensieve veehouderij. Dit geldt zowel hoofdberoepsbedrijven als neventakken met een aangegeven zoning. In de partiële herziening van de verordening (2013) er is daarnaast enige ruimte geboden om te kunnen voldoen aan de aangescherpte eisen aangaande dierenwelzijn en milieu bij een gelijkblijvend aantal dieren³⁾.
- *De (plaatselijke) aanpassingen in de begrenzingen van de Ecologische hoofdstructuur, de onderscheiden kernkwaliteiten in het landschap, overige bos- en natuurgebieden.*
(De EHS is in de plannen voor Delfzijl-Noord en Zuid in beperkte mate aanwezig. Ten opzichte van de Omgevingsverordening van 2009 zijn geen essentiële veranderingen opgetreden).
- *De (plaatselijke) aanpassingen in de begrenzing van milieubeschermingsgebieden*
Dit aspect speelt met name in Haren, dus niet in dit buitengebied
- *Het beleid aangaande de nieuwbouwruijme* (hoewel in hoofdzaak van belang voor stedelijke gebieden, kan dit ook doorwerken bij het toevoegen van eventuele nieuwe woonbestemmingen in het buitengebied). Het provinciale beleid komt erop neer, dat nieuwe woningbouwmogelijkheden dienen te passen binnen de toegekende nieuwbouwruijme.
- *Niet-agrarisch grondgebruik:* het gaat hierbij om het onder zekere voorwaarden ruimte bieden aan maatschappelijke functies in het buitengebied, het hergebruik van voormalige bedrijfsgebouwen en de regeling voor recreatiebungalowparken en landgoederen (GS kunnen in zekere gevallen een algemene ontheffing verlenen).
- *De regeling voor cultureel erfgoed* waarbij gemeenten worden gevraagd het cultuurhistorisch aspect expliciet in de ruimtelijke afweging te betrekken.
- *Een aantal meer juridische aanpassingen.*

³⁾ De verordening hanteert daarbij als uitgangssituatie de vergunde situatie per 15-12-2010, zijnde de datum waarop het nieuwe beleid aangaande intensieve veehouderij is aangekondigd.

4.3.3. Gebiedsuitwerking Noord-Groningen

De provincie heeft samen met de betrokken gemeenten en het Waterschap Noorderzijlvest ter uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan voor Noord-Groningen een gebiedsuitwerking gemaakt en het Regioprogramma Noord-Groningen 2005/2006 vastgesteld.

In dat kader is onder meer een landschappelijk raamwerk opgesteld met als doel een kwaliteitsverbetering te bereiken. Hiervoor is een aantal instrumenten ontwikkeld, zoals een Regionaal Landschapsontwikkelingsplan, een Regionaal Welstandsplan en een Kwaliteitsteam, dat als klankbordgroep moet gaan fungeren ten behoeve van een zorgvuldige inpassing van grootschaliger ruimtelijke ontwikkelingen.

Voorts wordt door het creëren van bijzondere woonmilieus gestreefd naar versterking van de woonfunctie van Noord-Groningen. Hiervoor zijn strategieën ontwikkeld, waarmee niet alleen de kwaliteit van het landschap kan worden behouden, maar ook kwaliteiten kunnen worden toegevoegd.

In het regioprogramma 2005/2006 wordt een aantal regioprojecten genoemd, zoals de opstelling van een Landschapsontwikkelingsplan (LOP), verbetering aan de hoofdinfrastructuur (N33, vaarweg Lemmer-Delfzijl), woningbouw Hogeland.

4. 4. Regionaal beleid

4.4.1. Landschapsbeleidplan en Landschapsontwikkelingsplan

Daar waar de laatste tien jaar het accent sterk op natuurontwikkeling heeft gelegen en de cultuurhistorische betekenis van het landschap minder aandacht heeft gekregen, wordt het belang daarvan thans in toenemende mate onderkend.

Algemeen is het landschapsperspectief dat in belangrijke delen van het buitengebied van de functie als agrarisch cultuurlandschap zal blijven bestaan met inachtnaam van de genoemde waarden. Het landschapsperspectief was eerder in het *Landschapsbeleidsplan Delfzijl* uitgewerkt en meer recent in het *Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen*.

Landschapsontwikkelingsplan

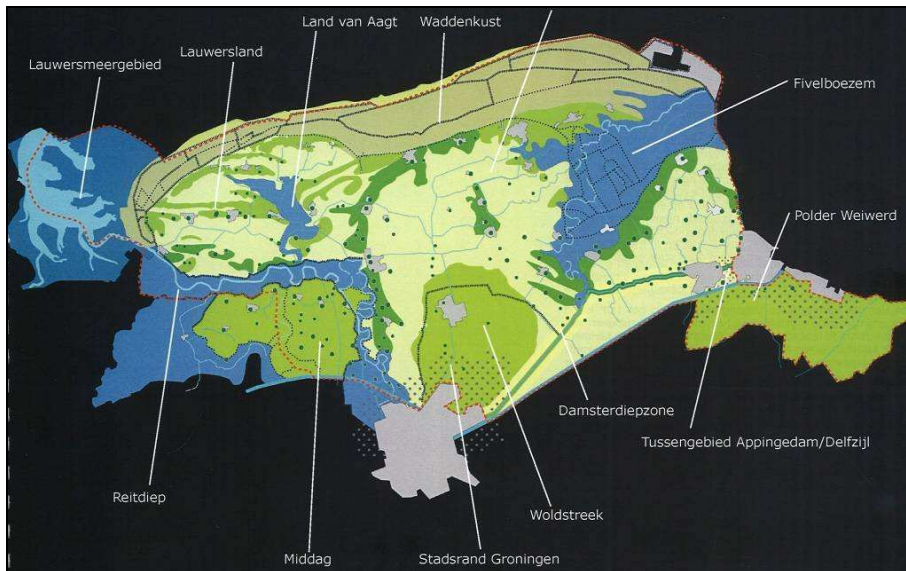
Met het *Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen* is een regionaal beleid aangaande het landschap ontwikkeld ⁴⁾. Ook Provinciale Staten van Groningen en het Algemeen bestuur van het waterschap Noorderzijlvest hebben het LOP Noord-Groningen vastgesteld. Na een kenschets van het landschap wordt gebiedsgewijs (per landschapstype) en naar thema een visie gegeven. Het LOP wordt vooral gezien als een uitvoeringsplan, terwijl de visie als (landschappelijke) basis voor bestemmingsplannen, waterbeheersplannen en welstandsplannen wordt gezien.

In het plangebied is, zeker in de zuidelijke delen, sprake van een hoge landschappelijke waarde en van cultuurhistorisch c.q. archeologisch waar-

⁴⁾ Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen, Arcadis, Bosch Slabbers, Arnhem, maart 2006.

devolle gebieden (wierdenlandschap).

De belangrijkste elementen die de kwaliteit van het landschap bepalen, zijn op een “kwaliteitskaart” weergegeven (zie figuur 13).

Figuur 13. Fragment LOP Noord-Groningen

Ten noorden van de Spijkster Oudedijk ligt het buitengebied binnen het landschapstype van de Fivelboezem, het gebied met oude zeearmen en voormalige dijken als hoofdkwaliteiten. Dit gebied is in het gemeentelijk beleid en ook in het POP als ‘dijkenlandschap’ betiteld. Ten zuiden ervan is er sprake van het wierdenlandschap. Kwelderruggen, wierden en maren zijn daar als belangrijkste kwaliteiten aangegeven. Het LOP wil ernaar streven dat de onderscheidende kenmerken van de landschappen worden versterkt.

Daarnaast gaat het LOP op 7 thema’s voor het landschap in:

- wegbepalingen;
- dijken;
- watergangen;
- dorpen;
- historische terreinen en wierden;
- groene erven;
- landlopen.

Per thema wordt in een deeltwerking aangegeven op welke wijze de landschappelijke kenmerken kunnen worden ingepast en versterkt.

Uitgangspunt is in het bestemmingsplan zoveel mogelijk op de doelstellingen het Landschapsbeleidsplan aan te sluiten. Daarnaast zal het bestemmingsplan de ruimte bieden voor beheer en uitvoering (bijvoorbeeld aanleg houtsingels of waterlopen; versterking landschapselementen).

4.4.2. Nota Archeologiebeleid Regio Noord-Groningen

Als vervolg op de IKAW is door de gemeenten in Noord-Groningen gezamenlijk archeologiebeleid ontwikkeld. Dit beleid is neergelegd in de *Nota Archeologiebeleid Regio Noord-Groningen*.

In aanvulling op deze nota is een gedetailleerde *archeologische beleidsadvieskaart* door de raad vastgesteld. Deze kan als beleidsinstrument dienen om tot op perceelsniveau beslissingen te kunnen nemen ten aanzien van de bekende en te verwachten archeologische waarden.

Tot de planologisch te beschermen gebieden behoren in ieder geval de Rijksmonumenten en de op de beleidsadvieskaart vermelde terreinen van (zeer) hoge archeologische waarde. Dit zijn de al bekende archeologische waarden die in aanmerking komen voor het toekennen van een archeologische bescherming in het bestemmingsplan. Voor Delfzijl zijn deze in bijlage 4 bij de toelichting worden opgenomen. Daar blijkt dat vele percelen in het buitengebied zeer hoge tot hoge archeologische waarden herbergen.

Voor deze percelen geldt dat aanvragen voor bepaalde ontwikkelingen getoetst worden door de provincie en de regionaal archeoloog. Het gaat hierbij om bestemmingsplanwijzigingen, ontgrondingen etc. waarbij de bodem nu of door toekomstig gebruik mogelijk verstoord zal gaan worden.

4. 5. Gemeentelijk beleid

4.5.1. Woningbouw

De gemeentelijke visie op het wonen is eerst aangegeven in het *Woonplan Delfzijl*.

De woonopgave voor de komende jaren is vastgelegd in het Woon- en Leefbaarheidsplan Eemdelta (WLP). Dit WLP is op 13 maart 2013 door 35 partijen, waaronder de gemeente Delfzijl, ondertekend en daarmee formeel vastgesteld.

Voor het buitengebied wordt ingezet op ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw passend in het landschap. Daarnaast wordt beleid ontwikkeld voor de in het buitengebied liggende kernen; dit valt buiten het bestek van dit bestemmingsplan.

4.5.2. Welstandsnota

In de gewijzigde Woningwet 2003 is een structureel ander opzet gegeven aan het welstandstoezicht. Gemeenten dienen hun welstandsbeleid inzichtelijk te maken en vast te leggen in een gemeentelijke welstandsnota. De welstandsnota voor de gemeente Delfzijl is in september 2004 vastgesteld. Een belangrijke peiler van de nota vormen de gebiedsgerichte welstandscriteria. Onderlegger van de gebiedsindeling vormen de diverse landschappelijke en cultuurhistorische waarden in de gemeente. Dit betekent dat "aansluiting bij de historische context" een essentieel uitgangspunt vormt bij nieuw- en verbouw.

5. OMGEVINGSASPECTEN

5. 1. Water

- *Toetsingskader, wettelijk kader en beleid*

Wettelijk kader

De *Wet op de waterhuishouding* geeft aan dat de provincie een waterhuishoudingsplan vast dient te stellen waarin de hoofdlijnen van het waterhuishoudkundig beleid zijn opgenomen. Waterschappen hebben op grond van de *Wet op de waterhuishouding* een belangrijke taak met betrekking tot het waterbeheer gekregen. In de waterbeheersplannen dienen zij functies aan het water te geven. Daarbij dienen zij tevens voor afstemming te zorgen met het ruimtelijk beleid. De *Wet op de Waterhuishouding* is in 2009 door de *Waterwet* vervangen. Deze is in december 2009 in werking getreden.

Nationaal beleid

Sinds 1 november 2003 is het verplicht plannen in het kader van de Wro te toetsen op water. Het doel van deze watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen. De waterhuishouding bestaat uit de overheidszorg die zich richt op het op en in de bodem vrij aanwezige water, met het oog op de daarbij behorende belangen. Zowel het oppervlaktewater als het grondwater valt onder de zorg voor de waterhuishouding.

Naast veiligheid en wateroverlast (waterkwantiteit) worden ook de gevolgen van het plan voor de waterkwaliteit en verdroging onderzocht. De belangrijkste beleidsdocumenten op het gebied van de waterhuishouding zijn het 'Nationaal Waterplan 2010-2015', 'Anders omgaan met water: Waterbeleid 21 eeuw' (WB21), de 'Europese Kaderrichtlijn Water' (KRW), 'Beleidslijn 'Ruimte voor de rivier' en de 'Nota Ruimte'. In het 'Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel' worden de gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd voor een integraal waterbeleid in de 21e eeuw.

De verantwoordelijkheid voor de te treffen waterhuishoudkundige maatregelen ligt bij alle betrokkenen en het waterschap. De voorkeur hierbij wordt weergegeven met de tritsen vasthouden-bergen-afvoeren van water (kwantiteit) en schoon houden-scheiden-zuiveren (kwaliteit).

Provinciaal beleid

In het POP 2009-2013 Groningen wordt aangegeven dat water mede sturend moet zijn in de ruimtelijke ordening. Vanwege de klimaatverandering moet ingezet worden op het realiseren van een duurzaam watersysteem, zowel qua waterkwantiteit als waterkwaliteit. Verder is er in het POP aandacht voor overstromingsgevoelige gebieden en het overstromingsbestendig bouwen.

Verder heeft de provincie in haar verordening een kaart opgenomen waarop de landschapswaarden zijn weergegeven binnen de provincie. Op deze kaart zijn onder andere waterlopen weergegeven die vanwege landschappelijke en cultuurhistorische waarden beschermd dienen te worden. Binnen het plangebied wordt een aantal karakteristieke maren aangegeven.

Waterschap Noorderzijlvest

Het plangebied ligt in het werkgebied van het Noorderzijlvest. Het beleid van dit waterschap is verwoord in het beheerplan 2010-2015. De ruimtelijke zonering van de provincie heeft het waterschap vertaald naar een eigen zonering met water als belangrijkste element.

In het waterbeheerplan geeft het waterschap aan hoe het als wateroverheid de zorg voor voldoende en schoon water en bescherming tegen overstromingen invult in de periode van 2010- 2015. De doelen voor WB21 en de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn opgenomen in het waterbeheerplan. De KRW omvat regelgeving ter bescherming van alle wateren door middel van het stellen van haalbare doelen die voor de eerste termijn in 2015 worden bereikt. De kaderrichtlijn gaat daarbij uit van een benadering vanuit de stroomgebieden. De uitvoering van de kaderrichtlijn vraagt een grote inspanning van verschillende partijen op internationaal, nationaal en regionaal niveau.

Het waterschap streeft er naar het waterbeheer efficiënt en effectief uit te voeren. De inzet is een duurzaam waterbeheer dat bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van de regionale economie. Het waterschap streeft naar een gebiedsgerichte goede kwaliteit van het oppervlaktewater met gezonde en gevarieerde planten- en dierengemeenschappen. De watersystemen zijn zo ingericht, dat robuuste natte ecosystemen ontstaan met weinig of geen fysieke barrières voor de verspreiding van planten en dieren. Ook ontwikkelt het waterschap nieuwe kennis om duurzamer en goedkoper te kunnen zuiveren. Het wil in de planperiode de samenwerking met de partijen in de waterketen versterken.

Beheergebied

Waterschap Noorderzijlvest is verantwoordelijk voor het waterbeheer in het noordelijke en noordwestelijke deel van de provincie Groningen, Noordwest-Drenthe en het Lauwersmeergebied.

Enkele kustpolders en het Fivelingo gebied wateren af op de Eems en de Waddenzee met een combinatie van vrij verval en bemaling. Het waterschap beschermt het gebied tegen overstromingen vanuit de boezem door een combinatie van vasthouden in de haarvaten, berging in de boezem en afvoeren door lozing bij Lauwersoog. De noordelijke kustpolders wateren af op Spijkerpomp en Noordpolderzijl en de Fivelingoboezem op De Drie Delfzijlen. De bemaling, berging en kadehoogte van de regionale keringen bieden op dit moment bescherming tegen overstroming met een kans van eens in de dertig jaar.

Kustveiligheid

Het beleid voor kustveiligheid wordt mede bepaald door de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's die in 2007 is vastgesteld. Op rijksniveau heeft de Deltacommissie onderzoek gedaan naar maatregelen om ons land voor te bereiden op klimaatverandering op lange termijn (100-200 jaar). De provincie Groningen heeft met partners een kustvisie ontwikkeld voor een periode van vijftig jaar met een doorkijk van nog eens vijftig jaar en deze visie is doorvertaald naar het Provinciaal Omgevingsplan. Dit vormt de kaders waarbinnen het waterschap haar beleid en maatregelen ontwikkelt.

Om de veiligheid te realiseren zal de zeekering een gesloten systeem moeten vormen. Deze ring wordt in Delfzijl door drie coupures onderbroken. Deze risico's voor onderbreking worden vastgesteld en indien nodig worden maatregelen ontwikkeld.

In het Provinciaal Omgevingsplan en de Omgevingsverordening is een zone van 100 meter aan beide zijden van de primaire kering gereserveerd. Het waterschap neemt deze ruimtelijke reservering op in de legger en het beheerregister van de primaire waterkering. Het waterschap betreft de hele kustzone bij het realiseren van veiligheid. Het richt zich daarbij met name op de versterking van de rol van het buitendijkse gebied, zoals kwelders, in de kustverdediging. Indien de veiligheidsnorm worden verhoogd, dan zal het waterschap zich buigen over buiten- of binnendijkse oplossingen.

Afvalwaterplan DAL-W2

De gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum (DAL) hebben besloten om samen een nieuw (verbreed) gemeentelijk rioleringsplan te maken. De waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest zijn in dit samenwerkingsverband gestapt om alle facetten van de afvalwaterketen in beeld te kunnen brengen, met als resultaat het 'Afvalwaterplan DAL-W2' met een planperiode van 2013 - 2017. In dit plan worden alle activiteiten met betrekking tot de verbrede watertaken voor gemeenten evenals de taken in de afvalwaterketen van de waterschappen binnen de grenzen van de gemeenten weergegeven. Het plan is gaat niet alleen over afvalwater, maar ook over grondwater, hemelwater, riolering, gemalen, afkoppelen, afvalwaterzuivering, slibverwerking en duurzaamheid; nuttig (her)gebruik van gezuiverd afvalwater, grondstoffen en energie.

Binnen het plan worden zowel kortetermijnmaatregelen als langetermijnmaatregelen opgesteld. De voortgang van de maatregelen wordt jaarlijks bekeken in een overleg tussen de gemeenten en de waterschappen, in een zogenaamd 'afvalwaterteam'. Ook worden in het 'Afvalwaterplan DAL-W2' nog uit te voeren onderzoeken opgenomen, zoals bijvoorbeeld het opstellen van een regenwaterstructuurplan.

Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau zijn workshops georganiseerd om te bepalen wat speelt binnen de gemeenten en de waterschappen. Ook is het bestaand beleid geïnventariseerd, geanalyseerd en geëvalueerd om de bestaande en/of nieuwe opgaven te optimaliseren en te integreren. Het 'Afvalwaterplan DAL-W2' is op 24 januari 2013 vastgesteld. De betrokken partijen hebben vervolgens een inspanningsverplichting ten aanzien van de opgenomen maatregelen.

Watertoets

Het onderhavige bestemmingsplan heeft een overwegend conserverend karakter. In feite wordt de bestaande situatie opnieuw vastgelegd, waardoor de gemeente de beschikking krijgt over een moderne planologische regeling. Voorts biedt het plan (zoals nagenoeg elk bestemmingsplan) de mogelijkheid voor uitbreiding van hoofdgebouwen (woningen, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en dergelijke) en voor realisering van aan- en uitbreiden en bijgebouwen bij woningen.

In gevallen waarbij de uitbreiding een ingreep betreft van een toename van

verhard oppervlak van meer dan 150m² binnen de bebouwde kom geldt een watervergunningplicht.

Dit kan zich in het bijzonder voordoen bij ontwikkelingen op agrarische bouwpercelen en bij grotere perceelsgebonden uitbreidingen bij overige bestemmingen.

▪ *Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan*

In het licht van de huidige taak van de waterschappen, dient het bestemmingsplan geen dubbele regeling te bevatten. Waar sprake is of zal zijn van een vastgesteld beheersplan en goedgekeurde peilbesluiten, wordt in het bestemmingsplan afgezien van een regeling van het waterpeil en andere daarop betrekking hebbende vergunningsvereisten.

Voor het plangebied geldt momenteel het hiervoor genoemde Waterbeheersplan. Voor zover mogelijk en nodig, wordt in de verdere procedure van het bestemmingsplan met aanpassingen in het waterschapsbeleid rekening gehouden om een onderlinge afstemming te bewerkstelligen. Overleg met het waterschap Noorderzijlvest heeft plaatsgevonden, de resultaten zijn hiervoor weergegeven.

Met de functietoekenning vanuit oogpunt van waterhuishouding wordt als volgt rekening gehouden:

- in de bestemmingskeuze is rekening gehouden met de waterfunctie conform het (provinciaal) waterhuishoudingsbeleid en de in de bestemming omschreven doeleinden.
Zo zijn de boezemwateren onder de bestemming 'water' geregeld; over de dijk en de beschermingszone daarnaast worden afspraken gemaakt met het waterschap over de consequenties voor gebruikers.
Verder worden hoofdwatgangen (water, oevers tot aan eigendomsgrens van het waterschap) als water bestemd; voor zover maaipaden buiten de eigendomsgrens liggen, deze via privaatrechtelijke wijze door het waterschap beschermd. Voor verbredings- en ophogingwerkzaamheden is een dubbelbestemming Waterstaat – Waterkering opgenomen;
- aangaande de zeewering en de bescherming daarvan sluit het bestemmingsplan aan op de onderscheiden zones van het waterschap Noorderzijlvest. Vertaling heeft plaatsgevonden door middel van de bestemmingen "Water-Waterkering" en aanduiding "Vrijwaringszone waterkering". Overigens vindt over de reserveringszone ten behoeve van verhoging van de zeewering overleg plaats tussen provincie, gemeenten en waterschappen. Voor zover daaruit aanpassingen gewenst blijken, kan daarop met een (binnenplanse) wijzigingsbevoegdheid worden ingespeeld;
- sloten die een primaire functie hebben ten behoeve van de landbouw, vallen onder de aanduiding met de landbouw als hoofdfunctie op de gebiedsvisie (hoofdstuk 5). Het beleid daarvoor is gericht op een optimale aan- en afvoer van water. Deze waterlopen maken deel uit van de agrarische gebiedsbestemming. Deze bepalende waterlopen (zowel vanuit hun functie in de waterhuishouding, als vanwege hun landschappelijke, recreatieve en/of cultuurhistorische betekenis) zijn dienovereenkomstig bestemd;

- aangaande het aspect van de noodbergingsgebieden, zijn in het kader van een uitwerking van het POP een aantal gebieden aangewezen in het gebied van het waterschap Hunze en Aa's. Deze hebben niet betrekking op het buitengebied van Delfzijl.

Afvalwater

Voor de afvoer van afvalwater is het gemeentelijk beleid opgenomen in het basisrioleringsplan. Voor zover (verspreide) percelen niet op riolering kunnen worden aangesloten, wordt uitgegaan van de aanwezigheid/realisering van IBA's (individuele behandelingssystemen voor afvalwater).

Voorts voorziet de RAK Appingedam-Delfzijl onder meer in de verbetering van de mogelijkheden van een doelmatig en efficiënt beheer van hoofdwatertgangen.

Wateradvies

In het kader van een eerdere versie van het voorontwerp is met het waterschap Noorderzijlvest, mede in het kader van de watertoets, reeds overleg gevoerd.

In zijn advies geeft het waterschap aan dat voor het gebied ten westen van Biessum in het toenmalige omgevingsplan (POP II) en het waterbeheerplan respectievelijk de primaire functies 'recreatie' en 'water voor recreatie' worden aangegeven terwijl het bestemmingsplan aan het gebied de functies "Groen" (met recreatief medegebruik) en "agrarische" toe.

Deze functietoekenning is overeenkomstig de aanwezige situatie.

Binnen de agrarische bestemming is rekening gehouden met waterhuishoudkundige voorzieningen en recreatief medegebruik.

Zie overigens ook de reactienota met daarin onder meer het overleg met het waterschap.

5. 2. Ecologie

In het bestemmingsplan dient rekening gehouden te worden met zowel Europees als nationaal beleid ten aanzien van natuurbescherming. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming.

Gebiedsbescherming

▪ *Toetsingkader en beleid*

De bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten is geregeld in de *Natuurbeschermingswet*. Indien ontwikkelingen (mogelijk) leiden tot aantasting van de natuurwaarden binnen deze gebieden, moet een vergunning worden aangevraagd. Daarnaast moet rekening worden gehouden met het beleid ten aanzien van de Ecologisch Hoofdstructuur (EHS).

▪ *Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan*

In de Natuurbeschermingswet wordt uitgegaan van twee type gebieden: de beschermd Natuurmonumenten en de Natura 2000-gebieden.

Binnen het plangebied liggen geen Nature 2000 gebieden en zijn deze ook niet voorzien (Vogel- en Habitatrictlijngebieden). Er is wel sprake van ex-

terne werking naar de Eems. Onderzocht wordt in hoeverre hiervan sprake is door middel van een ecologische voortoets middels een PlanMER. Uit deze voortoets blijkt dat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

Soortenbescherming

▪ *Toetsingkader en beleid*

Ten aanzien van de soortbescherming is met de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet (2002) in een bescherming voorzien van dieren- en plantensoorten. Een groot aantal van nature in Nederland thuishorende beschermde planten en dieren wordt met de wet beschermd. Datzelfde geldt voor een groot aantal uitheemse plantensoorten. De wet wil schadelijke handelingen ten aanzien van de beschermde dieren en planten verbieden.

▪ *Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan*

Dit bestemmingsplan heeft een overwegend conserverend karakter, gericht op de aanwezige functies. De regels bieden wel mogelijkheden voor een zekere ontwikkeling. Wanneer uit nader onderzoek blijkt, dat als gevolg daarvan beschermde soorten bedreigd zullen worden, er geen alternatieven zijn en er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, kan een ontheffingsprocedure op grond van de Flora- en faunawet actueel worden. Ontheffing kan alleen worden verkregen wanneer compenserende maatregelen worden getroffen (als mitigerende - verzachtende - maatregelen niet afdoende blijken).

5. 3. Planmer

Toetsingskader

In de *Wet milieubeheer* en het bijbehorende *Besluit milieueffectrapportage* (Besluit mer) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport (MER)⁵⁾ moet worden opgesteld. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een planMER voor strategische en kaderstellende plannen en een projectMER of een mer-beoordelingsplicht voor concrete projecten. Een planmer-plicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten: bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu mer-(beoordelings)plichtig zijn;
- mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op Natura 2000-gebieden (het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk).

⁵⁾ De afkorting mer is van toepassing op de procedure van milieueffectrapportage. De afkorting MER heeft betrekking op het milieueffectrapport.

Planmer-plicht

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging van (grondgebonden) veehouderijbedrijven is in het kader vergunningaanvraag (omgevingververgunning) vanaf een bepaalde omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig. Deze mer-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer.

Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, is het mogelijk dat in bepaalde gevallen bij toekomstige uitbreidingen drempelwaarden uit het *Besluit mer* zullen worden overschreden, waarmee het bestemmingsplan het kader vormt voor mogelijk toekomstige besluiten over mer(-beoordelings)plichtige activiteiten. Daarbij gaat het onder andere om ontwikkelingsruimte voor grondgebonden veehouderijen. Om deze reden moet voor het bestemmingsplan een planMER worden gemaakt. Omdat voor het bestemmingsplan Delfzijl - Buitengebied Zuid hetzelfde geldt, wordt voor beide bestemmingsplannen een gezamenlijk MER opgesteld.

Na de bespreking met de *Commissie mer* is vastgesteld dat voor het bestemmingsplan tevens een passende beoordeling moet worden opgesteld, omdat het plan mogelijk significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden met zich mee brengt. Met name als het gaat om het thema stikstofdepositie kunnen effecten op Natura 2000 op vele kilometers afstand van het plangebied optreden. Zodoende zijn ook de Duitse Natura 2000-gebieden en het Drentsche Aa-gebied van belang.

Doel en procedure planMER

Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen in de voorbereiding van in dit geval een bestemmingsplan. Daarbij dient te worden getoetst of de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt, leidt tot belangrijke negatieve milieueffecten. Waar relevant dient te worden bekeken op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt of voorkomen (of positieve effecten kunnen worden versterkt).

De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:

1. openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
2. raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER;
3. opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan;
4. terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan Buitengebied (zienswijzen);
5. toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
6. vaststelling bestemmingsplan: het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

Notitie reikwijdte en detailniveau

In een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is beschreven op welke wijze in het planMER de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Hiermee hebben overlegpartners de mogelijkheid gekregen om te reageren op de reikwijdte en het detailniveau van het planMER.

De NRD heeft ook voor een ieder ter inzage gelegen. De reacties van pro-

vincie Groningen, waterschap Noorderzijlvest en gemeente Loppersum op de NRD zijn voor kennisgeving aangenomen en hebben geen consequenties gehad voor de onderzoeksopzet van het planMER. De NRD, de reacties daarop en de gemeentelijke beantwoording daarvan zijn opgenomen als bijlagen bij het planMER.

Opzet van het planMER

In het planMER zijn per milieuthema de huidige milieusituatie en eventuele autonome ontwikkelingen beschreven, samen de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie bevat een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur). Daarnaast is bekeken in hoeverre in de referentiesituatie sprake is van knelpunten en/of overbelaste situaties (voor onder andere de thema's geurhinder, luchtkwaliteit en stikstofdepositie).

De referentiesituatie dient als vertrekpunt voor de effectbeschrijvingen. Per milieuthema is een beschrijving opgenomen van de (potentiële) milieugevolgen als gevolg van de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. Dit wordt het voornemen genoemd. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in.

Omdat de ontwikkelingsruimte voor agrarische bedrijven al in hoge mate op de landschappelijke context is afgestemd, was er in eerste instantie geen aanleiding om gebiedsonderscheidende alternatieven en varianten te onderzoeken. Wel is voor de scenarioberekeningen op het gebied van geurhinder rekening gehouden met een extra variant waarbij het plan ruimte toelaat voor de omschakeling van een aantal agrarische bedrijven naar een biologische varkenshouderij. Dit is de variant biologische veehouderij genoemd.

Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de veehouderijen, maar ook op de effecten als gevolg van andere ontwikkelingsmogelijkheden zoals de mogelijkheid om een mestvergistingsinstallatie of een kleinschalig kampeerterrein op te richten. Het gaat om relatief kleinschalige ontwikkelingen, waaraan in de regels strikte voorwaarden worden gesteld zoals de mogelijkheid om een mestvergistingsinstallatie of een kleinschalig kampeerterrein op te richten. Gezien de aard en omvang van deze ontwikkelingsruimte wordt volstaan met een kwalitatieve effectbeschrijving op hoofdlijnen van de maximale ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt.

Het planMER is opgenomen als bijlage 6 bij dit bestemmingsplan.

Aanvulling op het MER

Naar aanleiding van het voorlopig toetsingsadvies dat de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) heeft uitgebracht (10 april 2012) is een aanvulling op het planMER gemaakt. In de aanvulling zijn de maximale effecten van het bestemmingsplan beter in beeld gebracht, is een passende beoordeling uitgevoerd en is onderzoek gedaan naar een

aantal aanvullende alternatieven. Daarbij is onderzocht welke effecten op het gebied van stikstofdepositie worden vermeden door:

- het beperken van de omzetting van akkerbouwbedrijven naar veehouderijbedrijven;
- het beperken van de maximale doorgroeimogelijkheden op basis van een wijzigingsbevoegdheid;
- een combinatie van beide alternatieven;
- tot slot is een trendscenario doorgerekend waarbij de groei van de vee­stapel van de afgelopen 10 jaar is geprojecteerd op de komende 10 jaar.

Op het gebied van geurhinder zijn de maximale effecten van biologische varkenshouderij vergeleken met een alternatief waarbij maximaal 5 grondgebonden bedrijven kunnen worden omgezet tot varkenshouderij.

Op basis van deze aanvulling heeft de Commissie mer in haar definitieve toetsingsadvies geconstateerd dat in het MER en de aanvulling daarop alle redelijkerwijs mogelijke alternatieven in beeld zijn gebracht (definitief advies 22 januari 2013).

De aanvulling van het planMER en het definitieve toetsingsadvies zijn opgenomen als bijlage 2 en 3 van dit bestemmingsplan.

Conclusies en doorvertaling in het bestemmingsplan

Natura 2000

Uit de beschrijvingen en beoordelingen in het planMER blijkt dat effecten over het algemeen beperkt en lokaal van aard zijn. Uitzondering vormt het thema stikstofdepositie. Uit de passende beoordeling volgt dat bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden uit de bestemmingsplannen significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten (zie onderstaande tabel).

Receptpunt	Gebied	Maximaal	Trend	Beperkte omzetting	Beperkte doorgroei	Combinatie
1	Drentsche Aa	6,48	0,70	2,99	4,22	2,19
2	Drentsche Aa	6,13	0,67	2,82	3,99	2,07
3	Drentsche Aa	5,86	0,64	2,68	3,81	1,97
4	Borkum *	14,43	1,29	6,88	9,95	5,46
5	Unterems und Ausenems	11,98	1,33	4,92	7,63	3,54
6	Unterems und Ausenems	9,41	1,05	3,91	6,00	2,82

Tabel: Bijdrage stikstofdepositie alternatieven veehouderij (mol/ha/jr)

Bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden is sprake van een forse toename van stikstofdepositie binnen Natura 2000. Het volledig uitsluiten van significante negatieve effecten op bestemmingsplanniveau is alleen mogelijk met een ingrijpende aanpassing van de bestemmingsregeling.

Dit zou zelfs een beperking betekenen ten opzichte van de bouw mogelijkheden uit het vigerende bestemmingsplan.

Het is belangrijk om de rol van het bestemmingsplan bij deze problematiek hierbij te beschouwen. Het bestemmingsplan is in de eerste plaats een kaderstellend plan op basis waarvan medewerking kan worden verleend aan de inpassing van concrete initiatieven. Het bestemmingsplan is bedoeld om ruimtelijke voorwaarden te stellen en niet om de bedrijfsvoering van agrarisch bedrijven te regelen. Het bestemmingsplan biedt ontwikkelingsruimte en flexibiliteit, die binnen de planperiode slechts voor een deel zal worden benut. De maximale invulling van alle bouw mogelijkheden is daardoor een theoretische situatie. Uit de berekening van het veel realistischer trendsce nario blijkt dat de effecten op Natura 2000 in de praktijk naar verwachting zeer beperkt zullen blijven (toename van maximaal 1 mol/ha/jr). De maximale bijdrage uit het buitengebied van Delfzijl blijft daarmee altijd kleiner dan <1% van de achtergronddepositie op de gevoelige gebieden in de omgeving.

Na een inventarisatie van mogelijke maatregelen in de aanvulling op het MER, wordt geconcludeerd veel maatregelen in het beperken van de bouwruimte niet afdoende zijn en dat de oplossing van de stikstofproblematiek voor een groot deel ligt buiten het bestemmingsplan. Om ervoor te zorgen dat deze maatregelen ook daadwerkelijk worden afgedwongen en dat het bestemmingsplan voldoende rechtszekerheid biedt, moet in het bestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting opgenomen die het verlenen van een omgevingsvergunning afhankelijk stelt van het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen op projectniveau. Daarbij kan worden gedacht aan de volgende maatregelen:

- het eiwitarm voeren van dieren (reductie 15 tot 20%);
- aanplanten van erfbeplanting (reductie 10 tot 15%);
- emissiearm maken van bestaande stallen (afhankelijk van type bedrijf);
- salderen van de overige stikstofdepositie met een stoppend agrarisch bedrijf in de omgeving.

Door gebruik te maken van saldering kan deze toename volledig worden gecompenseerd. Dit betekent dat het saldo dat vrijkomt door de beëindiging van de bedrijfsactiviteiten van een of meerdere veehouderijen (bij voorkeur op zo kort mogelijk afstand van de gevoelige habitattypen binnen de Natura 2000-gebieden), wordt benut om de uitbreiding van andere veehouderijen mogelijk te maken. Voorwaarde is dat deze saldering plaatsvindt binnen hetzelfde Natura 2000-gebied op dezelfde habitattypen. Daarnaast is van belang dat geborgd is dat de uitbreiding pas plaatsvindt op het moment dat de bedrijfsactiviteiten elders zijn beëindigd (en ook de vergunningen zijn ingetrokken en de bestemmingslegging is gewijzigd).

In het bestemmingsplan wordt in de algemene gebruiksregels een voorwaardelijke verplichting opgenomen, zodat de bouw van stallen afhankelijk van het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen. Het plan scoort ten aanzien van het aspect stikstofdepositie in dit geval neutraal (0). Gezien de uitkomsten van de doorrekening van het realistische ontwikke-

lingsscenario is er geen aanleiding om in het bestemmingsplan verdergaande beperkingen op te leggen aan de grondgebonden veehouderijen.

Geurhinder

In de onderstaande tabel worden de mogelijke effecten op het gebied van geurhinder beschreven. De mogelijkheid tot het omschakelen van grondgebonden agrarische bedrijven naar een grondgebonden (biologische) varkenshouderij kan als gevolg van gecumuleerde geurhinder leiden tot geurknelpunten in aanzienlijke delen van de gemeente. Door het aantal omzettingen in de bestemmingsplannen beide te beperken tot maximaal 5 biologische varkenshouders, kunnen cumulatieve geurknelpunten voorkomen. Voor het toetsingscriterium 'geurhinder van grondgebonden bedrijven scoort daardoor' beperkt negatief (-/0).

Aspect	Toetsingscriterium	Beschrijving effect	Effectbeoordeling
Geurhinder	Geurhinder intensieve veehouderij	Bij een maximale invulling van de bouw mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, is op bepaalde locaties sprake van een beperkte toename van de geurbelasting. Deze leidt echter in geen geval tot onaanvaardbare geurhinder.	-
	Geurhinder van de grondgebonden agrarische bedrijven	De ligging en begrenzing van de bouwvlakken binnen het plangebied is zodanig dat kan worden voldaan aan de afstandeisen die met het oog op mogelijke geurhinder in acht dienen te worden genomen. Omzetting naar grondgebonden varkenshouderij kan leiden tot aanzienlijke geurknelpunten op gebiedsniveau.	--

Overige milieuthema's

In de onderstaande tabel wordt de effectbeschrijving en -beoordeling van de andere aspecten opgenomen.

Aspect	Toetsingscriterium	Beschrijving effect	Effectbeoordeling
Ecologie	Aantasting van EHS-gebieden	Binnen de EHS worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Bouwplannen beperkt tot de bouwpercelen zelf en staan daarom de beoogde ecologische verbindingzone niet in de weg.	0
	Verstoring en vernietiging (verblijfplaatsen) van beschermde soorten	Bouwplannen vinden plaats bij bestaande bouwpercelen en leiden daardoor niet tot onevenredige aantasting van leefgebieden. Bij de sloop van bebouwing kunnen wel rust- en verblijfplaatsen worden aangetast. Deze effecten moeten worden gemitigeerd op het moment dat er concrete bouwplannen zijn.	-/0
Bodem- en water	Bodemkwaliteit	Ontwikkelingen in het plangebied leiden niet tot relevante bodemverontreiniging	0
	Waterkwantiteit	Versnelde afvoer als gevolg van vergrote bouwpercelen	-/0
	Waterkwaliteit	Mogelijke toename van de belasting op het riool (per bedrijf) en afname van het aantal agrarische bedrijfspercelen houden elkaar in balans	0

Landschap en cultuurhistorie	Landschappelijke en cultuurhistorisch waardevolle structuren	Met name in het wierdenlandschap kan schaalvergroting ten koste gaan van de openheid van het landschap. Effecten blijven beperkt doordat de omvang van bouwpercelen in het bestemmingsplan is afgestemd op de verschillende landschapstypen en regels zijn opgenomen ten aanzien van bebouwing.	-/0
	Cultuurhistorisch waardevolle bebouwing.	Verdergaande schaalvergroting van agrarische bedrijven kan ertoe leiden dat karakteristieke boerderijpanden verdwijnen.	0
	Archeologische waarden.	Bodemingrepen kunnen leiden tot aantasting van archeologische waarden. Door de onderzoekspllicht in het bestemmingsplan wordt echter wel gegarandeerd dat deze waarden worden gedocumenteerd.	0
Woon- en leefklimaat	Verkeershinder	Door het faciliteren van schaalvergroting worden de autonome verkeerseffecten versterkt. Doordat de mogelijkheden voor de veehouderij beperkt zijn en verkeerssituatie een toetsingscriterium vormt voor grotere agrarische bedrijven, worden grote verkeersknelpunten niet verwacht	-/0
	Geluidhinder	Als gevolg van stoppende agrarische bedrijven en schaalvergroting blijft de geluidshindersituatie op gebiedsniveau grofweg gelijk. In specifieke gevallen kan de geluidshinder beperkt toenemen.	-/0
	Luchtkwaliteit	Schaalvergroting van de landbouw leidt er toe dat er versneld emissie-arme staltypen worden toegepast. Dit heeft positieve gevolgen voor de luchtkwaliteit op gebiedsniveau. In individuele gevallen zijn de effecten afhankelijk van het gekozen staltype en de vraag of een oudere stal wordt vervangen.	0/+
	Externe veiligheid	De mogelijkheden om beperkt kwetsbare objecten uit te breiden en de beperkte toename van het groepsrisico die door het plan wordt mogelijk gemaakt, wordt beoordeeld als een beperkt negatief effect.	-/0

Tabel: Overzicht van effecten

Voor de overige milieuthema's wordt geconstateerd dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het plan wel enige afbreuk kunnen doen aan de waarden en het leefklimaat in de gemeente, maar er ontstaan geen knelpunten in relatie tot de wettelijke normen en grenswaarden die vanuit de sectorale toetsingskaders gelden. In de regels van de bestemmingsplannen wordt voldoende geborgd dat er geen belangrijke negatieve milieueffecten optreden. Ten aanzien van deze aspecten worden mitigerende maatregelen niet noodzakelijk geacht.

Conclusie

Het bestemmingsplan wordt op basis van de onderzoeken uit het planMER op de volgende twee punten aangepast:

- in de algemene gebruiksregels wordt een voorwaardelijke verplichting opgenomen, waarmee de bouw van nieuwe stallen afhankelijk wordt van het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen;
- een begrenzing is opgenomen bij een omschakeling van grondgebonden naar biologische veehouderij. Het aantal biologische varkenshouderijen wordt begrensd op maximaal 5. (Bij een dergelijke omschakeling zijn varkens het meest maatgevend ten opzichte van melkvee).

5. 4. Archeologie

▪ *Toetsingkader en beleid*

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is het veiligstellen van de aanwezige (en aangetoonde) en de te verwachten archeologische waarden. Conform het verdrag van Malta dient gestreefd te worden naar het behoud van archeologische resten in de archeologische verwachtingszones.

Het Verdrag van Malta is vertaald in de Nederlandse wetgeving: op 1 september 2007 is de *Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)* in werking getreden. Deze wet maakt deel uit van de (gewijzigde) Monumentenwet. De kern van Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De wet verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een omgevingsvergunningenstelsel voor bepaalde werkzaamheden.

De gemeente Delfzijl heeft recentelijk een gewijzigde archeologische beleidsadvieskaart en bijbehorende archeologienota (vastgesteld: maart 2013). Deze nieuwe beleidskaart is opgesteld naar aanleiding van de evaluatie van de oude beleidskaart. Daaruit is gebleken dat met name in de gebieden met een lage verwachtingswaarde (Waarde - Archeologie 4) de verwachtingswaarden overschat waren. Er heeft een nieuw onderzoek plaatsgevonden. De gebieden met een lage verwachtingswaarde zijn verkleind. Grote gedeelten van de gemeente zijn nu vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ook zijn een aantal begrippen, waaronder 'normaal onderhoud', verder uitgewerkt.

▪ *Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan*

De archeologische beleidsadvieskaart is naar het bestemmingsplan vertaald op de verbeelding en in de planregels. De advieskaart is als volgt vertaald:

- Waarde - Archeologie 1: Dit zijn de bekende archeologische terreinen, die op basis van de monumentenwet beschermd zijn. Voor alle ingrepen is een vergunning van het Rijk nodig.
- Waarde - Archeologie 2: Voor de bekende vindplaatsen is deze dubbelbestemming opgenomen. Ook geldt deze bestemming voor percelen waar de kans op archeologische resten groot is. Dit zijn de wierden, de pastorieën, de borgterreinen en de boerderijplaatsen. Voor ingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 40 cm is een vergunning nodig.
- Waarde - Archeologie 3: Op basis van de archeologienota geldt deze dubbelbestemming voor de historische kernen. Deze komen in het plangebied niet voor.
- Waarde - Archeologie 4: Dit zijn de gebieden met een hoge archeologische verwachting, onder meer voor de steentijd. Bij ingrepen groter dan 200 m² is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Een aantal uitzonderingen zijn hiervoor opgenomen. Zo is het normaal agrarisch gebruik uitgezonderd van vergunningplicht. Ook bepaalde vormen van drainage en het uitbaggeren van sloten zijn vrijgesteld van de vergunningen-

plicht. Tot slot hoeft bij ingrepen binnen het reeds bestaande bebouwde deel van agrarische bouwpercelen geen vergunning aangevraagd te worden.

5. 5. Externe veiligheid

Toetsingskader en beleid

Het bestemmingsplan dient bij de bestemmingskeuze rekening te houden met de grens- en richtwaarden uit het *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (Bevi). Hierbij gaat het om de afstanden in verband met het plaatsgebonden risico en verder moet rekening worden gehouden met het groepsrisico. Wel is een belangrijke beperking van de toepassing van het Bevi dat de grenswaarden c.q. richtwaarden voor het plaatsgebonden risico alleen gelden, voor zover met ruimtelijke besluiten (zoals het bestemmingsplan) de bouw of vestiging/uitbreiding van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten wordt toegelaten.

Naast het Bevi voor inrichtingen, geldt er beleid voor transport van risicovolle stoffen:

- risicovolle transportroutes, zoals bedoeld in de circulaire *Risiconormering gevaarlijke stoffen* (RNVGS), het ontwerp *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (Btev) en het *provinciaal Basisnet Groningen*;
- risicovolle buisleidingen, zoals bedoeld in het *Besluit externe veiligheid buisleidingen* (Bevb).

Vanuit het rijksbeleid is met het oog op transport van stoffen nog in voorbereiding (ontwerp, 2011)

- Structuurvisie Buisleidingen.
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid

Als algemeen uitgangspunt voor het externe veiligheidsbeleid geldt in principe dat het plaatsgebonden risico niet groter mag zijn dan een kans van 1 op de miljoen (10^{-6}). Voor het groepsrisico gelden geen vaste normeringen. In het externe veiligheidsbeleid wordt de rol van de ruimtelijke ordening c.q. van het bestemmingsplan met name gezien in het regelen van de vestiging (en uitbreiding) van risicogevoelige objecten binnen invloedsgebieden van risicovolle inrichtingen.

Dat kan resulteren in een plaatsgebonden risico-contour, vertaald in een vaste afstand (bij categoriale inrichtingen) en een PR-contour die bepaald wordt aan de hand van een "kwantitatieve risico-analyse" (bij niet-categoriale inrichtingen ⁶⁾.

De objecten waarvoor een risiconorm moet worden aangehouden, betreffen kwetsbare objecten (waarvoor een grenswaarde geldt) en beperkt kwetsbare objecten (waarvoor een richtwaarde geldt). Deze zijn beiden bepaald op 10^{-6} per jaar.

In het kader van de milieuvergunningen wordt aangegeven hoe met mogelijke individuele risico's en groepsrisico's wordt omgegaan.

⁶⁾ Overigens kan daar onder voorwaarden van worden afgeweken als de aard van de inrichting dat mogelijk maken.

Gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid

De gemeenteraad heeft recent een nieuwe Beleidsvisie Externe Veiligheid vastgesteld.

De veiligheidsambitie van de gemeente Delfzijl luidt als volgt:

“ De gemeente Delfzijl streeft naar een veilige woon-, werk- en leefomgeving, waarbij externe veiligheid gekoppeld is aan de functie van het gebied en waar de diverse veiligheidsaspecten integraal worden meegewogen met de ambities op andere milieubeleidsterreinen”.

De vijf hoofddoelstellingen uit de beleidsvisie zijn:

1. Delfzijl is een veilige gemeente om in te wonen en te werken;
2. de gemeente streeft er naar het huidige veiligheidsniveau te handhaven;
3. uitbreiden van bedrijvigheid blijft mogelijk in de gemeente Delfzijl;
4. uitbreiding van kwetsbare functies binnen invloedsgebieden blijft mogelijk;
5. de gemeentelijke taken voor externe veiligheid worden op adequate wijze uitgevoerd.

Voor het buitengebied wordt specifiek aangegeven, dat geen nieuwe risicovolle activiteiten in het buitengebied worden toegestaan (met uitzondering van LPG-tankstations en installaties in agrarische bedrijven. In dat verband zal de gemeente in overleg met daartoe bevoegde instanties (NAM en Gasunie) inventariseren of er ruimtelijk knelpunten of aandachtspunten langs bestaande buisleidingentracé's zijn.

Verder moeten installaties bij agrarische bedrijven zodanig in omvang beperkt blijven, dat het geen BEVI-inrichtingen worden, tenzij de veiligheid voor de omgeving kan worden gewaarborgd.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Risicovolle inrichtingen

In verband met het aspect van externe veiligheid is inzicht nodig van de mogelijke risico's die vanuit inrichtingen/activiteiten kunnen uitgaan. Uit de Risicokaart van de provincie Groningen en gemeentelijke milieu-informatie blijkt het terrein van de NAM nabij de zeedijk van belang.

Direct westelijk van de zeedijk ten noorden van Holwierde ligt het terrein van de NAM, de zogenoemde locatie "Bierum". Voor die locatie (winning, compressie en behandeling van aardgas) geldt een revisievergunning op grond van de *Wet Milieubeheer*. Het terrein is daarin ingedeeld in zones, afhankelijk van een ontplofbare atmosfeer (conform NEN-3410). Voorts zijn in het milieukader de organisatorische aspecten geregeld, de brandveiligheid-/brandbeheersing (met ten behoeve daarvan een brandbestrijdings- en calamiteitenplan), de procesbeveiliging (met de noodzakelijke technische maatregelen ten behoeve van de veiligheid) en de terreinbeveiliging. Verder ligt rond de NAM-locatie een geluidcontour, dat de geluideffecten regelt. Voor deze situatie is het Ministerie van Economische Zaken het bevoegd gezag. Bij besluit van 21 oktober 1999 heeft de Minister beslist op het verzoek.

Het bestemmingsplan biedt geen ruimte voor de ontwikkeling van functies binnen de risicocontour van deze risicovolle inrichting. Evenmin biedt het bestemmingsplan ruimte voor de vestiging van nieuwe risicovolle inrichtingen.

Wat specifiek de effecten van het LPG-station te Holwierde betreft, heeft het Steunpunt Externe veiligheid onderzoek verricht (bijlage 5).

Daarbij heeft onderzoek plaatsgehad naar de oriënterende waarde, die maatgevend is voor ruimtelijke ontwikkelingen. Geconstateerd is dat deze niet wordt overschreden. Voorts is het van belang, dat het aantal personen binnen het invloedsgebied van het LPG-station in de toekomst niet (sterk) toeneemt. Gelet op de omliggende bestemmingen in het bestemmingsplan zal dat niet gebeuren: er zijn geen mogelijkheden opgenomen voor de realisering van (beperkt) kwetsbare objecten.

Vervoer gevaarlijke stoffen

Risico-inventarisatie EV-beleid Delfzijl

In de *Risico-inventarisatie EV-beleid Delfzijl* komt voorts het vervoer gevaarlijke stoffen aan de orde. In de inventarisatie zijn de risico's met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen meegenomen. Voorts heeft het Steunpunt Externe Veiligheid een onderzoek gedaan naar de transportassen en leidingen. De onderzoeksresultaten van het Steunpunt zijn opgenomen in bijlage 5 van de toelichting en worden hieronder samengevat.

Risicovolle transportleidingen

In en nabij het plangebied zijn transportleidingen voor aardgas aanwezig. Ook is een WACO-leiding aanwezig (watercondensaat). Het Steunpunt heeft met het oog hierop een risicoberekening uitgevoerd. De conclusie daaruit is, dat het vaststellen van het bestemmingsplan niet leidt tot een overschrijding van de richt- en grenswaarde voor het plaatsgebonden risico, dan wel een toename van het groepsrisico.

Risicovolle transportassen

Er komen meerdere transportassen in/nabij het plangebied voor, zowel van het wegverkeer als van het spoorwegverkeer.

Provinciaal basisnet

Zowel het beleid als de wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid laat een trend zien waarbij een koppeling gelegd wordt tussen risicobron, risicocontour en ruimtelijke ordening.

Voor inrichtingen is dit via het *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (Bevi) vormgegeven. Voor transport is het *Besluit transportroutes externe veiligheid*. Het Bevi wordt voor rijkswegen, spoor en waterwegen vormgegeven middels drie basisnetten (spoor, weg en water). Voor lokale wegen kan het bevoegde gezag (provincie of gemeente) ook een basisnet vaststellen. Bij de start van het project omtrent transport van gevaarlijke stoffen en externe veiligheid is daarom gekozen om aan te sluiten bij deze landelijke trend door het provinciaal basisnet Groningen te ontwikkelen. Gedeputeerde Staten van Groningen hebben dit tevens in het beleidskader 'Veilig op weg, veiligheid rondom de weg' en het POP 2009-2013 aangegeven.

Dit is opgenomen in het beleidskader *Veilig op weg: veiligheid rondom de weg* (2007). Dit beleid is inmiddels opgenomen in de Omgevingsverordening Groningen (artikel 4,17a). Het Steunpunt Externe veiligheid heeft in het onderzoek de volgende conclusies getrokken:

Voor het bestemmingsplan Buitengebied Noord in relatie tot het provinciaal basisnet Groningen betekent dit, dat:

- PRmax van de N360, N363 en N997 niet van toepassing is;
- binnen 30 meter afstand vanaf de rand van de weg N360, N363 en N997 geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden gerealiseerd.

Voor bestemmingsplan Buitengebied Noord in relatie met het toekomstige nationaal basisnet betekent dit:

- voor het spoortraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl wordt een PRmax geadviseerd van 11 meter. Binnen de PRmax geen nieuwe kwetsbare objecten;
- het spoortraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl heeft een plasbrandaandachtsgebied (PAG) van 30 meter. Het PAG is het gebied tot 30 meter waarin geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden gerealiseerd;
- de PRmax van de N33 (vanaf de N362 richting noorden) bedraagt 15 meter;
- de N33 heeft een plasbrandaandachtsgebied (PAG) van 30 meter. Het PAG is het gebied tot 30 meter waarin geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden gerealiseerd.

Wat betreft de PRmax, de 30 m zone langs verkeersassen en het plasbrandaandachtsgebied wordt in het onderzoek geconstateerd, dat het bestemmingsplan op deze onderdelen uitvoerbaar is.

Voorts is nader per verkeersassen de situatie aangaande het groepsrisico verantwoord:

N33

De N33 is gelegen in het bestemmingsplan Buitengebied Noord van de gemeente Delfzijl. Het invloedsgebied van de N33 is 200 meter aan weerszijde van de weg.

Door het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied Noord zal in dit deel van het invloedsgebied van de N33 het aantal personen niet wijzigen. Hierdoor zal ook het groepsrisico niet veranderen. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

N360

Het invloedsgebied van de provinciale weg N360 is in het provinciaal basisnet Groningen gesteld op 200 meter aan weerszijden van de weg. De N360 is buiten het plangebied gelegen.

Uit het resultaat van de berekeningen komt naar voren dat de oriënterende waarde niet wordt overschreden. Aan de noordzijde van de N360 is het invloedsgebied gelegen in de bestemmingen Groen, Agrarisch - Wierden-

landschap 1 en Sport. Door het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied Noord zal in dit deel van het invloedsgebied van de N 360 het aantal personen niet wijzigen. Hierdoor zal ook het groepsrisico niet veranderen. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

Spoortraject Sauwerd-Chemiepark Delfzijl

Het spoortraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl is gelegen in het bestemmingsplan Buitengebied Noord van de gemeente Delfzijl. Het invloedsgebied van het spoortraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl bedraagt 1500 meter. Door het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied Noord zal in dit deel van het invloedsgebied van het spoortraject het aantal personen niet wijzigen. Hierdoor zal ook het groepsrisico niet veranderen. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

N997

De N997 is gelegen in het bestemmingsplan. Het invloedsgebied van de N997 is 200 meter aan weerszijde van de weg en ligt eveneens in het bestemmingsplan. Uit het resultaat van de berekeningen komt naar voren dat de oriënterende waarde niet wordt overschreden. Nabij Holwierde en Nansum is het invloedsgebied gelegen in onder andere de bestemmingen Agrarisch - Wierdenlandschap 1. Door het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied Noord zal in dit deel van het invloedsgebied het aantal personen niet wijzigen. Hierdoor zal ook het groepsrisico niet veranderen. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

N363

De N363 is gelegen in het bestemmingsplan. Het invloedsgebied van de N363 is 200 meter aan weerszijde van de weg en ligt eveneens in het bestemmingsplan en heeft de bestemming A-D (Agrarisch - Dijkenlandschap). Aan het gedeelte van de N363 dat is gelegen in de gemeente Delfzijl zijn 2 boerderijen gelegen in het buitengebied Noord. De afstand van de boerderijen tot de N363 is respectievelijk 60 en 180 meter. Gezien vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de oriënterende waarde voor dit deel van het plangebied niet wordt overschreden. Er is sprake van een bestaande situatie en het bestemmingsplan voorziet niet in bestemmingen die leiden tot een toename van het aantal personen in het invloedsgebied.

Veiligheidsaspecten vuurwerkopslag

Aan de Marsumerweg, in de omgeving van Holwierde, is een viertal bunkers gelegen, waar opslag van consumentenvuurwerk mogelijk wordt gemaakt. Uit onderzoek van het Steunpunt van Externe Veiligheid (bijlage 5) blijkt dat ruimschoots wordt voldaan aan de afstanden uit het Vuurwerkbesluit. Een gasdrukregel- en meetstation in het plangebied valt onder de zogenaamde Activiteiten-AMvB met een minimale veiligheidsafstand voor kwetsbare objecten van 15-25 m en voor beperkt kwetsbare objecten van 4 m.

Ten aanzien van de hoogspanningsleidingen is uitgangspunt dat in het be-

stemmingsplan onder en binnen een zekere zone vanuit het hart van de leidingen geen bebouwing wordt toegestaan.

In principe moet hierbij de zakelijk-rechtstrook worden vrijgehouden van bouwwerken. Doorgaans is deze 2 x 30 meter.

Daarnaast wordt een afstand aangehouden in verband met gezondheidsrisico's vanwege magneetvelden. In beginsel gaat het hier om indicatieve zones, die relevant bij nieuwe woonbebouwing of andere kwetsbare functies. De breedte hiervan is afhankelijk van het type leiding. Het onderhavige bestemmingsplan voorziet daar niet in. De zakelijk-rechtstrook is geregeld door middel van een dubbelbestemming, het aansluitende gebied is aandachtsgebied. Overigens gelden eventuele beperkingen slechts voor hoge bebouwing, zodat de feitelijke beperkingen beperkt zijn.

Voor windturbines wordt momenteel beleid opgesteld. Dit zal zich met name richten op het plaatsgebonden risico, aangezien er bij een ongeval met een windmolen geen sprake zal zijn van groepsrisico. Overigens komen er in het plangebied een gering aantal (solitaire) windmolens voor, gelegen in agrarisch productiegebied.

5. 6. Geluidhinder

Toetsingskader en beleid

Op grond van de Wet geluidhinder hebben alle wegen een geluidzone, tenzij er sprake is van een woonerf of een 30 km-gebied.

De *Wet Geluidhinder* geeft aan dat in nieuwe situaties bij geluidgevoelige functies rekening moet worden gehouden met de voorkeursgrenswaarde. Deze wordt bepaald door de ligging van de 48 dB-contourlijn (op grond van de wetswijziging 1/1/2007). Onder voorwaarden kan een hogere geluidsbelasting aanvaardbaar zijn, maar dan moet een ontheffingsprocedure worden gevolgd.

Ook spoorwegen hebben wettelijke zones waarbinnen grenswaarden gelden voor de geluidsbelasting van geluidgevoelige bestemmingen, zoals woningen. Deze zijn vastgelegd in de Wet geluidhinder, waaronder de voorkeursgrenswaarde van 55 dB.

Ten aanzien van het industrielawaai geldt een overeenkomstig de Wet geluidhinder vastgelegd beleid.

Van belang is in hoeverre delen van het buitengebied binnen de directe invloedssfeer van industrieterreinen liggen waar "zoneringsplichtige inrichtingen" uit de Wet geluidhinder (artikel 41), ook wel grote lawaaimakers genoemd, aanwezig zijn of zijn toegestaan.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Wat betreft het wegverkeerslawaai: aangezien er in het buitengebied geen/weinig woonerven en 30 km-gebieden voorkomen, hebben nagenoeg alle wegen in het plangebied een zone. De zone zelf is wettelijk vastgelegd en functioneert als aandachtsgebied.

Met de consequenties van het wegverkeerslawaai op geluidgevoelige functies, wordt in de planregels rekening worden gehouden. Er is een regeling voor dwarsprofielen opgenomen, dat uitgaat van de aanwezige verkeersstructuur. De bestaande geluidgevoelige bebouwing langs zoneringsplichtige wegen mag niet dichterbij de weg toe worden gebouwd.

Verder wordt de bouw van nieuwe geluidgevoelige functies niet bij mogelijk gemaakt. Wel kunnen vrijkomende boerderijen een woonfunctie krijgen. Dat kan pas na het volgen van een wijzigingsprocedure. Voor zover dat het geval is, zal - voor situaties gelegen binnen de 48 dB-contour - een Procedure Hogere Waarden worden gevolgd. Uitgangspunt in dat geval is dat de binnenwaarde niet hoger dan 33 dB wordt.

Wat betreft het spoorweglawaai: hoewel de spoorlijn Groningen - Delfzijl maar voor een klein deel binnen het plangebied valt, moet toch rekening worden gehouden met het spoorweglawaai. In het *Besluit Geluidhinder Spoorwegen* is aangegeven dat elke spoorweg een zone heeft waarbinnen akoestisch onderzoek verricht dient te worden.

De consequenties van het spoorweglawaai zijn eerder onderzocht in het onderzoek *Akoestische aspecten van de spoorlijn door Delfzijl (2002)* en het *Akoestisch onderzoek spoor Oosterhorn Delfzijl (2010)*.

Geconstateerd is dat bij de beoogde toename van het aantal treinen er sprake is van een toename van de geluidsbelasting. Dat stelt aan eisen aan de nieuwbouw van woningen en de afstand tot de spoorlijn. Ook worden een aantal maatregelen genoemd die ingeval van nieuwe situaties moeten worden toegepast.

Grenzend aan het voorliggende plangebied ligt voor een klein deel de spoorlijn. Er wordt binnen de geluidzone niet voorzien in nieuwe geluidgevoelige functies.

Wat betreft zoneringsplichtige bedrijven: binnen het plangebied is daar sprake van met het terrein van de NAM aan de dijk langs de Eems. De NAM renoveert de compressorstations op deze locaties.

Daarnaast lopen de geluidzones van een tweetal gaswininstallaties in de gemeente Loppersum en een installatie in de gemeente Eemsmond door tot in het plangebied.

De geluidcontouren van de gaslocaties in/grenzend aan het plangebied zijn door de provincie vastgesteld. In dat kader verdwijnen onder andere de afkakkelpijpen. Met de zonering wordt in het bestemmingsplan rekening te worden gehouden.

5. 7. Geurhinder agrarische bedrijvigheid

Toetsingskader en beleid

Veehouderijen in de omgeving van natuurgebieden, kunnen als gevolg van stikstofdepositie leiden tot verzuring en vermisting van deze gebieden. In de *Wet ammoniak en veehouderij* is zodoende geregeld dat in een zone van 250 m rondom zeer kwetsbare gebieden, in beginsel geen uitbreiding of oprichting van (intensieve) veehouderijen mogelijk is. Zeer kwetsbare gebieden zijn aangewezen door Provinciale Staten in de Omgevingsverordening.

De genoemde *Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)* vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De nieuwe wet bepaalt op welke manier geur (stank) van veehouderijstallen in de milieuvergunning moet worden beoordeeld. De nieuwe wet geldt voor heel Nederland en geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning).

Belangrijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat onderscheid wordt gemaakt tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie en niet-concentratiegebieden. Daarnaast mogen gemeenten de normen variëren. Gemeenten kunnen naar beneden en naar boven afwijken.

Uitgangspunten bij de nieuwe wet zijn dat aan de ene kant de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijsector niet in gevaar komen, maar ook dat burgers optimaal tegen geurhinder worden beschermd.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

In de planMER is het aspect van de geurhinder nader onderzocht.

De conclusies zijn dat uitgaande van de maximale invulling van de bouw-mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt ten opzichte van de referentiesituatie slechts sprake is van een beperkte toename van de geurbelastingen.

Op de locaties die op basis van de Wet geurhinder en veehouderij dienen te worden beschouwd als bebouwde kom is in alle gevallen sprake van een aanvaardbare geurbelasting. De maximale toename van de geurbelastingen is op deze locaties ook minimaal.

Ter plaatse van de verspreid liggende bebouwing op korte afstand van de veehouderijen met uitbreidingsmogelijkheden kan lokaal wel sprake zijn van een relevante toename van de geurbelastingen. Het aantal geurgevoelige objecten waarvoor dit geldt, is echter zeer beperkt.

Het gaat alles bij elkaar om een beperkte toename

In het kader van de planMER worden in aanmerking komende milieumaatregelen nader onderzocht. Voor het bestemmingsplan zijn er geen extra consequenties. Maatregelen worden via de milieuvergunning toegepast en worden niet in het bestemmingsplan geregeld.

5. 8. Luchtkwaliteit

Toetsingskader en beleid

Sinds 15 november 2007 is de vernieuwde regelgeving voor luchtkwaliteit in de Wet Milieubeheer in werking getreden.

In hoofdstuk 5 van de *Wet milieubeheer* zijn de grenswaarden op het gebied van de luchtkwaliteit vastgelegd. Daarbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk met name de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) van belang.

Projecten die in zeer beperkte mate bijdragen aan de luchtverontreiniging, zijn op grond van het *Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)* vrijgesteld van toetsing aan de grenswaarden. Op grond van de *Regeling Niet in betekenende mate (luchtkwaliteitseisen)* zijn (onder andere) de volgende projecten vrijgesteld van toetsing:

- woningbouwprojecten met minder dan 1.500 woningen;
- kantoorlocaties met een vloeroppervlak van minder dan 100.000 m²;
- projecten die minder dan 3% van de (toekomstige) grenswaarde voor stikstofdioxide of fijnstof bijdragen. Dit komt overeen met 1,2 µg/m³.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Wat betreft de luchtkwaliteit in en om het plangebied is op dit moment bekend dat er geen overschrijdingen van de normering heeft plaatsgevonden. Voor wat betreft de in het bestemmingsplan voorgestane ontwikkelingen zijn ze perceelsgebonden en zullen ze geen zodanige nieuwe luchtverontreiniging toevoegen, dat daardoor grenswaarden worden overschreden.

Meer in het bijzonder toont de PlanMER aan dat de schaalvergroting van de landbouw ertoe leidt, dat versneld emissiearme staltypen worden toegepast. Dit heeft positieve gevolgen voor de luchtkwaliteit op gebiedsniveau.

5. 9. Bodem

Toetsingskader en beleid

Diffuse bodemkwaliteit

Sinds 1 juli 2008 is het *Besluit bodemkwaliteit* van kracht, dat het *Bouwstoffenbesluit* heeft vervangen. De gemeente Delfzijl heeft ervoor gekozen gebruik te maken van het overgangsrecht, hetgeen betekent, dat de 'oude' bodemkwaliteitskaarten opnieuw vastgesteld zijn en nog maximaal 5 jaar gebruikt kunnen worden.

Op de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Delfzijl (2008) wordt het gebied aangegeven als buitengebied, dat gekenmerkt wordt door een schone diffuse bodemkwaliteit. Toepassingen van grond zijn alleen toegestaan, wanneer de grond afkomstig is uit het buitengebied en van een onverdachte locatie, of als deze grond aantoonbaar schoon is.

Het overgangsbeleid geldt echter niet voor alle toepassingen van grond. In sommige gevallen is het *Besluit bodemkwaliteit* van toepassing. Om verwarring en onduidelijkheid te vermijden zal de gemeente daarom versneld volledig overgaan op het *Besluit bodemkwaliteit*. De kwaliteit van de grond van het Buitengebied Delfzijl - Noord zal dan in het generieke kader voldoen aan de zogenaamde Achtergrondwaarde (schone grond).

Het gebied ten oosten van Uitwierde (sportvelden) valt op de bodemkwaliteitskaart onder de categorie 'wonen tussen 1945 en 1970'. In het generieke kader voldoet de plaatselijke diffuse bodemkwaliteit aan de Achtergrondwaarde.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Puntverontreinigingen

Op de locaties Nansumerweg 56 te Holwierde, Provinciale weg 1 te Godlinze en Hoofdweg-Zuid 35 te Spijk zijn in 2007 matig of sterk verhoogde concentraties van gemeten stoffen in de grond en/of het grondwater aangetroffen. De gemeten concentraties zijn niet van dien aard, dat er acute humane risico's te verwachten zijn. Er gelden gebruiksbepalingen op de verontreinigde plaatsen, bestaande uit het verbod om te graven in deze bodems. Tevens wordt geadviseerd de verontreinigde bodem en/of het grondwater niet te gebruiken als kinderspeelplaats of voor consumptieve doeleinden, zoals verbouw van gewassen of het gebruik van verontreinigd grondwater voor irrigatie. Om de aard en de spoedeisendheid vast te stellen, dient op termijn een nader bodemonderzoek uitgevoerd te worden.

Potentieel verdachte locaties

De westflank van de wierde Biessum wordt op de bodemkwaliteitskaart ingedeeld in de categorie 'verdachte locatie'. Dit houdt onder andere in dat in het kader van de archeologie en de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem vrij grondverzet van en naar de wierde *niet* is toegestaan.

Middels partijkeuringen (conform AP04) kunnen de hergebruikmogelijkheden vastgesteld worden, mits het bevoegd gezag voor dit archeologisch monument (Rijksdienst voor het cultureel erfgoed) hiervoor toestemming heeft gegeven.

In het plangebied komen een aantal potentieel verdachte locaties van bodemverontreiniging voor. Indien grondverzet of dynamische activiteiten gaan plaatsvinden, dient historisch en verkennend onderzoek uitgevoerd te worden.

Het historisch of vooronderzoek dient conform de norm NVN 5725 uitgevoerd te worden. Tijdens dit onderzoek worden gegevens verzameld omtrent het vroegere, huidige en toekomstige gebruik van de locatie, de plaatselijke bodemopbouw, de geohydrologische situatie en (eventueel) financieel/juridische aspecten, zodat zo mogelijk de veroorzaker van de verontreiniging aansprakelijk kan worden gesteld.

Het verkennend onderzoek dient op basis van de norm NEN 5740 te worden uitgevoerd. Hierbij wordt de onderzoeksstrategie bepaald op basis van een vooropgestelde hypothese (onverdacht/verdacht). Daarna wordt het onderzoek verricht, bodem- en grondwatermonsters genomen, geanalyseerd en geïnterpreteerd.

Verder wordt opgemerkt, dat meer algemeen de ontwikkelingen in het plangebied niet zullen leiden tot relevante bodemverontreiniging (PlanMER).

6. PLANUITGANGSPUNTEN

6. 1. Inleiding

Op basis van de omschreven huidige situatie in het buitengebied en het geldende beleidskader worden in dit hoofdstuk de uitgangspunten voor dit bestemmingsplan geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen de basis voor de juridische regelingen zoals die in de regels worden vastgelegd. Gezien de systematiek van het bestemmingsplan komen, na de algemene uitgangspunten, eerste de uitgangspunten van de basisfuncties aan de orde en vervolgens die voor de overige functies.

6. 2. Algemene uitgangspunten ruimtelijke zonering

Het buitengebied biedt ruimte aan diverse functies, zowel aan de basisfuncties (landbouw, natuur, water en landschap), als aan de toegevoegde functies (bijvoorbeeld wonen, werken en recreatie). Basisfuncties zijn de functies die een sterke relatie met het buitengebied hebben, terwijl dat bij de toegevoegde functies minder sterk aanwezig is. Binnen de contouren van rijks- en provinciaal beleid worden duidelijke hoofdlijnen zichtbaar voor het landelijk gebied van Delfzijl.

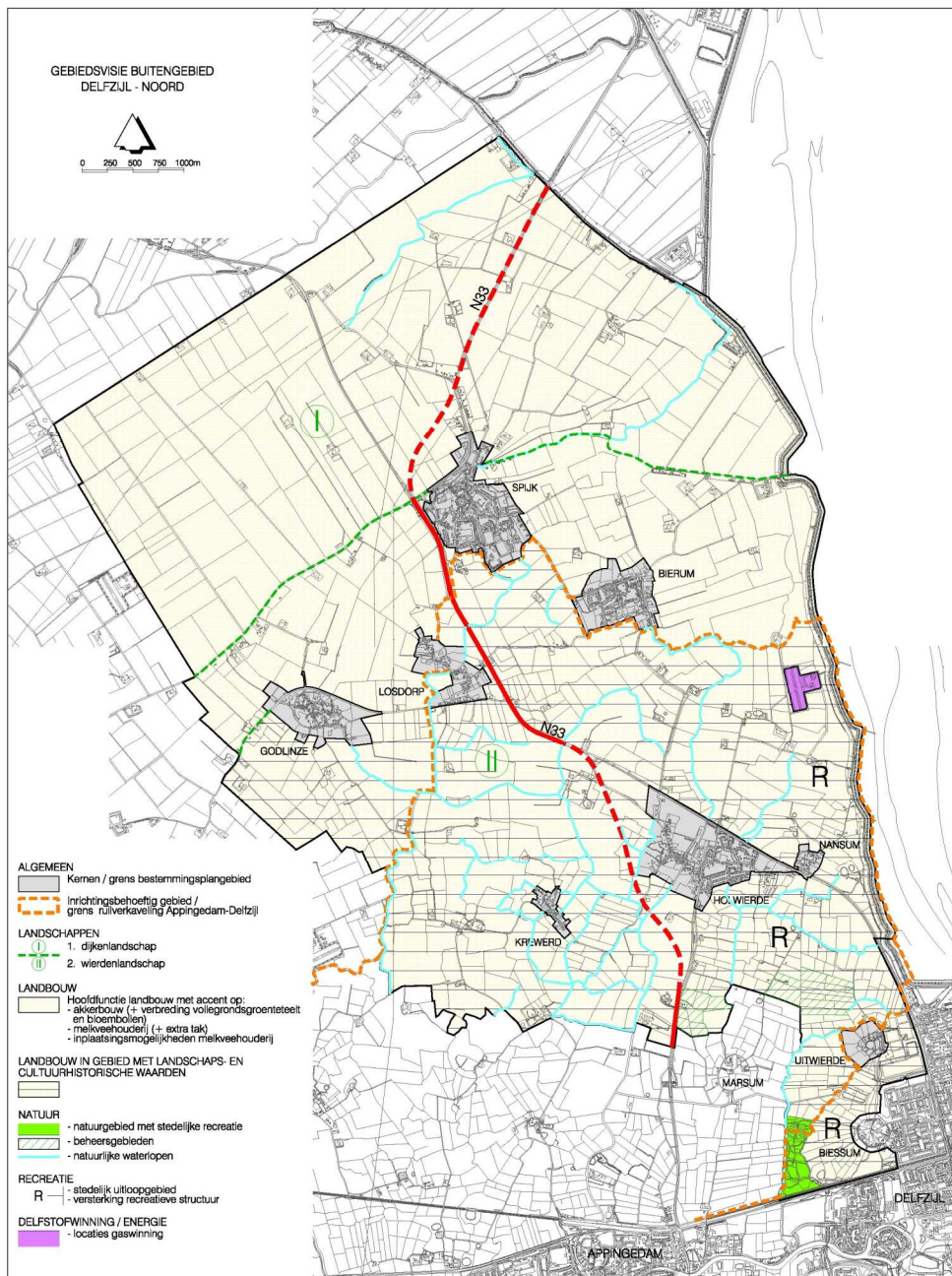
Voor delen van het buitengebied, met name in het noorden, gaat het ontwikkelingsperspectief in de richting van een toenemende scheiding van functies. Hier is nagenoeg geen sprake van verweving van de landbouwfunctie met overige functies, maar van een grootschalige landbouw met weinig beperkingen vanuit oogpunt van milieu en natuur.

Daarnaast kunnen er juist in het zuiden, met een landschappelijk gevarieerd en cultuurhistorisch waardevol buitengebied, verschillende functies in een aantal gevallen goed samengaan. Ook in het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013 (POP)* wordt dat aangegeven. In deze gebieden is veelal sprake van een verweving van functies.

De intensiteit en verdeling van deze functies over het buitengebied is verschillend. De beïnvloeding van één functie door andere functies is niet in alle delen van het buitengebied even groot. Omdat meerdere delen van het buitengebied voor verschillende functies van belang zijn, is het noodzakelijk om te komen tot een afweging van belangen: ontwikkeling van de ene functie zou ten koste kunnen gaan van de andere functie.

De planologische vertaling van deze keuzen en daarmee het gemeentelijk beleid, wordt in dit hoofdstuk weergegeven. Dit beleid is opgenomen op de plankaart (verbeelding) en in de regels van het bestemmingsplan. Veranderingen op lange(re) termijn die thans niet of onvoldoende zijn te voorzien, zullen via afzonderlijke planologische regelingen te zijner tijd gestalte moeten krijgen.

In figuur 14 (gebiedsvisie) zijn de hoofdlijnen weergegeven voor de gebiedsindeling van het plangebied. De kaart geeft de ruimtelijke uitgangspunten van beleid weer en is de basis voor de bestemmingen in dit bestemmingsplan.

Figuur 14. Gebiedsvisie Buitengebied-Noord

De volgende uitgangspunten liggen daaraan ten grondslag.

Afstemming op bestemmingsplan Buitengebied Zuid

De gemeente Delfzijl zet in op een nieuwe, actuele planologische regeling voor het gehele buitengebied van de gemeente. Voor het noordelijke buitengebied dient het voorliggende plan. Een bestemmingsplan voor het zuidelijke buitengebied is in voorbereiding. Zowel inhoudelijk als methodisch wordt op een goede onderlinge afstemming ingezet.

Afstemming op landinrichtingsprojecten

Het belangrijkste middel voor de realisering van complexe projecten in het buitengebied is de landinrichting. Deze heeft een brede strekking (landbouw, natuur en landschap, cultuurhistorie, recreatie, alsmede milieu en water worden in hun onderlinge samenhang bekeken). Binnen het plangebied betreft het een tweetal landinrichtingsprojecten. De ruilverkaveling Hefshuizen is uitgevoerd, de RAK Appingedam - Delfzijl is op 10 april 2001 door Gedeputeerde Staten van Groningen vastgesteld en op 20 juni 2001 aangenomen na stemming onder de stemgerechtigde grondeigenaren en -pachters.

Voor de RAK "Appingedam - Delfzijl" worden met dit bestemmingsplan de planologische randvoorwaarden gegeven en wordt ruimte voor uitvoering geboden. In de RAK zijn afspraken vastgelegd die één van de uitgangspunten vormen voor het bestemmingsplan. De kern van deze afspraken is dat de toelaatbaarheid van ingrepen in waardevolle kavelpatronen en waterlopen wordt bepaald door de afweging van het nut voor de landbouw aan de ene kant en de mate van inbreuk voor het landschap aan de andere kant. Het vergunningenstelsel in het bestemmingsplan is hierop afgestemd. Over en weer is zo tussen ruimtelijk beleid en landinrichtingsbeleid afstemming bereikt.

6. 3. Landschappelijke en cultuurhistorische hoofdstructuur

Het buitengebied kan grotendeels worden beschouwd als het resultaat van ontwikkelingen op het gebied van de basisfuncties landbouw en natuur en in mindere mate op die van de toegevoegde functies.

Dit heeft zijn weerslag gevonden in het landschap zoals we dat nu aantreffen. Daarbinnen is sprake van belangrijke cultuurhistorische waarden.

Het huidige landschap is voortdurend onderhevig aan de wisselwerking tussen de basisfuncties landbouw en natuur. In die hoedanigheid is de omgevingsfunctie - het landschap - nevens geschikt aan de functies in het buitengebied. Bij de ontwikkeling van de functies in het buitengebied geldt als overkoepelende beleidskeuze:

- behoud, herstel en/of ontwikkeling van de karakteristieke landschapstypen en waarborgen van de dynamiek en de verschillen daarbinnen.

Uitgangspunten aangaande de landschappelijke hoofdstructuur zijn verder: de cultuurhistorische waardevolle landschapselementen (zoals de wierden met hun contouren, de oude kleilanden als structuurlijnen in het landschap en de kerkenpaden) worden beschermd ⁷⁾. Dat geldt tevens voor het in delen van het plangebied nog herkenbare verkavelingspatroon en de archeologisch waardevolle terreinen. De bepalende kenmerken van deze landschappen zijn als volgt:

⁷⁾ Met dit uitgangspunt kan goed worden aangesloten op de "beleidskansen" die de nota Belvédère voor het Fries-Groningse terpen- en wierdengebied aangeeft.

Dijkenlandschap:

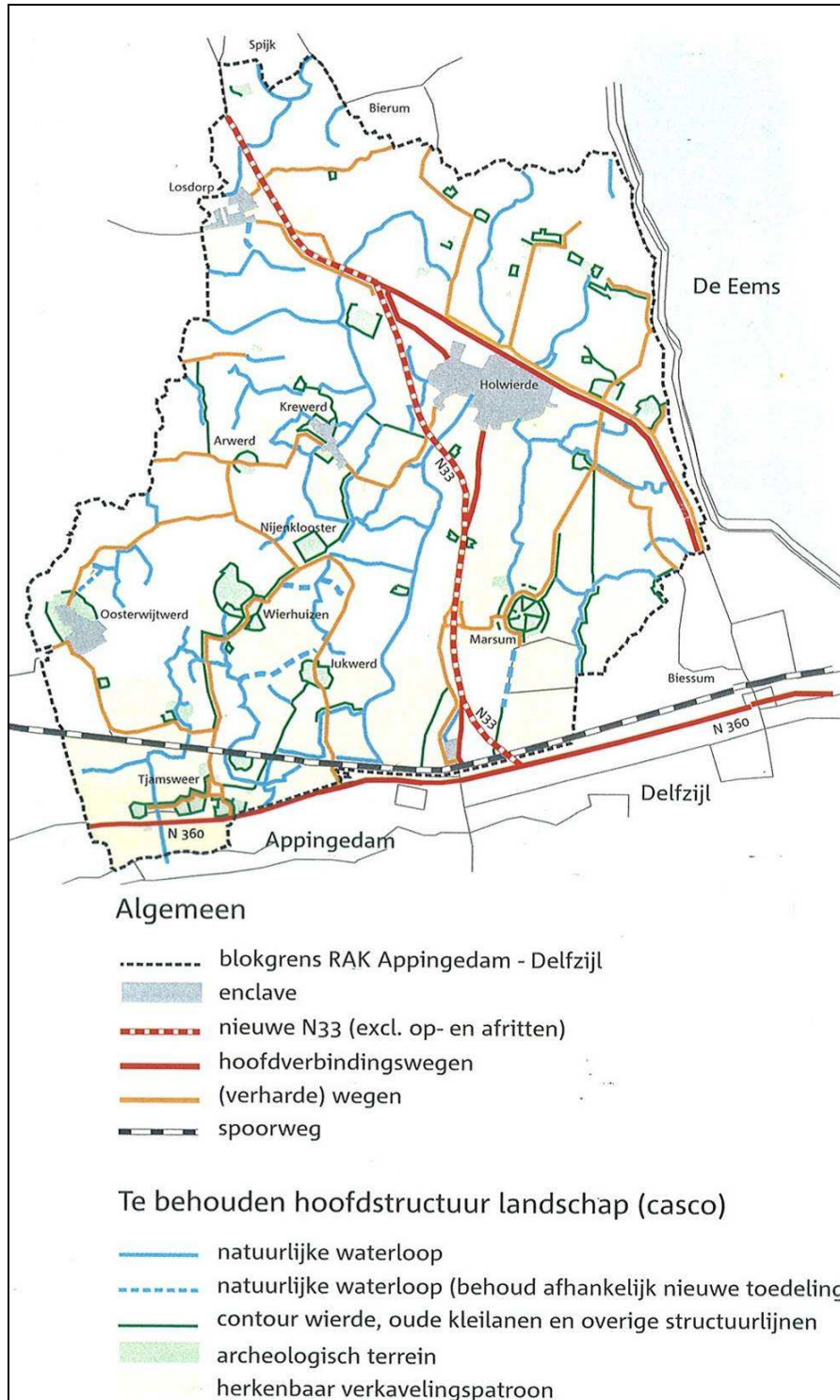
- zeedijk aan de oostzijde als ruimtelijke begrenzing:
Bijzondere aandacht verdienen voorts de oude dijken. Ook de provincie wijst op het grote belang hiervan (Nota Oude Groninger Dijken). Aan de noordoostzijde grenst het plan aan de Oude Zeedijk of Middendijk, die zelf binnen de gemeente Eemsummond ligt en tot de oudste dijken in de provincie Groningen behoort. In het plangebied zelf liggen cultuurhistorisch waardevolle dijkrestanten nabij Hoogwatum;
- grootschalige openheid;
- opstreckende verkaveling;
- kenmerkende landschapselementen als huisgrachten en maren;
- monumentale boerderijen.

Wierdenlandschap:

- zeedijk aan de oostzijde als ruimtelijke begrenzing;
- wierdedorpen (Biessum, Uitwierde, Holwierde, Nansum, Godlinze, Spijk, Krewerd) langs natuurlijke waterlopen;
- karakteristieke ligging/openheid rond deze waardevolle kernen:
Van de wierdekernen zijn Uitwierde (een gaaf wierdedorp met twee karakteristieke ringwegen rond een 12de eeuwse toren) en Spijk (met de zeer typerende structuur van kerkringdorp rond in de 17de eeuw herbouwde Romanogotische kerk) aangewezen als beschermd dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet. Hoewel de kernen zelf geen deel uitmaken van het bestemmingsplan Buitengebied, is het van belang om bij de situering van nieuwe activiteiten het open landschap rondom deze kernen zoveel mogelijk intact te laten. Dat geldt overigens ook voor de overige waardevolle wierdenederzettingen. Dit beleid sluit ook aan bij de Omgevingsverordening Groningen;
- radiaire verkaveling rond oudere wierden en voorts onregelmatige blokverkaveling;
- plaatselijk reliëf in de vorm van laagten (oude waterlopen), wierden en kruinige percelen in de akkerbouwgebieden;
- kenmerkende landschapselementen: wierden, natuurlijke waterlopen, vaarten:
Reeds enkele jaren loopt een provinciaal project "Wierden en waarden". Dat wil het bodemarchief en de landschappelijke structuur beschermen, de recreatieve mogelijkheden benutten, passende mogelijkheden voor agrarisch gebruik bieden en informatie verstrekken;
- verspreide boerderijen met erfbeplanting;
- archeologisch waardevolle terreinen (als wierden en kloosterterreinen, zoals Oldenklooster en Nienklooster).

Uitgangspunt is dat het nieuwe bestemmingsplan ruimte aan de uitvoering van gemeentelijk *Landschapsbeleidsplan* en het *Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen* geeft. Voor het zuidelijk deel van het plangebied wordt rekening gehouden met de afspraken die ten aanzien van de landschappelijke hoofdstructuur zijn neergelegd in het "casco-plan" van de *RAK Appingedam - Delfzijl* (figuur 15).

Afstemming kan het geval zijn als het bestemmingsplan aan activiteiten landschappelijke randvoorwaarden wil stellen, gebieden open wil houden of voorwaarden wil stellen aan de locaties van nieuwe bebouwing of aanleg van beplanting.

Figuur 15. Cascoplan landschappelijke hoofdstructuur RAK Appingedam-Delfzijl

Ook kan voor gewenste maatregelen het vergunningenstelsel worden gebruikt. Voor verkavelingswerkzaamheden in het gebied van de RAK Appingedam - Delfzijl geldt dat de daar gemaakte afspraken uitgangspunt zijn voor het nieuwe bestemmingsplan. Het Landschapsbeleidsplan en het cascoplan van de RAK geven aan hoe nieuwe ontwikkelingen per landschapstype het beste kunnen worden ingepast.

Aan nieuwe ontwikkelingen binnen landbouw en natuur, maar ook aan andere functies, kunnen dus ruimtelijke en functionele voorwaarden worden gesteld. Deze zijn enerzijds gericht op het herkenbaar blijven van de eerdergenoemde structuurbepalende en soms ook individuele elementen, en anderzijds op het waarborgen van de dynamiek. Het is dus niet de bedoeling een strikt conserverend beleid te voeren voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen: ook een landschap verandert. Bovendien zou een dergelijke houding eerder negatief dan positief werken voor de mensen die in het buitengebied wonen, werken of recreëren. Binnen de landschappelijke hoofdstructuur (figuur 2) hebben de functies een plaats met in het bestemmingsplan te bepalen ontwikkelingsmogelijkheden. De beleidsuitgangspunten voor de functies komen in de volgende paragrafen aan de orde.

6. 4. Uitgangspunten basisfuncties: landbouw

6.4.1. Landbouw, open gebieden

In het plangebied is de landbouw een zeer belangrijke functie. In aanzienlijke gedeelten van het buitengebied zal dat ook in de toekomst zo blijven. De gemeentelijke keuze is dat goede agrarische productiegronden hun agrarische functie dienen te behouden. Gebieden die op de gebiedsvisie zijn aangegeven met de "hoofdfunctie landbouw" zijn gelegen in het merendeel van het plangebied. De aanduiding sluit goed aan op de agrarische hoofdfunctie die het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013* aan het noordelijk deel van de provincie geeft.

In het plangebied als geheel ligt het accent op de agrarische bedrijfsvoering. Met name in het noordelijke en oostelijke deel van het plangebied komt veel akkerbouw voor, meer in het zuiden ligt het accent op de rundveehouderij. Het gaat om gebieden met een over het algemeen goede landbouwstructuur, geoptimaliseerd in ruilverkavelingsverband.

Binnen de gebieden met de hoofdfunctie landbouw zijn als geheel genomen blijvende perspectieven voor de landbouw op bedrijfseconomische grondslag aanwezig.

Ruimte wordt geboden voor een intensivering, specialisatie, vergroting en verbreding binnen de landbouw (akkerbouw, veehouderij, vormen van opengrondstuintbouw, e.d.). Vanuit economisch perspectief ligt prioriteit bij ontwikkeling van de bestaande agrarische sector.

Naast het feit dat sprake is van een agrarische hoofdfunctie zal bij de ontwikkeling van de landbouw zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de landschappelijke hoofdstructuur. Gelet op de openheid van het landschap en tevens met het oog op het provinciale beleid worden geen mogelijkheden voor bosbouw en houtteelt voorzien.

Binnen de gronden met "hoofdfunctie landbouw" komen ook enkele kleinere natuur- en landschapselementen voor, zoals waterlopen, wierden, e.d. Gelet op de globale gebiedsaanduidingen zijn deze kleinere elementen op de gebiedsvisie niet apart aangegeven. Bij de concretisering op de plankaart of bestemmingsregeling hebben ze echter wel een beschermende bestemming gekregen. Daarbij is uitgegaan van wat in de RAK Appingedam - Delfzijl, waarmee ook de gemeente zelf instemt, is afgesproken.

6.4.2. Landbouw in gebieden met landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Binnen het gebied waar de agrarische functie voorop staat, komen gebieden voor waar sprake is van belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze verdienen ook planologisch een nadere bescherming. Het gaat hierbij met name om het wierdenlandschap (in het zuidelijk plan-deel). In deze gebieden is sprake van een verweving van genoemde functies. Weliswaar staat hier de landbouw voorop, maar deze dient zich hier in het bijzonder binnen de landschappelijke randvoorwaarden te ontwikkelen, gevormd door het verkavelingspatroon, natuurlijke waterlopen, archeologisch waardevolle terreinen en wegen en paden. Vanwege de kwetsbare landschapsstructuur wordt ook in het wierdenlandschap niet voorzien in houtteelt. In de *RAK Appingedam - Delfzijl* zijn/worden de externe productieomstandigheden verbeterd, in het bijzonder de verkaveling. In dat kader hebben de drie gemeenten (Appingedam, Delfzijl, Loppersum) afgesproken dat de verbeteringswerkzaamheden plaatsvinden met inachtnaam van de aangegeven landschappelijke en cultuurhistorische randvoorwaarden.

6.4.3. Agrarische bedrijven

De landbouwbedrijven zijn een essentiële drager (economisch, landschappelijk) voor het plangebied. Het grote belang van de agrarische sector blijkt uit de aanwezigheid van het aantal agrarische (grotere) bedrijven. Gelet op de taak van de gemeente op het vlak van de ruimtelijke ordening, worden door middel van agrarische bouwvlakken ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven gegeven.

Het bestemmingsplan maakt geen onderscheid tussen vormen van landbouw, tenzij er ruimtelijk een aanleiding toe bestaat (zoals bij intensieve veehouderij of houtteelt). Die aanleiding bestaat er (mede) vanuit het provinciale beleid (het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 en de Provinciale Omgevingsverordening), waarin een specifiek beleid ten aanzien van intensieve veehouderij noodzakelijk wordt geacht.

Verder krijgen grondgebonden vormen van landbouw (akkerbouw, rundveehouderij), maar ook nieuwe vormen van landbouw zoals biologisch-dynamische of ecologische landbouw binnen het plan de ruimte.

Uitgangspunt is dat bestaande volwaardige agrarische bedrijven ruime ontwikkelingsmogelijkheden krijgen op de agrarische bouwpercelen.

Ten opzichte van de eerdere voorontwerpen is er in samenwerking met de provincie op regionaal niveau nieuw beleid voor agrarische bouwpercelen ontwikkeld, dat in dit bestemmingsplan doorwerkt.

Nota agrarische bouwblokken en landschap

In de Stuurgroep Noord is de *Nota agrarische bouwblokken en landschap* vastgesteld met als doel schaalvergroting van landbouwbedrijven zo goed mogelijk landschappelijk in te passen. Op regioniveau is globaal een driedeling gemaakt in schaalvergrotingsmogelijkheden (zie ook figuur 16).

De *Nota agrarische bouwblokken en landschap* geeft aan:

groene gebieden (landbouw in grootschalig gebied, voor Delfzijl het noordelijke dijkenlandschap):

- * ruimte voor schaalvergroting tot 1,5 ha onder landschappelijke criteria (gemeentelijke afweging);
bij > 1,5 ha: provincie wordt betrokken (individuele maatwerkbenadering).

gele gebieden (landbouw in karakteristieke landschap, voor Delfzijl karakteristieke delen van het wierdenlandschap):

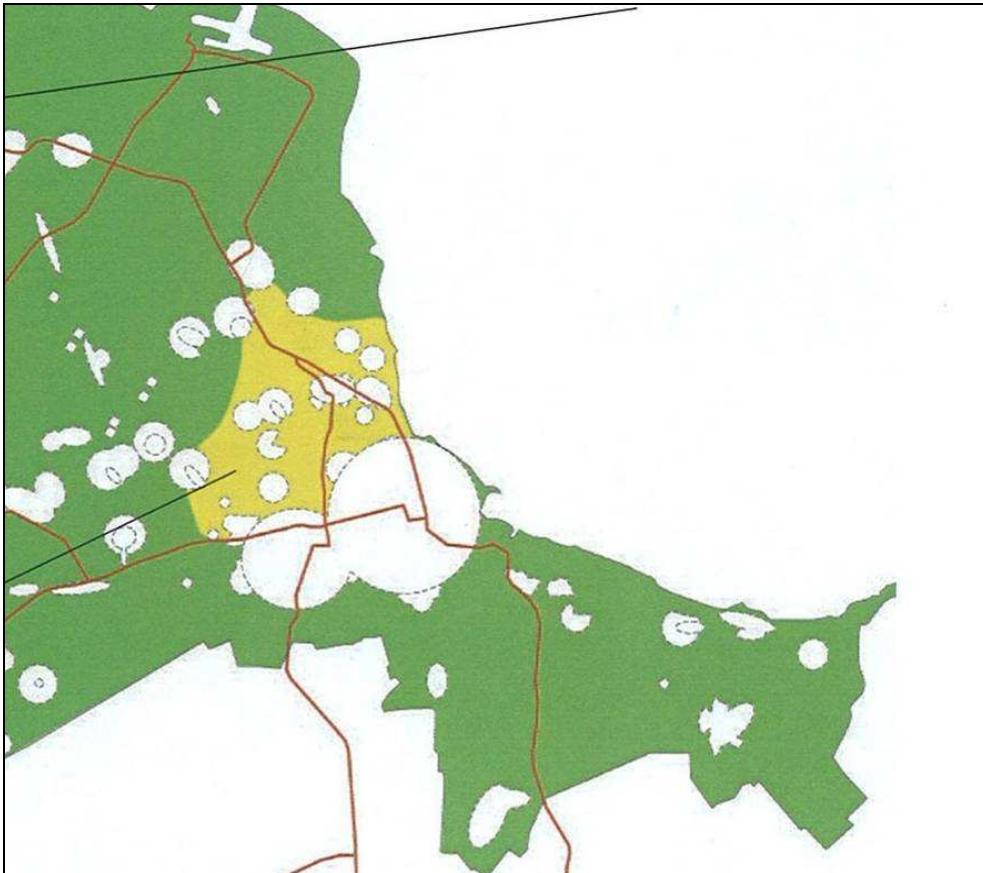
- * in principe geen schaalvergroting, tenzij onder strikte landschappelijke voorwaarden tot maximaal 1,5 ha (maatwerk op het niveau van het hele gebied);

witte gebieden (onder meer karakteristieke wierden):

- * bouwblokken tot maximaal 1 ha (maatwerk op het niveau van het hele gebied).

Op grond van de *Nota Agrarische bouwblokken en landschap* is voor het plangebied nagegaan hoe daarmee concreet kan worden omgegaan. Met steun van en in samenwerking met de provincie is daarvoor de "Pilot schaalvergroting agrarische bedrijven in het landelijk gebied" gemaakt. Tevens is bij toekenning van bouwpercelen gelet op de later vastgestelde provinciale Omgevingsverordening ⁸⁾.

⁸⁾ In de verordening is de *Nota agrarische bouwblokken* niet expliciet overgenomen, maar zijn uitgangspunten voor de agrarische bouwpercelen opgenomen en aangevuld met toetsingscriteria bij schaalvergroting.

Figuur 16. Fragment Nota agrarische bouwblokken en landschap

Ruimtelijke randvoorwaarden bij de maatwerkbenadering (Omgevingsverordening Groningen:)

- het respecteren van de historisch gegroeide landschapsstructuur; hierbij gaat het om de hoofdorïentatie van het bouwblok en het behoud en/of herstel van de landschappelijke structuur;
- de te behouden afstanden tot ruimtelijke elementen; het gaat daarbij om de situering en uitbreidingsrichting van het bouwblok ten opzichte van de omgeving;
- een goede infrastructurele ontsluiting: de beste locatiemethode gericht op afbouw van de tweede en/of volgende locaties, waarbij op een vast te leggen moment sloop van de gebouwen zal plaatsvinden;
- ordening, maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen; hierbij wordt gedacht aan de rangschikking en spreiding van gebouwen, de bouwvorm, zoals volume, hoogte, dakvorm en -helling, materiaal- en kleurgebruik en het aanpassen van bestaande bebouwing en opruimen van oude bebouwing en verhardingen;
- erfinrichting en beheer: de erfbeplanting, de aanleg van natte en droge landschapselementen ten behoeve van de waterhuishouding en het (duurzaam) beheer;
- de wenselijkheid om voor de bedrijfsvoering niet meer in gebruik zijnde opstallen m.u.v. monumentale of karakteristieke gebouwen op het bouwperceel c.q. het verlaten bouwperceel te saneren.

Gemeentelijke inzet

Gelet ook op het overleg met de landbouwsector en het verplichtende karakter van de Omgevingsverordening, heeft de gemeente de volgende inzet gekozen voor de bestaande agrarische bouwpercelen:

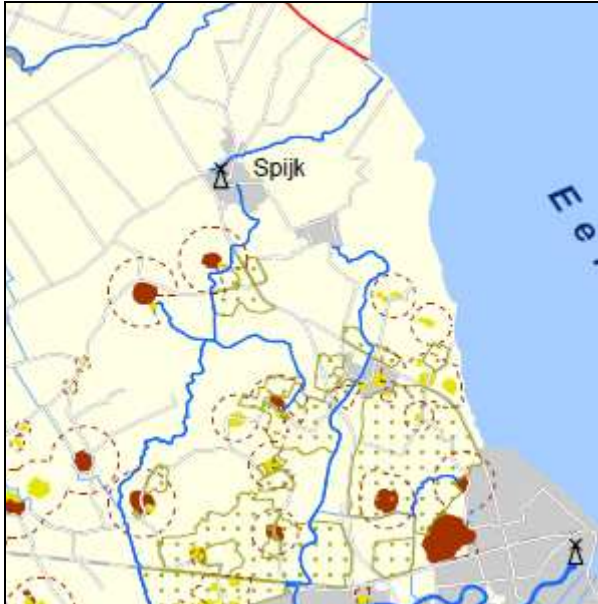
- het onderscheid tussen het dijken- en wierdenlandschap is gehandhaafd vanwege de cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken;
- in landschappelijke zin is de aanwezige oude dijk als duidelijke begrenzing tussen deze twee landschapstypen te beschouwen;
- in gebieden met hoge landschappelijke waarden zijn de mogelijkheden voor schaalvergroting in bescheidener mate aanwezig, dan waar deze minder of nauwelijks aanwezig zijn;
- zo zijn delen van het wierdenlandschap zeer karakteristiek (met name het gele gebied in figuur 16), maar zijn er ook delen met minder of geen landschapswaarden (zoals uit kaart 6a, behorende bij de Omgevingsverordening);
- daarom zijn als uitgangspunten gekozen:
 - * in het dijkenlandschap en de grootschaliger delen van het wierdenlandschap (globaal: het noordelijk deel van het wierdenlandschap, vergelijk ook de groene gebieden in figuur 16, is bij recht de ruimte geboden voor bouwpercelen van 1,5 ha, met via een maatwerkbenadering middels een wijzigingsbevoegdheid de ruimte voor een vergroting naar meer (tot maximaal 2 ha);
 - * in de gebieden met hoge landschappelijke waarden (rond kenmerkende wierden of bij cultuurhistorisch waardevolle elementen): bouwpercelen van 1 ha bij recht, tenzij dit op grond van de criteria in bovenstaand kader niet kan. In dat geval is een kleiner bouwperceel aangehouden, rekeninghoudend met de landschapswaarde. Voorts geldt een uitbreidingsmogelijkheid via wijziging tot 1,5 ha (ook hier in de vorm van een maatwerkbenadering);
 - * in situaties op dorpswierden en/of begrensd door andere functies: bouwpercelen op de bestaande omvang gebaseerd, waarbij op perceelsniveau is bekeken of uitbreiding tot maximaal 1 ha. ruimtelijk aanvaardbaar is. Overigens is daarbij ook meegewogen in hoeverre een vigerend bouwblok mogelijkheden bood.

Bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheden zal rekening worden gehouden met overleg met de provincie, daar waar de Omgevingsverordening dat noodzakelijk maakt (bouwpercelen met een grootte vanaf 1,5 ha ⁹⁾; daaronder is de gemeente verantwoordelijk voor een goede landschappelijke inpassing). Inhoudelijk zal bij toepassing van deze wijzigingsbevoegdheden (mede) getoetst worden aan de Omgevingsverordening (in het bijzonder kaart 6a, Landschapswaarden en de landschappelijke randvoorwaarden (zie pagina 63)).

Voor zover grotere bouwpercelen (> 2 ha) aan de orde zouden komen, is afzonderlijke medewerking van Gedeputeerde Staten nodig (op grond van de Omgevingsverordening).

⁹⁾ De provincie heeft een aanpassing van de Omgevingsverordening aangekondigd, waarbij de gemeentelijke bevoegdheid tot maximaal 2 ha wordt verruimd.

Onderstaand is een fragment van genoemde kaart 6a opgenomen.

Figuur 17. Uitsnede kaart 6a, Landschapswaarden, Omgevingsverordening.

Nieuwvestiging agrarische bedrijven

Naar verwachting zal de behoefte aan volledig nieuwe agrarische bouwpercelen beperkt zijn. Zo moet overwogen worden dat er elk jaar een aantal agrarische bedrijven de bedrijfsvoering beëindigt. Als er een ondernemer is die een agrarisch bedrijf wil beginnen, moet dan ook in eerste instantie gezocht worden naar de mogelijkheden op eerder vrijgekomen agrarische bouwpercelen.

Ook in de provinciale Omgevingsverordening-2009 is bepaald dat een bestemmingsplan niet in nieuwe agrarische bouwpercelen mag voorzien. Via een onthefing van Gedeputeerde Staten kan van dit beginsel worden afgeweken en wel voor de volgende, door de provincie omschreven gevallen:

- uitplaatsing uit de EHS;
- uitplaatsing uit het bebouwingslint van Midwolda (vanwege de aanleg van de nieuwe noordelijke vaarverbinding);
- oplossing van knelpuntsituaties vanwege ruimtegebrek, milieuhinder of uitplaatsing;
- een door Gedeputeerde Staten vastgestelde specifieke taakstelling

De gemeente overweegt dat deze situaties, behalve eventueel de derde, zich niet (binnen het plangebied) voordoen. De oplossing van een incidentele knelpuntsituatie kan leiden tot een incidentele behoefte aan een nieuw bouwperceel ¹⁰⁾.

Gemeentelijke inzet

Gelet hierop bevat dit bestemmingsplan de volgende keuzes:

¹⁰⁾ Vanuit de RAK Appingedam - Delfzijl is bij de totstandkoming een behoefte aan een of twee nieuw agrarische bouwpercelen geconstateerd.

- in principe geen nieuwvestiging voor nieuwe agrarische bouwpercelen;
- mocht er op een bestaand bouwperceel een bedrijf stoppen en een andere ondernemer het bedrijf ter plaatse willen voortzetten/beginnen, dan is dit planologisch mogelijk (in planologische zin geen nieuwvestiging);
- het plan bevat de mogelijkheid dat een intensieve veehouderij zich omschakelt naar een grondgebonden bedrijfsvoering;
- mocht er daarnaast nog behoefte ontstaan aan een volledig nieuw bouwperceel voor een volwaardig agrarisch bedrijf, dan zal ontheffing worden gevraagd van de Omgevingsverordening.
Vervolgens zal, met inachtnaam van de criteria uit de provinciale *Omgevingsverordening*, een postzegel-bestemmingsplan worden gemaakt.

Beleid mestbassins

Mestbassins kunnen zowel ruimtelijk als vanuit oogpunt van milieu de nodige impact hebben. Op grond van de Omgevingsverordening Groningen dienen de mestsilo's, net als de voedersilo's, óp de aangegeven agrarische bouwpercelen te worden geplaatst.

Overigens heeft de provincie aangekondigd, dat zij dit beleid in zekere mate wil versoepelen.

Zo is door de wijziging van meststoffenwetgeving de behoefte aan meststoffencapaciteit toegenomen. Daarnaast komen - óók in Delfzijl - akkerbouwbedrijven voor waar door de omvang van de veldkavels - het gewenst is om de transportbeweging te beperken en op de veldkavel mogelijkheden voor mestopslag te bieden. Onder een aantal voorwaarden wil de provincie de Omgevingsverordening aanpassen voor de oprichting van mestbassins en mestzakken buiten een agrarisch bouwperceel, mits:

- de mestopslag uitsluitend ten dienste staat van het gebruik van dierlijke mest op bouw- en grasland;
- aangetoond wordt, dat mestopslag buiten het bouwperceel op grond van bijzondere feiten en omstandigheden noodzakelijk is;
- mestopslag buiten het bouwperceel geen onevenredige afbreuk doet aan andere ruimtelijk relevante belangen;
- over de landschappelijke aanvaardbaarheid van de mestopslaglocatie en wijze van inpassing van de mestopslag door de gemeente advies wordt ingewonnen bij de Stichting Libau te Groningen;
- mestopslag op de veldkavel alleen wordt toegestaan in gebieden die in landschappelijk niet of minder kwetsbaar zijn en als zodanig door ons zijn aangewezen, waartoe gemeenten een voorstel kunnen doen op basis van een bij de Stichting Libau ingewonnen advies;
- over de wijze waarop mestopslag buiten het bouwperceel in het bestemmingsplan wordt geregeld met ons een bestuursovereenkomst is afgesloten.

Gemeentelijke inzet

Mestopslag dient binnen het agrarisch bouwperceel plaats te vinden.

Daar waar bestaande vormen van mestopslag buiten een bouwperceel aanwezig zijn, worden deze op maat inbestemd. Dit komt overigens maar zeer incidenteel voor.

Wat betreft de aangekondigde heroverwegingen in de provinciale verordening, wacht de gemeente de besluitvorming af.

Specifiek beleid aangaande intensieve veehouderij

Binnen de aanwezige agrarische bedrijven in het plangebied neemt de intensieve veehouderij thans maar een bescheiden plaats in. In een aantal gevallen hebben bestaande agrarische bedrijven een intensieve neventak. In het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013* en in de *Omgevingsverordening Provincie Groningen* is het beleid ten aanzien van intensieve veehouderij uiteengezet.

Bij besluit van 9 maart 2011 is de Omgevingsverordening gewijzigd en het provinciale beleid aangaande intensieve veehouderij verder aangescherpt. Deze beperkingen baseert de provincie op de bescherming van het woonmilieu en de belevingswaarde en verblijfskwaliteit van het landschap. Beperkingen gelden nieuwvestiging, omvang van bouwpercelen en de toelaatbare staloppervlaktes.

De provincie hanteert in haar nieuwe beleid de volgende uitgangspunten:

Nieuwvestiging:

- Geen nieuwvestiging hoofd- of neventak intensieve veehouderij toegestaan.

Aanwezige bedrijven:

Voor bestaande intensieve bedrijven is een zonerings vastgesteld waarbij de volgende regels gelden ¹¹⁾:

- witte gebieden: geen toename van staloppervlak voor intensieve veehouderij toegestaan;
- gele gebieden: geen toename van de staloppervlak groter dan 5.000 m² tenzij de bestaande oppervlakte groter is, in welk geval de maximaal de bestaande omvang geldt;
- groene gebieden: geen toename van de staloppervlak groter dan 7.500 m² tenzij de bestaande oppervlakte groter is, in welk geval de maximaal de bestaande omvang geldt.

Daarnaast geldt wel dat in alle gevallen mag worden uitgebreid indien de uitbreiding noodzakelijk is vanwege aangescherpte eisen in verband met dierenwelzijn of milieu. De consequenties voor de bedrijven in het plangebied zijn op de kaart in bijlage 5 bij de planregels verbeeld.

Gemeentelijke inzet

Gelet op dit beleidskader heeft afweging plaatsgehad en bevat dit bestemmingsplan de volgende keuzes:

- in het licht van de actuele maatschappelijke en politieke ontwikkelingen is overwogen dat een onderscheid tussen niet-grondgebonden bedrijven (intensieve veehouderij) en grondgebonden bedrijvigheid gewenst is. Dit gelet op de grootte die deze vorm van bedrijvigheid kan aannemen, de landschappelijke inpasbaarheid, de beleving van het buitengebied en de mate van grondgebondenheid. Bovendien is er twijfel over de vraag of de milieuwetgeving wel kan voorzien in het afdoend weren van alle negatieve effecten;

¹¹⁾ Ook hier is dus sprake van een zonerings in witte, gele en groene gebieden. Deze heeft hier een eigen betekenis en moet dus niet verward worden met de eerder genoemde indeling uit de Nota agrarische bouwblokken en landschap.

- de gemeente dient zich te houden aan de Provinciale Omgevingsverordening, wat in een conserverend beleid voor bestaande bedrijven resulteert, wél met mogelijkheden om te kunnen voldoen aan de eisen van dierenwelzijn en milieu. Mogelijkheden voor nieuwvestiging zijn uitgesloten.

Tuinbouw en kassen

De opengronds-tuinbouw komt in Delfzijl maar beperkt voor; binnen de akkerbouw is wel een zekere ontwikkeling naar intensieve teelten als opengronds tuinbouw gaande. Het kan voor de akkerbouwsector gewenst zijn om het bouwplan te kunnen verbreden, bijvoorbeeld richting vollegrondsgroenteteelt of andere intensieve teelten, zoals bollenteelt.

Het bestemmingsplan biedt de ruimte voor opengronds-tuinbouw als vorm van agrarische bedrijfsvoering. In een aantal gevallen kan dat de positie van met name akkerbouwbedrijven versterken. Een ontwikkeling naar glastuinbouw is echter niet reëel noch gewenst.

Provinciaal ligt het accent op een concentratie van dit soort agrarische bedrijvigheid op locaties ten noorden van Hoogezand-Sappemeer en bij de Eemshaven.

Het plangebied is in het POP niet aangewezen voor glastuinbouw. Eisen vanuit energie- en watervoorziening, infrastructuur en milieuvoorzieningen maken bovendien incidentele vormen van glastuinbouw niet waarschijnlijk.

Voor dit plan Buitengebied wordt dus niet uitgegaan van de vestiging van glastuinbouwbedrijven, wél kan enige ruimte voor kassenbouw óp het agrarisch bouwperceel als "ondersteunend glas" ¹²⁾ mogelijk worden gemaakt.

Vanwege de kwetsbare landschapsstructuur geldt dat niet voor het wierdenlandschap. Vanwege het ondergeschikte karakter gaat het maximaal om 1000 m² bij recht en maximaal 2000 m² bij afwijking ¹³⁾.

Paardenhouderijen

Paardenhouderijen worden beschouwd als agrarische bedrijven als uitsluitend paarden worden gefokt, als er sprake is van een hengstenhouderij óf als er paarden worden gebruikt voor de melkproductie. Daarnaast is er sprake van zogenaamde niet-agrarische paardenhouderijen, waarbij bedoeld wordt op trainings-, africhtings-, sport-, handels- en pensionstallen, alsmede op maneges.

Met name in deze tweede groep groeit de belangstelling voor de paardensport en het houden van paarden de laatste jaren flink. Het gaat daarbij zowel om bedrijfsmatige als hobbymatige activiteiten. Omdat deze zich vooral richten op bosrijke en besloten landschappen, zal er naar verwachting het plangebied geen sterke ontwikkeling van paardenhouderijen optreden.

Mocht zich er incidenteel een vraag voordoen, dan is uitgangspunt deze ruimte te bieden in vrijkomende / vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen;

¹²⁾ Het betreft hier kassen die in ondergeschikte mate een bijdrage leveren aan het totale agrarische bedrijf.

¹³⁾ Deze maat impliceert een duidelijke ondergeschiktheid: volgens gegevens van de LTO hebben hoofdberoepsbedrijven, afhankelijk van het geteelde product, van zeker 1 tot 2 ha.

dit is conform de Omgevingsverordening van de provincie. Bij het toestaan van dergelijke nieuwe bedrijfsvormen zal worden gelet op de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. Dit beleid sluit aan bij de provinciale Omgevingsverordening.

Voor maneges (in het zuidelijke plandeel komt een dergelijk bedrijf voor) bevat het plan een aparte regeling.

Kwekerijen

Het landelijk gebied is naast de traditionele agrarische bedrijvigheid in toenemende mate aantrekkelijk voor nieuwe vormen van grondgebruik. Eén daarvan zijn de kwekerijen.

Maatschappelijke tendensen als toegenomen welvaart, individualisering en zelfontplooiing leiden ertoe dat de inrichting van tuinen meer in de belangstelling staat. Inherent is het groeiende aanbod aan beplantingsmateriaal, hout- en bestratingsproducten en allerlei tuinartikelen. Dit manifesteert zich in meerdere typen bedrijven. Aan de ene kant zijn er de pure kwekerijen, die planten en bomen telen en op beperkte schaal ook wel verkopen, zonder specifiek daarvoor ingerichte ruimtes. Aan de andere kant zien we tuincentra e.d. die nauwelijks tot geen binding meer hebben met de grond. Een duidelijke beleidslijn is ook voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied van belang.

Gezien de agrarische hoofdfunctie in het merendeel van het buitengebied, gezien ook de landschappelijke waarden, moet een verdere versnippering met de vestiging van nieuwe kwekerijbedrijven terughoudend worden benaderd. Het stedelijke gebied c.q. de stadsrandzones bieden daarvoor geschiktere mogelijkheden en dan met name in vrijkomende agrarische bedrijven te worden opgevangen. Het beleid is er op gericht geen detailhandel (zoals tuincentra) in het buitengebied toe te staan.

Mestvergisting

Een recente ontwikkeling betreft de mestvergisting. In een vergistingsinstallatie wordt o.a. biogas (methaan) geproduceerd uit organische stof. Als organische stof worden bijvoorbeeld maïs en mest gebruikt. De opgewekte energie wordt in de praktijk geleverd aan het energiebedrijf. Het restproduct van de maïs en mest wordt gebruikt op het agrarisch bedrijf of wordt eventueel verkocht.

In december 2004 heeft de staatssecretaris van VROM hierover aan de Kamer een brief geschreven. Hierin wordt een viertal situaties onderscheiden:

- A. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten (bijv. maïs) toe. Het digestaat (restproduct) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- B. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt of naar derden afgevoerd.
- C. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest geproduceerd door derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- D. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest van derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt als meststof afgeleverd aan derden.

In navolging van het rijksbeleid kunnen de categorieën A, B en C worden beschouwd als een bedrijfseigen agrarische activiteit, passend bij en gebonden aan een agrarische bestemming.

Deze categorieën kunnen als 'nevenactiviteit mestverwerking' bij een agrarische bestemming in het plan worden opgenomen. Categorie D wordt niet beschouwd als een bedrijfseigen activiteit.

Hier is ruimtelijk maatwerk nodig, eventueel door vestiging op een bedrijventerrein.

Een vergistingsinstallatie kan over het algemeen een sterke toename van (zwaar) verkeer tot gevolg hebben (aanvoer van mest en/of biomassa).

Uitzondering hierop vormen de installaties 'op boerderijniveau', waarbij zowel maïs als mest van het eigen bedrijf komen. Het aanwezige wegennet dient derhalve hier op te zijn afgestemd. Voorgesteld wordt daarom in het plan een aparte regeling op te nemen voor een vergistingsinstallatie, zodat uit ruimtelijk oogpunt sturing aan deze ontwikkeling kan worden gegeven. Ook uit oogpunt van handhaving biedt een aparte regeling meer houvast. Daarnaast kan zich de situatie voordoen dat landbouwers gezamenlijk op een terrein een biomassa/vergistingsinstallatie oprichten. In dat geval is sprake van een agrarisch bedrijventerrein (categorie D).

Met dit bestemmingsplan wordt er in de lijn van het onderscheid van het Rijk, op ingezet een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) te beschouwen als een nevenactiviteit waarvoor een binnenplanse afwijking gevolgd kan worden. Zodoende kan rekening gehouden worden met landschappelijke en verkeersaspecten. Bij de toepassing kan zo tevens beoordeeld worden in hoeverre nog sprake is van een agrarische activiteit. Bij een verschuiving van de activiteit van agrarisch naar bedrijfsmatig kan dan ook op dit punt gehandhaafd worden.

Gezien het bovenstaande worden in dit bestemmingsplan Buitengebied de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- wat betreft de definitie van een 'bedrijfseigen agrarische activiteit' wordt aangesloten op de handreiking co-vergisting (alleen A, B en C vallen onder 'bedrijfseigen agrarische activiteit');
- een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) wordt beschouwd als een nevenactiviteit van een agrarisch bedrijf (deze activiteit is ondergeschikt aan de hoofdbedrijfsvoering en wordt ook wel als 'tweede tak' aangemerkt);
- in het plan is voor genoemde installaties als tweede tak een ontheffing opgenomen. De gemeente kiest voor een afwijking zodat op ruimtelijke aspecten sturing kan worden gegeven aan deze ontwikkeling. De afwijking is gekoppeld aan een aantal criteria ten aanzien van de landschappelijke inpassing, de verstoring van het bodemarchief en de geschiktheid van het wegennet in verband met de toename van (zwaar) verkeer;
- bouwwerken dienen binnen het (juridisch) omschreven bouwvlak gebouwd te worden;
- voor situaties waar geen relatie met het agrarisch bedrijf bestaat (categorie D) biedt het bestemmingsplan geen ruimte.

6. 5. Natuur en bos

Als eerder opgemerkt, komen er voor de kortere termijn binnen het plangebied geen belangrijke delen van de landelijke of provinciale ecologische hoofdstructuur voor. Overigens wordt voor de langere termijn nog wel rekening gehouden met een uitbouw van de EHS richting de Eems. Dit ligt buiten de planperiode.

Bestaand bos

Bij gebieden met de hoofdfunctie "stedelijk groen" gaat het om een bestaand bosgebied, zoals dit gevormd wordt door een aangelegd parkbos aan de westzijde van Biessum, met een functie in de stedelijke recreatie. Ook nabij enkele andere kernen komen kleinere natuur- en bosgebieden voor die in dit bestemmingsplan zijn bestemd. Deze gebieden zijn in het nieuwe plan ingepast.

Natuurontwikkeling: landbouwgebied met natuurwaarden

Om de nadelen van te kleine en slecht gevormde percelen voor agrariërs op vrijwillige wijze te compenseren, heeft de provincie 30 ha gereserveerd voor beheersovereenkomsten.

Deze kunnen in samenhang met het behoud van landschappelijke waarden bijdragen aan behoud van natuurwaarden en aan compensatie van eventueel verlies aan natuurwaarden door slooedempingen in het kader van kavelaanvaardingswerken.

De in het zuidelijke plangebied voorkomende beheersgebieden zijn overigens niet als "Natuur" geregeld; bescherming vindt plaats via de gebiedsbestemmingen en het daarin opgenomen stelsel van omgevingsvergunningen. (Het specifiek vastleggen van beheersgebieden is ongewenst, gelet op het in principe tijdelijke karakter ervan).

Natuurcompensatie N33

In de RAK Appingedam-Delfzijl werd aanvankelijk de wens aangegeven te kunnen beschikken over een oppervlakte die zou moeten dienen ter compensatie van het verlies aan natuur- en landschapswaarden door de aanleg van de nieuwe N33. Deze grond zou dan een rol kunnen spelen bij het veiligstellen van voor de natuur en/of cultuurhistorie waardevolle percelen, stroken en overhoeken. Omdat er echter geen middelen beschikbaar zijn voor het beheer van dergelijke elementen, is die wens uiteindelijk niet opgenomen. Wel wordt de mogelijkheid opengehouden dat natuurcompensatie in een later stadium via een zogeheten planuitwerking toch in het landinrichtingsplan wordt opgenomen. Een dergelijke planuitwerking volgt dezelfde procedure als het ontwerpplan RAK, inclusief terinzagelegging en mogelijkheid om bedenkingen in te dienen. In het bestemmingsplan wordt hiermee rekening gehouden.

Kleinschalige elementen met ecologische waarden

Het betreft hier de natuurlijke begroeiingen vooral in de vorm van zogenaamde lijnvormige elementen, zoals natuurlijke waterlopen (maren), wegbermen en erfbeplantingen. Ook is plaatselijk van enig reliëf sprake.

Door middel van het stelsel van omgevingsvergunningen wordt in voorkomende gevallen in een bescherming voorzien.

Monumentale bomen

In het plangebied komen ongeveer 70 monumentale bomen voor. Het gaat zowel om solitaire bomen als om clusters van bomen. Uitgangspunt is om deze bomen te beschermen. Niet alleen moet ongewenste bomenkap voorkomen worden, ook worden de betreffende bomen beschermd bij bouw- en andere (inrichtings-)activiteiten. In het bestemmingsplan is via een omgevingsvergunning die bescherming geboden.

6. 6. Water

Binnen het wierdenlandschap komt een aantal waterlopen voor die zowel landschappelijk als ecologisch van waarde zijn. Het zijn natuurlijke waterlopen als de Krewerder Maar, de Godlinzermaar, de Leege Maar, de Bierumer Maar, de Uitwierdermaar en het Vliet. De gebiedsvisie geeft de belangrijkste natuurlijke waterlopen aan. In het bestemmingsplan is aansluiting gezocht bij de RAK Appingedam - Delfzijl.

Daarin worden in elk geval een aantal waterlopen tot de te behouden landschappelijke hoofdstructuur gerekend; voor enkele andere waterlopen is het behoud mede afhankelijk van de nieuwe toedeling.

Om kleine aanpassingen in de waterlopen te kunnen plegen is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen van "Water" naar "Agrarisch gebied" en omgekeerd. Deze bevoegdheid geldt niet voor karakteristieke waterlopen, als bedoeld in de Omgevingsverordening. Zie voor dit thema ook de waterparagraaf in het vorige hoofdstuk.

Zeedefensie

De zeedijk vormt de oostelijke begrenzing van het plangebied. De functie die de dijk voor de zeedefensie heeft, moet te allen tijde voorop staan. Uiteraard speelt de dijk ook in het open landschapsbeeld een belangrijke rol. Daarnaast dient het bestemmingsplan rekening te houden met enkele aan de zeedefensie ondergeschikte functies, zoals agrarisch medegebruik (plaatselijk extensieve begrazing) en recreatief medegebruik. Zie voor de planologische regeling voorts hoofdstuk 7.

6. 7. Locaties delfstofwinning / energiewinning

Enkele locaties in het buitengebied hebben een functie voor delfstofwinning. Uitgangspunten daarvoor zijn als volgt.

Gaslocaties

Binnen het plangebied komt één gaswinlocatie voor, te weten nabij de zeedijk. Uitgangspunt is deze in het bestemmingsplan in te passen waarbij de veiligheids- en milieuzones een specifieke regeling behoeven.

Nabij het plangebied komen twee gaswinlocaties voor. Het gaat om een locatie in de gemeente Loppersum en een locatie in de gemeente Eemmond. Delen van de veiligheids- en milieuzones rondom deze twee locaties liggen wel in het plangebied. Hier moet in het bestemmingsplan rekening mee worden gehouden.

Windenergie

Blijkens het rijksbeleid moeten met name de windrijke provincies een behoorlijk vermogen aan windenergie zien te realiseren. Groningen is daar één van.

Het gebied ten zuiden van de Eemshaven behoort tot deze aangewezen gebieden. Het gebied ten noorden van Spijk-Bierum, in het aansluitende buitengebied, hoort daar niet toe.

De gemeente neemt vooralsnog geen ruimte op om in het buitengebied windturbineclusters te plaatsen.

Mochten zich hiervoor in de toekomst uitvoerbare en passende initiatieven aandienen, dan vindt afweging plaats via een afzonderlijke planologische procedure. Ten aanzien van bestaande solitaire windturbines is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen waarbij vervanging wordt toegestaan. Daarbij geldt de bestaande ashoogte als maximum en mag de wicklengte niet groter zijn dan 2/3 van de ashoogte.

Naast een regeling voor de bestaande windmolens zijn conform de provinciale Omgevingsverordening individuele windmolens toegestaan tot een hoogte van maximaal 15 m binnen de agrarische bestemmingen en de bestemmingen Bedrijf - Agrarische loonbedrijf en Bedrijf - Agrarisch be-/verwerkingsbedrijf.

6. 8. Uitgangspunten toegevoegde functies

6.8.1. Wonen

Het wonen in het buitengebied vraagt om een genuanceerde benadering, omdat het in verschillende vormen voorkomt.

Er wordt een onderscheid gemaakt in de volgende vormen:

- wonen bij bedrijven, zowel agrarische als niet-agrarische bedrijven;
- het wonen in enkele buurtschappen of verspreid in het buitengebied.

Wonen bij agrarische bedrijven

Uit oogpunt van een goede agrarische bedrijfsvoering is het gewenst om bij agrarische bedrijven te kunnen wonen. De aanwezigheid van een (eerste) dienstwoning is dus logisch.

Tweede agrarische bedrijfswoningen zijn over het algemeen pas aan de orde indien een agrarisch bedrijf zich tot een duurzaam meermansbedrijf ontwikkelt. Dit zal naar verwachting slechts incidenteel voorkomen. Evenwel bij de schaalvergroting zoals die met name in delen van het buitengebied wordt voorzien, kan een dergelijke behoefte zich aandienen. Gelet op het incidentele karakter neemt het bestemmingsplan daarvoor geen regeling bij recht op, maar koppelt deze aan een afwijkingsprocedure.

Voor tweede agrarische bedrijfswoningen worden criteria gehanteerd die te maken hebben met aard, omvang en continuïteit van het bedrijf, met de ruimtelijke inpasbaarheid en meer het voorkomen van milieuhinder voor omliggende bedrijven. Voorkomen dient te worden dat er een situatie ontstaat dat de tweede bedrijfswoning na verloop van tijd verandert in een burgerwoning. Dit betekent een verdere onnodige verstening van het buitengebied en kan de ontwikkeling van omliggende agrarische bedrijven belemmeren.

Met de opgenomen regeling wordt tevens aangesloten bij de provinciale Omgevingsverordening.

Wonen bij niet-agrarische bedrijven

Ook bij niet-agrarische bedrijven is een bijbehorende woning veelal gewenst. Het realiseren van een tweede bedrijfswoning is hier echter niet gewenst, noch noodzakelijk.

Wonen in het buitengebied

Het gemeentelijk beleid is er in het algemeen op gericht om enerzijds de bestaande woningvoorraad te handhaven, maar anderzijds te voorkomen dat een verdere toename van burgerbouw in het buitengebied plaatsvindt. Nieuwe planmatige woningbouw vindt in eerste instantie in Delfzijl zelf plaats. Dit bestemmingsplan geeft wel ruimte voor (agrarische) bedrijfswoningen. Bedrijfswoningen vallen volgens de Omgevingsverordening van de provincie buiten het woningbouwcontingent.

Voorts is er ruimte om binnen vrijkomende agrarische bedrijven een woonfunctie te vestigen. Er wordt van uitgegaan dat alleen het hoofdgebouw daarvoor in aanmerking komt en er mag slechts sprake zijn van één woning.

Als bij de bespreking van het gemeentelijk beleid opgemerkt, zet het bestemmingsplan in op een woonbestemming voor een 9-tal recreatiewoningen ¹⁴⁾ waarover in het verleden afspraken zijn gemaakt tussen de eigenaren, provincie en de gemeente. Omdat op het perceel Lage Trijnweg een slapend contingent wordt wegbestemd, neemt per saldo de woningvoorraad in het plangebied met 8 toe.

Bestaande, kleinere woningen krijgen een zekere ontwikkelingsruimte, voor grote woningen wordt in beginsel een conserverend beleid gevoerd. Wel wordt enige ruimte voor bijgebouwen geboden, óók voor agrarische hobby-activiteiten.

De provincie vraagt in de Omgevingsverordening een verantwoording van toe te voegen woningen binnen de totale nieuwbouwruiimte.

Hieronder de volgende toelichting.

In februari 2013 is het Woon- en Leefbaarheidsplan voor de Eemsdelta (WLP) regio ondertekend en vastgesteld door de 35 betrokken partijen. Het WLP is een langetermijnvisie die inspeelt op de gevolgen van de bevolkingskrimp en vergrijzing in de regio. Voor de sectoren wonen, onderwijs, welzijn en zorg, detailhandel en bereikbaarheid worden in het WLP de opgaven voor de komende jaren geformuleerd.

Voor dit bestemmingsplan is met name de (kwantitatieve) woningbouwopgave van belang. De aantallen nieuwe woningen die worden toegevoegd aan dit bestemmingsplan moeten passen binnen de woningbouwopgave die op grond van het WLP geldt.

Die woningbouwopgave kan worden onderverdeeld in een stedelijke en een landelijke (dorpen en buitengebied) opgave. Per saldo zal het aantal woningen in de gemeente in de komende jaren afnemen. Getalsmatig zien de genoemde woningbouwopgaven er als volgt uit:

¹⁴⁾ Het betreft: Krommeweg 6 (Bierum), Kwelderweg 10 (Spijk), Lage Trijnweg 40a (Spijk), Nieuwstad 5 (Bierum), Oostpolderweg 15,17 (Spijk), Oudedijk 9, (Bierum), Polen 2 (Spijk), Kwelderweg 8 Spijk.

Woningbouwopgave stedelijk gebied**Stedelijk gebied gemeente Delfzijl**

Periode 2012-2021

	Sloop	Nieuwbouw	Saldo
Centrum	180	245	65
Wijken	1.105	215	-890
	1.285	460	-825

Conform WLP, vastgesteld 11 december 2012 en Convenant WLP mei 2012

Voor de wijken is een verdere globale onderverdeling van sloop en nieuwbouw opgave uitgewerkt:

Onderverdeling naar wijken van aantallen woningen in de periode 2012-2021

	Sloop	Nieuwbouw	Saldo
Delfzijl Noord	741	151	-590
Tuikwerd	110	0	-110
West	209	47	-162
Farmsum, incl. Doklanden en Martiem Kwartier	45	17	-28
Totaal aantal woningen	1.105	215	-890

Woningbouwopgave landelijk gebied**Landelijk gebied gemeente Delfzijl**

Periode 2012-2021

	Sloop	Nieuwbouw	Saldo
Dorpen	350	105	-245
	350	105	-245

Conform WLP, vastgesteld 11 december 2012 en Convenant WLP mei 2012

Onderverdeling naar dorpen van aantallen woningen in de periode 2012-2021			
Bestemmingsplannen			
	Sloop	Nieuwbouw	Saldo
Bestemmingsplan Bierum-Godlinze-Losdorp <i>in huidig bestemmingsplan: 20; hiervan worden nog 19 wegbestemd</i>	20	1	-19
Bestemmingsplan Holwierde vastgesteld <i>"ruimte in bp is 26, verwacht komende 10 jaar: 10"</i>		10	10
Buitengebied Noord <i>omzetten van per saldo 13 recreatiewoningen naar permanent wor</i>		13	13
Termunten-Termunterzijl-Borgsweer <i>Mello Coendersbuurt*</i>		6	6
<i>Olsderwg</i>		6	6
<i>Verburghwijk</i>	29	22	-7
Beoogde sloop opgave Acantus in dorpen** <i>NB hier staat geen nieuwbouw opgave tegenover</i>	50		-50
Sloopopgave Corporatie Marenland is nu nog onduidelijk ***			
Sloopopgave Corporatie Groninger Huis nog verder uitwerken ****			
Subtotaal	99	58	-41
Uit te werken door corporaties en gemeente	251	47	-204
Totaal aantal woningen	350	105	-245
* reeds woningen voor gesloopt			
** conform getekende samenwerkingsovereenkomst 5-2-2013			
*** Nog op te stellen samenwerkingsovereenkomst			
**** In 2013 wordt samenwerkingsovereenkomst opgesteld			
Met de vaststelling van het bestemmingsplan "Delfzijl - Buitengebied Noord zal een 9 - tal (nieuwe) woningen worden toegevoegd aan het plangebied. Toegevoegd betekent in dit geval, dat het aantal woonbestemmingen (per saldo) wordt uitgebreid ten opzichte van het oude/geldende bestemmingsplan. En per saldo betekent, dat het aantal toegevoegde woonbestemmingen is verrekend met verwijderde woonbestemmingen, die in het verleden niet zijn gerealiseerd.			
Voor het bestemmingsplan "Delfzijl - Buitengebied Noord" geldt het volgende:			
▪ woningen toegevoegd (vervangen bestemming "recreatiewoning" (oude/geldende plan) door een bestemming "Wonen" in het nieuwe bestemmingsplan			10
▪ wegbestemd bestemming "Woondoeleinden" (perceel Lage Trijnweg)			1
aantal woningen dat wordt toegevoegd met bestemmingsplan			9
Deze uitbreiding van de woningvoorraad met 9 woningen past, gelet op het bovenstaande, binnen de woningbouwopgave die is opgenomen in het WLP. In het WLP is rekening gehouden met een toename van het aantal woningen in "Buitengebied Noord" met 13.			

6.8.2. Niet-agrarische bedrijvigheid

Het belangrijkste uitgangspunt voor het werken is dat het buitengebied op de eerste plaats vestigingsplaats is en moet blijven voor agrarische bedrijven en bedrijven die aan de agrarische sector verwant zijn.

Bestaande, niet-agrarische bedrijven kunnen geaccepteerd worden en voor deze bedrijven kan enige ontwikkelingsruimte worden gegeven. Voor nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid moet ruimte worden gezocht op een bedrijventerrein.

Nieuwbouw van bedrijven buiten de agrarische sector dient niet in het buitengebied plaats te vinden. Ruimte voor bescheiden vormen van nieuwe bedrijvigheid liggen er in het buitengebied in beginsel alleen in *vrijkomende agrarische bebouwing*. Aspecten waaraan verzoeken om bedrijfsvestiging in het buitengebied worden getoetst zijn:

- milieubelasting: in principe worden alleen bedrijven in de milieucategorieën 1 en 2 toegelaten en daarmee qua uitstraling vergelijkbare categorie 3-bedrijven zoals bedoeld in de VNG-brochure *Bedrijven en milieuzonering, editie 2009*;
- landschap: bedrijvigheid die inbreuk maakt op het landschap zal niet of slechts onder voorwaarden inzake de inpassing in het landschap worden toegestaan;
- ruimtelijke aspecten: de nieuwe functie moet binnen de bestaande opstallen worden uitgeoefend en dan in het bijzonder binnen het bestaande hoofdgebouw. De ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan bestaande maatvoering, die wordt bepaald door de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling, nokrichting en oppervlakte, moet behoudens geringe uitwendige aanpassingen gehandhaafd blijven;
- detailhandel is slechts in ondergeschikte zin toegestaan (maximaal 60 m² bij recht en 120 m² na ontheffing van Burgemeester en Wethouders), bij voorkeur in de dorpsuitlopers en gericht op aan het buitengebied gebonden en ter plaatse geproduceerde goederen (bijvoorbeeld met verwantschap aan de agrarische sector waar het gaat om streek-eigen producten);
- de wijziging mag geen belemmeringen opleveren voor bestaande agrarische bedrijven in de omgeving.

Dit beleid sluit aan bij het Provinciale Omgevingsplan 2009-2013.

6.8.3. Recreatief-toeristische zones/verbindingen

De recreatie komt in het plan vooral voor als medegebruiksactiviteit in het landelijk gebied. Vanwege de ligging nabij de steden Delfzijl en Appingedam kan een verdere ontwikkeling van passende vormen worden verwacht. De gemeente steekt dan ook in op het stimuleren van plattelandstoerisme in zijn algemeenheid en de ontwikkeling van duurzame recreatieve voorzieningen. De gemeente kiest er voor om met name kleinschalige en lokale initiatieven, passend bij landschap en karakter, mogelijk te maken.

Dagrecreatie / recreatieve routes

In het bijzonder de gebieden die aansluiten op de stadsrandzones van Delfzijl en Appingedam, maar daarnaast ook de zones rond de dorpen, zijn

aantrekkelijk voor vormen van openluchtrecreatie, zoals fietsen, wandelen, varen, vissen of schaatsen. Zo loopt door het plangebied de Fivelroute en het wad- en wierdenpad, onderdeel van een NS-wandeltocht. Meerdere van de aanwezige waterlopen worden gebruikt als kano- of schaatsroute. Verder zijn recent enkele kerkenpaden opgeknapt.

In het kader van de RAK Appingedam - Delfzijl wordt voorzien in de verdere verbetering/uitbreiding van de recreatieve voorzieningen, zoveel mogelijk in combinatie met de landbouwbelangen in het gebied.

Het gaat zowel om de realisering van fiets- en wandelroutes, als om de aanleg van eenvoudige recreatieve voorzieningen als picknickplaatsen, boothellingen, kanosteigers en banken. Ter aansluiting op voorzieningen die in ruilverkavelingsverband zijn of worden aangelegd, wordt in het bestemmingsplan ruimte gereserveerd voor de vormen van openluchtrecreatie, zoals hiervoor genoemd.

Daarbij kan tevens ruimte worden geboden voor cultuurtoerisme, bijvoorbeeld door mee te werken aan de voorstellen uit het provinciale project "*Wierden en waarden*" dat onder meer de routestructuur rond wierden wil versterken. Het zal dan vooral gaan om medegebruiksvoorzieningen, die passen binnen de hoofdfunctie(s) van het gebied. De gebiedsvisie bevat indicatief aanduidingen. Daarnaast komen enkele specifieke recreatieve locaties in het plangebied voor zoals een golfterrein nabij Losdorp, een manege en een complex bunkers.

Deze bunkers hebben ten eerste een zekere cultuurhistorische waarde en maken deel uit van een "bunkerfietsroute". Daarnaast worden de bunkers het gehele jaar gebruikt voor de opslag van consumentenvuurwerk. Daarvoor is een milieuvergunning verleend.

Verblijfsrecreatie

Binnen het plangebied komen thans geen campings of huisjesterreinen voor. Het beleid is er ook niet op gericht om dat mogelijk te maken.

In het geldend bestemmingsplan zijn in het landelijk gebied verspreid 21 recreatiewoningen bestemd.

In bestemmingsplan worden 14 recreatiewoningen als burgerwoning bestemd en daarmee onder een bestemming "Wonen" gebracht. Het gaat hierbij met name om woningen die reeds langer permanent worden bewoond en daar, gelet op hun ligging en bouwkundige staat, ook een alleszins aanvaardbare mogelijkheid toe bieden. Over één en ander is al eerder afstemming bereikt met het provinciaal bestuur (brief Gedeputeerde Staten aan de gemeente d.d. 14 oktober 2004). Aansluitend daarop wordt een dergelijk aantal ingepast in de beschikbare gemeentelijke nieuwbouwruiimte. Voor een zestal woningen binnen de geluidzone van de Eemshaven wordt vanwege overschrijding van de voorkeursgrenswaarde een Procedure Hogere waarde gevolgd vóór de vaststelling van het bestemmingsplan. De overige recreatiewoningen blijven vooralsnog een verblijfsrecreatieve bestemming houden.

Daarnaast is uitgangspunt om enige ruimte te bieden voor kleinschalige vormen van kamperen.

De *Wet op de Openluchtrecreatie* (WOR) heeft daarvoor tot 1/1/2008 ruimte geboden. Per die datum is deze wet komen te vervallen. In deze situatie dient het bestemmingsplan een regeling op te nemen, althans voor de ruimtelijke aspecten van het kleinschalig kamperen. Andere zaken kunnen in een APV worden geregeld.

Uitgangspunten voor de toelaatbaarheid voor kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie vinden hun basis in zowel de functionele en landschappelijke verscheidenheid van het gebied.

- Het dijklandschap wordt gekenmerkt door openheid en grootschaligheid. Deze kenmerken moeten behouden blijven. Het gebied is minder geschikt voor de toelaatbaarheid van kamperen, maar binnen de agrarische bouwpercelen en uitgaande van een goede erfbeplanting, kunnen zekere mogelijkheden worden opengehouden.
- Het wierdenlandschap is op zichzelf recreatief aantrekkelijker, zijnde het deel waar ook al sprake is van de ontwikkeling van recreatieve routes en daaraan gebonden voorzieningen.
Specifieke waarden als de aanwezige wierden moeten beschermd blijven; andere gebiedsdelen zijn wel geschikt voor de toelaatbaarheid van kleinschalige verblijfsrecreatie.
Vandaar dat in dit gebied het kamperen onder voorwaarden kan worden toegestaan: geschikte locaties moeten de specifieke natuur- en landschapskarakteristieken ontzien (niet op wierden) en er moet sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing.

Verkeer / infrastructuur

In de hoofdinfrastructuur van het buitengebied neemt de N33 een belangrijke rol in als verbinding in het hoofdwegennet tussen de Eemshaven en de A7 bij Zuidbroek. Ook de kernen in het buitengebied hebben verbinding met de N33.

In het agrarisch deel van het buitengebied zal de nadruk liggen op de verbetering van een aantal plattelandswegen. Deze vindt in het bijzonder plaats in het kader van de ruilverkavelingsprojecten. Het bestemmingsplan biedt hiervoor de ruimte.

Dat geldt ook voor werkzaamheden aan de infrastructuur met alléén of in hoofdzaak een functie voor het landelijk gebied, zoals landbouwwegen en kavelpaden, beheerswegen in natuurgebieden, e.d.). Ook wordt planologisch ruimte geboden voor aanleg of uitbreiding van de padenstructuur voor langzaam verkeer.

7. JURIDISCHE TOELICHTING

In de vorige hoofdstukken zijn het beleid en de planuitgangspunten verwoord. Deze hebben een juridische vertaling gekregen in de vorm van bestemmingen. Het juridische systeem, de bestemmingen en aanduidingen worden in dit hoofdstuk beschreven en toegelicht.

7. 1. Toelichting op het juridische systeem

Het bestemmingsplan regelt de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden van de gronden. De wijze waarop deze regeling juridisch kan worden vormgegeven, wordt in grote lijnen bepaald door de *Wet ruimtelijke ordening* (Wro) en het bijbehorende *Besluit ruimtelijke ordening* (Bro). Het bestemmingsplan is opgesteld conform de *Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008* (SVBP2008). De SVBP maakt het mogelijk om bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op een zelfde manier worden verbeeld. Deze standaard (welke slechts een systematische standaardisering betreft en geen inhoudelijke standaard) is verplicht op grond van het *Besluit ruimtelijke ordening* (Bro). Zo voorziet het SVBP in een standaardopbouw van een bestemmingsplan door onder andere:

- standaardbenamingen van een bestemming en de daarin voorkomende bepalingen (bouwregels, omgevingsvergunningen e.d.);
- de alfabetische volgorde van de begripsbepalingen en bestemmingen;
- een vaste volgorde van een indeling van een bestemming;
- een aantal standaard begripsbepalingen;
- een standaard wijze van meten;
- vaste kleuren en kleurcodes van een bestemming op de plankaart;
- standaard benamingen van aanduidingen op de plankaart en in de planregels.

In het kader van de nieuwe wet- en regelgeving wordt het plan technisch als een digitaal raadpleegbare versie uitgevoerd. Het plan kan in het informatiesysteem van de gemeente en diverse andere overheden worden ingevoerd en worden ontsloten via internet. Er zal een analoge (papier) versie van het bestemmingsplan naast het digitale plan blijven bestaan. De digitale versie is de juridisch bindende versie. Het vaststellen van een digitale versie is vanaf 1 januari 2010 verplicht.

7. 2. Opbouw bestemmingsregels

De regels bevatten allereerst een bestemmingsomschrijving. Hierin is per bestemming uitgewerkt voor welk doel of doeleinden de gronden mogen worden benut. Naast de bestemmingsomschrijving zijn bouwregels, vergunningstelsels voor uitvoering van werken en werkzaamheden en gebruiksregels opgenomen. In de bouwregels zijn, gerelateerd aan de toegelaten gebruiksfuncties, eisen gesteld aan de hoogte, aard, nadere situering, diepte aantal bouwlagen, etc. van gebouwen en bouwwerken.

In de regels zijn daarnaast een aantal vergunningstelsels opgenomen voor het uitvoeren van in de regels omschreven werkzaamheden zoals

rooien van bomen of het afgraven van gronden.

De gebruiksregels verbieden bepaalde vormen van gebruik binnen een bestemming (specifieke gebruiksregels) dan wel alle gebruik in strijd met de gegeven bestemming (algemene gebruiksregels).

Bestemmingsomschrijving

Hierin staat voor welke functie(s) de gronden mogen worden gebruikt en hoe de onderlinge rangorde van de functies is.

Bouwregels

Hierin is aangegeven welke gebouwen en andere bouwwerken in principe toegestaan zijn en welke maatvoering daarbij in acht moet worden genomen.

Nadere eisen (facultatief)

Ten behoeve van een goede landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing kan het gewenst zijn dat nadere eisen worden gesteld aan de locatie en afmetingen van bebouwing. Door het stellen van nadere eisen kan hier gestuurd worden.

Afwijking van de bouwregels

In de toekomst kunnen zich omstandigheden voordoen (thans nog niet voorzien), waaruit blijkt dat de bebouwingsbepalingen niet voldoende blijken te zijn. Daarom kunnen burgemeester en wethouders er ontheffing van verlenen. Van geval tot geval zal een afweging worden gemaakt. Vanuit het oogpunt van rechtszekerheid zijn aan de flexibiliteitsbepalingen procedurele waarborgen en/of voorwaarden verbonden. De beoordeling van ontheffingen vindt plaats volgens een aantal ruimtelijke criteria die in de regels zijn genoemd.

Omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden (facultatief)

Voor een aantal in de planregels genoemde werken en werkzaamheden geldt een vergunningsplicht. Dat betekent dat deze pas mogen worden uitgevoerd, nadat een vergunning van burgemeester en wethouders is verkregen. Hierbij vindt een afweging van belangen plaats. Als het gaat om activiteiten die behoren tot het normale onderhoud en/of beheer, is geen omgevingsvergunning vereist. Bij de toepassing ervan zal de landschappelijke verscheidenheid, waarvan de hoofdstructuur is weergegeven op figuur 2, tot een genuanceerde toepassing leiden.

Gebruiksbepalingen

In principe moeten gronden en gebouwen worden gebruikt overeenkomstig de bestemming (overeenkomstig de algemene gebruiksregels in hoofdstuk 3 van de planregels). Waar nodig zijn per bestemming gebruiksvormen genoemd, die in ieder geval als strijdig moeten worden aangemerkt.

Wijzigingsbevoegdheden (facultatief)

Het plan bevat voor een aantal gevallen mogelijkheden om bestemmingen te wijzigen binnen door de gemeenteraad aangegeven grenzen. Voor zo'n wijziging is een aparte procedure nodig. Voor zover het een wijziging binnen de bestemming zelf betreft, staat deze in het betreffende artikel genoemd. Voor zover het de wijziging van de ene naar de andere bestemming betreft is een algemeen artikel in de planregels opgenomen.

7. 3. Gebiedsbestemmingen

In hoofdstuk 6 is de gebiedsvisie met planuitgangspunten beschreven; de

gehanteerde bestemmingen zijn daar een concretisering van.

De gebiedsbestemmingen betreffen in hoofdzaak onbebouwde bestemmingen met een hoofdfunctie landbouw binnen het buitengebied.

Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen zijn de landschappelijke kenmerken vertaald in bestemmingen voor het dijkenlandschap en voor het wierdenlandschap. Daarnaast zijn aparte elementen met een landschappelijke, cultuurhistorische en/of archeologische waarden met een dubbelbestemming geregeld, bestemd, zoals wierden, terwijl natuurlijke waterlopen eveneens specifiek zijn geregeld.

Voor andere elementen is dat niet aan de orde. Het vastleggen is vanwege de globaliteit en flexibiliteit voor dit soort gevallen niet nodig:

- landbouwkundige (bijvoorbeeld een ontsluitingsweg van een agrarisch bedrijf);
- recreatieve (bijvoorbeeld een wandelpad of picknickplaats);
- landschappelijke (bijvoorbeeld beplantingselementen zoals die onder meer zijn aangelegd in ruilverkavelingsverband);
- waterlopen met een agrarische hoofdfunctie (cultuurhistorisch waardevolle huisgrachten zijn beschermd).

Het gaat hier om zaken die in hoofdzaak of zelfs uitsluitend dienst doen ten behoeve van de hoofdfunctie(s) van een gebied. Uiteraard zullen bestaande elementen gehandhaafd kunnen blijven. Een gericht vergunningenstelsel beoogt daarin te voorzien. Door de globale opzet kunnen daarnaast ook nieuwe elementen worden ingepast, voor zover ze natuurlijk passen binnen de bestemming. Bij de gebiedsbestemmingen, afgeleid van de gebiedsvisie, is aansluiting gezocht bij het *POP* en de *RAK Appingedam-Delfzijl*; ze worden hieronder toegelicht.

Agrarisch - dijkenlandschap en Agrarisch - wierdenlandschap-1

Belangrijke delen van het buitengebied hebben en houden een agrarische functie. Met drie agrarische bestemmingen, die zijn afgestemd op het landschapskarakter, wordt daarmee rekening gehouden.

Voor een voortzetting van de landbouwfunctie op bedrijfseconomische grondslag worden hiervoor de mogelijkheden geboden. De landschappelijke kenmerken hebben een basisbescherming die naar voren komt in een aanvullende regeling voor het dijkenlandschap en het wierdenlandschap.

Voor een aantal werkzaamheden is een vergunningenstelsel opgenomen om negatieve invloeden op de waarden van het landschap te voorkomen. Met name waar het gaat om het vergunningenstelsel voor werken en werkzaamheden in het wierdengebied is aansluiting gezocht bij de afspraken zoals die in het kader van de *RAK Appingedam-Delfzijl* zijn gemaakt.

In dit gebied is vanuit het landschap van belang:

- het behoud van de contourlijnen en archeologisch waardevolle terreinen;
- het herkenbare verkavelingspatroon;
- de natuurlijke waterlopen (specifiek bestemd).

Zie ook bijlage 2 waarin nader op de afweging landbouw/landschap en de daarbij in de planregels gebruikte matrix wordt ingegaan. Tevens zijn de relevante passages uit het *RAK Appingedam-Delfzijl* integraal aan bijlage 2

toegevoegd.

Voor landschapselementen die door middel van een dubbelbestemming "Waarde archeologie" specifiek bestemd zijn, geldt een strengere regeling. Zie later in dit hoofdstuk.

Agrarische bouwpercelen binnen gebiedsbestemmingen

Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen is een regeling opgenomen voor agrarische bouwpercelen. Deze zijn op de plankaart door middel van enkele functieaanduidingen aangegeven.

In ruimtelijk-landschappelijke zin heeft de gemeente, in het licht van de criteria uit de *Omgevingsverordening Groningen* en de eerdere *Nota Agrarische bouwblokken en landschap*, gedifferentieerde uitbreidingsmogelijkheden geboden, afhankelijk van de landschappelijke ligging. Eerder is de beleidskeuze daarover beschreven (hoofdstuk 6.4.).

In functionele zin is eveneens in hoofdstuk 6 ingegaan op het beleid aangegeven, waarbij het accent wordt gelegd op de grondgebonden sector.

Ten aanzien van de ruimtelijke omvang is het volgende van belang.

Binnen het bestemmingsplan Buitengebied is, gelet op de *Omgevingsverordening Provincie Groningen*, een tweedeling in agrarische bedrijven aangehouden, met name ingegeven door de aanwezigheid van de mate van intensieve veehouderij:

Regeling agrarische bedrijven bestemmingsplan Buitengebied-Noord		
Type bedrijf:	Bestemming:	Specifieke bepalingen:
Grondgebonden (akkerbouw, rundveehouderij)	Agrarisch-Dijkenlandschap Agrarisch-wierdenlandschap	Aanduiding: "specifieke vorm van agrarisch: bouwperceel agrarisch grondgebonden bedrijf "
Niet-grondgebonden (intensieve veehouderij, inclusief bedrijven met een al dan niet volwaardige intensieve tak)	Idem	Aanduiding: "specifieke vorm van agrarisch: bouwperceel gemengd agrarisch bedrijf "

De *Provinciale Omgevingsverordening (POV)* en de Partiële herziening verordening intensieve veehouderij, 2011 maakt het noodzakelijk dat de intensieve veehouderij specifiek wordt geregeld. Het hoofdonderscheid is dat tussen grondgebonden bedrijven en niet-grondgebonden, in dit geval genoemd: gemengd agrarisch bedrijf ¹⁵⁾.

Wijziging van bouwpercelen/ nieuwe bouwpercelen

Wanneer de omstandigheden daartoe aanleiding geven (afbouw van agrarische bedrijvigheid), kan het bouwperceel verkleind worden; het niet-bebouwde deel valt dan terug naar een onbebouwde agrarische bestemming.

¹⁵⁾ De gemengde bedrijfsvoering zit dus in de combinatie grondgebonden en intensieve veehouderij. Voor zover agrarische activiteiten grondgebonden blijven (bijvoorbeeld akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt en/of melkveehouderij) kunnen deze binnen de aanduiding "bouwperceel agrarisch grondgebonden bedrijf" naast elkaar voorkomen.

Nieuwe agrarische bouwpercelen zijn overeenkomstig de beleidskeuze in hoofdstuk 6 alleen mogelijk met een apart postzegel-bestemmingsplan.

Agrarisch - Wierdenlandschap-2

In delen van de agrarische bestemming komen bijzondere landschappelijke en ecologische waarden voor. De in hoofdstuk 6 opgenomen Gebiedsvisie geeft het betreffende gebied reeds globaal aan. In verband daarmee is een bestemming "Agrarisch Wierdenlandschap-2" opgenomen. Ten opzichte van de eerdere agrarische bestemmingen, waar de landbouw de hoofd-functie is, geldt de regeling van aanwezige ecologische waarden, een aantal conserverende bepalingen als het weren van (agrarische) nieuwbouw in gebieden met bijzondere cultuurhistorische waarden, beperkingen aan de omvang van de bouwpercelen en beperkingen aan omvangrijkere vormen van mestopslag. Ook is in het vergunningstelsel meer rekening gehouden met de aanwezige waarden. Deze bepalingen zijn erop gericht een bescherming aan de aanwezige waarden te bieden en een onomkeerbare ontwikkeling te voorkomen.

Binnen deze bestemming komen in het zuidelijk plandeel een tweetal gebieden voor die, volgens ook de RAK Appingedam-Delfzijl, in aanmerking komen voor beheersgebied. Zie ook de gebiedsvisie. Daarbinnen blijft de agrarische functie aanwezig, maar wordt het beheer tevens gericht op de ontwikkeling van de waarden van natuur. De betreffende gronden zijn conform de Omgevingsverordening-2009 voorzien van de aanduiding 'ecologische waarde'.

7. 4. Overige bestemmingen

De perceelsbestemmingen worden hieronder (alfabetisch) toegelicht.

Bedrijf

De niet-agrarische bedrijven zijn onder de bestemming "Bedrijf" gebracht. De bestemming laat de lichte bedrijven uit de milieucategorieën 1 en 2 toe (volgens de Basiszoneringslijst van de Vereniging Nederlandse Gemeenten), alsmede bestaande bedrijven, voor zover ze niet onder niet onder deze categorieën vallen, in welk geval ze specifiek zijn aangeduid.

Zoneringsplichtige inrichtingen ingevolge de *Wet geluidhinder* zijn op voorhand uitgesloten.

Mits dit geen afbreuk doet aan de winkelfunctie van de kernen, kan bij ontheffing ook productiegebonden detailhandel worden toegestaan (60 m² bij recht en 120 m² na ontheffing).

Het plan biedt in bescheiden mate ontwikkelingsmogelijkheden, afgestemd op de mogelijkheden in de vigerende plannen. De maximale ontwikkelingsmogelijkheden de provinciale Omgevingsverordening daarbij toe staat, zijn grensstellend (20% uitbreiding).

Wat de aard van de bedrijvigheid betreft, kunnen naast de bestaande bedrijven, bij ontheffing ook andere vergelijkbare bedrijfssoorten worden toegestaan.

Deze is een nadere selectie op de *Basiszoneringslijst Bedrijven en Milieuzonering, editie 2009* van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

De ontheffing voor andere bedrijfssoorten maakt het mogelijk om ook niet in de lijst genoemde nieuwe (maar qua aard en milieubelasting vergelijkbare) bedrijfspvormen te vestigen uit de categorieën 1 t/m 2 en de daarmee qua uitstraling vergelijkbare bedrijven. In de looptijd van het plan kunnen zich immers nieuwe bedrijfssoorten ontwikkelen of andere productieprocessen aandienen die niet in de bedrijvenlijst zijn opgenomen, maar die toch aanvaardbaar kunnen zijn. Terwijl het bestemmingsplan een regeling geeft over de aard van de bedrijven, worden de milieu-effecten meer specifiek geregeld door middel van de Wet milieubeheer.

Binnen de bestemming is rekening gehouden met de aanwezigheid van één bedrijfswoning. Veelal zijn de bedrijven overigens ook nu al gecombineerd met een woonfunctie. Met name overwegingen van een goed beheer en toezicht pleiten ervoor om deze mogelijkheid algemeen te bieden.

Bedrijf - Agrarisch be-/verwerkingsbedrijf

Nabij een Bierum ligt een vanouds aanwezig agrarisch verwerkingsbedrijf dat veel van de restproducten van de akkerbouwbedrijven uit de omgeving verwerkt. Een op de functie afgestemde bestemming is op zijn plaats met ontwikkelingsruimte op het eigen perceel. Deze regeling is van gelijke strekking als die bij een reguliere bedrijfsbestemming.

Bedrijf - Agrarisch loonbedrijf

Op een vijftal locaties, verspreid over het plangebied, komen agrarische loonbedrijven voor. Deze zijn met de bovenstaande bestemming dienovereenkomstig geregeld. Ook hier zijn perceelsgebonden ontwikkelingsmogelijkheden, mede afgestemd op de provinciale Omgevingsverordening. Dat betekent dat de ontwikkelingsruimte op 20% is aangehouden.

Bedrijf - Delfstof / energiewinning

De NAM-locatie nabij de zeedijk is conform de aanwezige situatie bestemd. Met de aanwezige geluidzone rondom het terrein is middels een aanvullende bestemming rekening gehouden.

Bedrijf - Nutsvoorziening

Binnen deze bestemming worden de bestaande openbare nutsgebouwen groter dan 50 m³ geregeld. Deze komen incidenteel binnen het plangebied voor. Overigens voorziet een afwijkingsregeling in het realiseren van nieuwe nutsvoorzieningen.

Cultuur en ontspanning

Een aantal aanwezige bunkers in het zuidelijke plangebied zijn cultuurhistorisch van waarde. Deze hebben de bestemming "Cultuur en ontspanning". Binnen enkele bunkers vindt opslag van consumentenvuurwerk plaats. Gelet op de historische betekenis en de specifieke functie is een aparte bestemming opgenomen.

De veiligheids- en milieu-aspecten voor de vuurwerkopslagplaatsen worden geregeld in het kader van de milieuvergunning. Opslag van vuurwerk valt overigens niet onder het *Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi, 2004)*, maar wordt geregeld middels het *Vuurwerkbesluit*.

Groen

Een dorpsbosje nabij Bierum is onder de bestemming Groen geregeld. Binnen de bestemming is rekening gehouden met de landschappelijke betekenis van het groen op deze gronden. De bestemming biedt voldoende ruimte voor beheer en onderhoud, afgestemd op de actuele eisen.

Horeca

Een horecabedrijf (restaurant) nabij de golfbaan onder Losdorp is dienovereenkomstig bestemd. Gelijk aan de bedrijfsbestemming is binnen het aangegeven bestemmingsvlak enige ontwikkelingsruimte aanwezig. Deze bedraagt 20% van de aanwezige bebouwing, hetgeen in overeenstemming met de provinciale Omgevingsverordening is.

Natuur

Conform de aanduidingen op het *Provinciaal Omgevingsplan* en de *Omgevingsverordening Groningen* is een terrein met natuurlijke en landschappelijke waarden nabij Biessum onder de bestemming Natuur vastgelegd. De bestemming voorziet in een beschermende regeling.

Recreatie

Deze bestemming komt eenmaal in het plangebied voor en regelt een complex volkstuinten in het gebied nabij Biessum-Uitwierde. Het bestemmingsplan voorziet in een bij de functie behorende bebouwing.

Recreatie - recreatiewoning

Een klein aantal woningen dat in de actuele situatie als recreatiewoning in gebruik is, is dienovereenkomstig bestemd. Een verblijfsrecreatief gebruik is daarmee mogelijk. Ook in ruimtelijke zin is de bestemming conserverend van aard.

Sport

Deze bestemming heeft betrekking op een sportveldencomplex in de stadsrand van Delfzijl, een golfbaan nabij Losdorp en een manegecomplex onder Biessum, aan de zuidzijde van het plangebied.

Ten behoeve van deze functies is in bescheiden mate voorzien in bijbehorende bebouwing.

Voor wat betreft het sportveldencomplex voorziet het bestemmingsplan in een wijzigingsmogelijkheid. Deze geeft de mogelijkheid om te zijner tijd in te spelen op het *Masterplan* van de Commissie Tielrooy. In deze, gezamenlijk met provincie en rijk opgestelde, plannen is onder meer voorzien in het terugbrengen van het landschap in de oorspronkelijke staat aan deze zijde van de stad. Voordat het zover is, zal via een aparte procedure (wijzigingsprocedure op grond van artikel 3.6 lid 1 Wro) het planologisch beleid moeten worden ingevuld.

Sport - Manege

Binnen het plangebied komen twee maneges voor, namelijk in de uiterste zuidzone van het plangebied en ten zuiden van Godlinze. Met een dienovereenkomstige bestemming wordt in een passende regeling voorzien.

Verkeer

Onder deze bestemming zijn de meeste openbare wegen in het plangebied gebracht. Het zijn wegen waar de doorgaande verkeersfunctie primair is. In enkele gevallen hebben wegen ook een cultuurhistorische betekenis en zijn ze om die reden bestemd. De planregels voorzien in bij de verkeersfunctie passende bouwwerken.

Verkeer - spoorverkeer

Deze bestemming is gelegd op (een gedeelte van) de bestaande spoorlijn Groningen-Delfzijl. Binnen deze bestemming zijn gebouwtjes ten behoeve van onderhoud en beheer toegestaan.

Water

Binnen het plangebied komen veel natuurlijke waterlopen en maren voor. Gelet op hun cultuurhistorische en landschappelijke betekenis is een specifieke bestemming op zijn plaats, die deze waterlopen planologisch beschermt.

Water - waterkering

De dijk langs de Eems is onder de bestemming "Water - Waterkering" geregeld. De waterkerende functie staat te allen tijde voorop. De omvang van de bestemming is afgestemd op gegevens van het waterschap Noorderzijlvest. Agrarisch en recreatief medegebruik zijn toegestaan, voor zover niet in strijd met de hoofdfunctie.

Wonen

Deze bestemming heeft betrekking op de bestaande woningen en bijgebouwen c.a. in het plangebied.

Met "bestaande woningen" wordt bedoeld op de woningen die op het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan aanwezig zijn. In beginsel is voor verbouw of herbouw de bestaande locatie uitgangspunt, tenzij vanuit milieu-optiek of een goede landschappelijke inpassing enige verschuiving gewenst is.

Met nadere eisen kan dit gestuurd worden. Uiteraard blijft binnen de bestemming het wonen de hoofdfunctie.

De woonfunctie mag bij recht gecombineerd worden met een aan-huis-verbonden beroep en met ruimten ten behoeve van de huisvesting van zorgbehoevenden c.q. mindervaliden. Een dergelijke functieverbreding moet in het hoofdgebouw plaatsvinden. Binnen de woonbestemming zijn agrarische hobby-activiteiten toegestaan, echter géén agrarische bedrijfsmatige activiteiten (deze vinden plaats binnen de agrarische bedrijfsbestemming ¹⁶⁾. Voorts is het via een ontheffingsregeling mogelijk om het pand mee te laten gebruiken voor logies met ontbijt.

Binnen de bebouwingsbepalingen is onderscheid gemaakt in hoofdgebouwen enerzijds en aan- en uitbouwen en bijgebouwen anderzijds.

¹⁶⁾ Bij het omslagpunt van hobby- naar bedrijfsmatige (neven-)activiteiten zal zowel worden gelet op de criteria uit de Handleiding agrarische bouwaanvragen, alsook aan de omstandigheid dat een nevenbedrijf ten minste moet voldoen aan de helft van de criteria voor die van volwaardig bedrijf.

Uitgangspunt in de regeling is woningen in één bouwlaag en met kap. Verder wordt voor de woonbestemming, conform de Provinciale Omgevingsverordening uitgegaan van een maximale oppervlakte van 300 m² (het betreft hier zowel de hoofdgebouwen als de aan- en uitbouwen en inclusief bijgebouwen)

In beginsel is slechts één woning per hoofdgebouw toegestaan. Behoud van karakteristieke boerderijpanden is daarbij een oogmerk.

Uitgangspunt is de kenmerkende waarden zoveel mogelijk in stand te houden. Bij de beoordeling van bouwplannen wordt daarop gelet. Voorts geldt dat het slopen van panden niet is toegestaan, tenzij na vergunning van de gemeente. Zoals eerder opgemerkt, gelden hiervoor specifieke criteria.

Woondoeleinden - voormalige boerderijen

Een specifieke bestemming is opgenomen voor voormalige boerderijen met een woonfunctie. Het betreft van origine agrarische panden, die in het vigerende plan nog agrarisch waren bestemd en thans voor wonen worden gebruikt.

Met name ter wille van het behoud van de ruimtelijke verschijningsvorm en de aanwezige cultuurhistorische waarden is een beschermende regeling in deze bestemming in het plan opgenomen. In de planregels is rekening gehouden met de kenmerkende waarden van deze karakteristieke woonboerderijen. Conform de Omgevingsverordening Groningen wordt de bestaande hoofdvorm als uitgangspunt voor de regeling genomen.

Verder mogen ook van deze woonbestemming ruimten ten behoeve van de huisvesting van zorgbehoevenden c.q. mindervaliden deel uit maken. Voorts is het via een Afwijkingsregeling mogelijk om binnen voorwaarden het pand mee te laten gebruiken voor logies met ontbijt.

7. 5. Dubbelbestemmingen

Leiding - gas/hoogspanning/buisleiding

Deze dubbelbestemming is gelegd op de bestaande hoofdgastransportleidingen, hoogspanningsleidingen, e.d. De regeling voorziet in de aanwezigheid van deze leidingen en in de bescherming ervan.

Voor hoofdgastransportleidingen (leidingnummer beginnend met A) moet een belemmerende strook van 5 meter ter weerszijden van de hartlijn van de leiding in acht worden genomen, voor de regionale leidingen 4 meter. Doel van deze strook is het waarborgen van een veilig en bedrijfszeker gastransport en ter beperking van gevaar voor personen en goederen in de directe omgeving van de leiding.

De belemmerende stroken zijn bestemd als "Leiding - Gas". Op de aspecten aangaande externe veiligheid is in hoofdstuk 5 ingegaan.

Voor de hoogspanningsleidingen is uitgegaan van de zakelijk rechtsstrook.

Waarde - Archeologie 1, 2, en 4

Binnen het plangebied komen meerdere terreinen voor waar sprake is van archeologische en cultuurlandschappelijke waarden. Door middel van een aanvullende bestemmingsregeling die is gebaseerd op de Archeologische Beleidsadvieskaart worden deze beschermd.

De betreffende archeologische en cultuurhistorische waarden zijn respectievelijk bestemd tot 'Waarde - Archeologie 1, 2 en 4' (categorie 3 komt niet voor).

De bestemming 'Waarde - Archeologie 1' is gelegd op de archeologische monumenten. De bescherming vindt plaats op grond van de monumentenwet. Het bestemmingsplan bevat hiervoor slechts een beperkte (aanvullende) regeling.

Binnen de bestemmingen 'Waarde Archeologie 2' en 'Waarde archeologie 4' is, aansluitend op wat in de basisbestemmingen is geregeld, rekening gehouden met de cultuurhistorische waarden van de betreffende gebieden. De bescherming van de cultuurhistorische/archeologische waarden is geregeld door middel van bouwregels en een vergunningstelsel.

Voor gebieden die alleen een verwachtingswaarde kennen, wordt de bescherming vorm gegeven door het opnemen van een vergunningstelsel bescherming geboden aan mogelijk aanwezige archeologische en/of cultuurhistorische waarden. geregeld, dat er activiteiten in het gebied plaatsvinden die onevenredige afbreuk (kunnen) doen aan de archeologische waarden die zich (mogelijk) in de bodem bevinden. In het vergunningstelsel voor werken en werkzaamheden is de bodemingreep gekoppeld aan een diepte van meer dan 0,40 m bij een oppervlakte tot 200 m². Indien archeologische waarden worden aangetroffen, zal een erkend archeoloog worden geraadpleegd. De uitkomsten van het archeologisch onderzoek kunnen leiden tot aanvullende bepalingen in de omgevingsvergunning voor het bouwen.

7. 6. Algemene aanduidingen

Toegevoegd aan de hiervoor genoemde basisbestemmingen zijn enkele aanduidingen die vanuit het milieu- of waterbeleid een extra aanduiding aan gronden geven. Het zijn de volgende.

Geluidzone industrie

Binnen het plangebied komt één inrichting voor die zoneringsplichtig is volgens de Wet geluidhinder: de NAM-locatie. Conform de Wet geluidhinder is hiervoor een geluidzone vastgesteld. Ook geluidzones van een tweetal in de gemeente Loppersum gelegen inrichtingen en de in de gemeente Eemshaven gelegen Eemshaven met industrieterrein en het aldaar gelegen gasstation lopen gedeeltelijk door over plangebied.

De aanvullende bestemming geluidzone is bedoeld om te voorkomen dat binnen de zone van het terrein nieuwe geluidgevoelige bebouwing komt of dat bestaande uitbreidt en er daardoor een te hoge geluidbelasting optreedt. Voor eventuele nieuwe tweede agrarische bedrijfswoningen zal een ontheffingsprocedure moeten worden gevolgd.

Geluidzone spoor en Geluidzone weg

Deze aanduidingen hebben eveneens de bedoeling te voorkomen dat er geluidgevoelige gebouwen worden gerealiseerd binnen de geluidzone van een weg of een spoorweg, als daardoor een te hoge geluidbelasting optreedt. Indien om een of andere reden een weg niet meer zoneplichtig is, kan deze zone van de plankaart worden verwijderd middels een hiertoe

opgenomen wijzigingsbevoegdheid.

Als een nieuwe zoneplichtige weg wordt aangelegd of een bestaande weg alsnog zoneplichtig wordt, kan deze zone alsnog worden aangebracht.

In het bestemmingsplan wordt in beginsel geen uitbreidingen van geluidgevoelige bestemmingen in de geluidzones mogelijk gemaakt, althans voor zover deze dichterbij het spoor of de weg toe komen te liggen.

Bij de bepaling van de zones voor het wegverkeerslawaai is aangesloten bij het akoestisch onderzoek dat ten behoeve van de geluidniveaukaart Delfzijl is uitgevoerd (zie ook bijlage 3). Bij de bepaling van de zone voor het spoorweglawaai is als uitgangspunt genomen het resultaat van het akoestisch onderzoek spoorweglawaai (DHV-rapport, mei 2002).

Vrijwaringszone - dijk 1

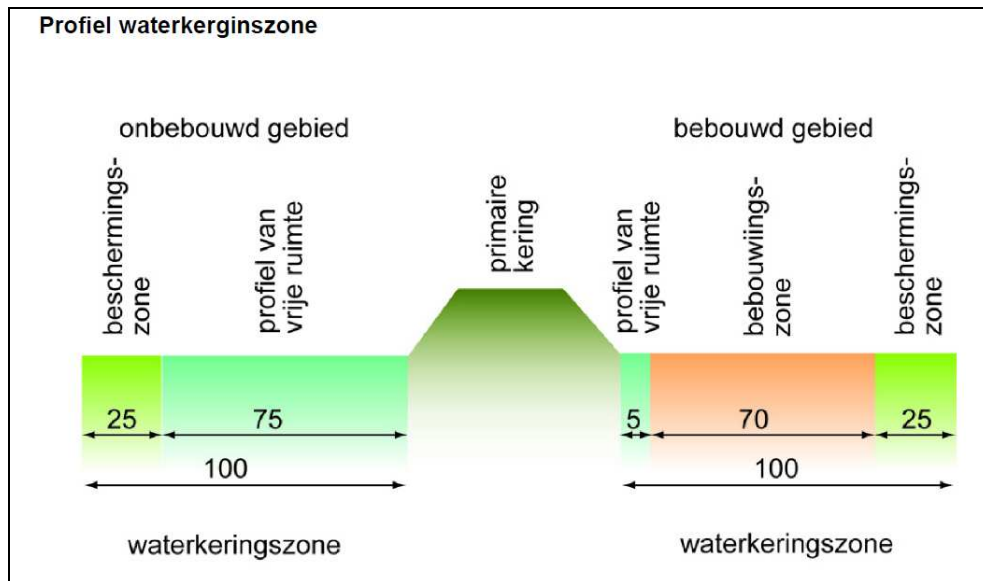
Het bestemmingsplan gaat uit van een basisbestemming voor de primaire en zeekeringen ('Water - Waterkering 1') en een aanduiding ('vrijwaringszone - dijk 1 en 2') voor de binnenbeschermingszone. Daarin worden de gronden naast de basisbestemmingen tevens bestemd ter bescherming van de waterkering.

Langs de primaire zeekering bevindt zich op grond van de keur van het Waterschap Noorderzijlvest naast de kernzones (de feitelijke zeekering) beschermingszones. Binnen de beschermingszones geldt op grond van de keur verschillende verboden. Zo mogen er geen gebouwen worden gebouwd, die van invloed kunnen zijn op de waterkerende functie van de dijk. Ook mag een eventuele toekomstige verhoging en/of versterking van de dijk niet belemmerd worden.

Tussen waterschap, provincie en gemeenten en overige belanghebbenden vindt overleg over de aanpassing van deze zones plaats in verband met mogelijke dijkverhogingen. Voor dit bestemmingsplan is met name de binnenbeschermingszone rond de primaire waterkeringen relevant. Hiervoor is een vrijwaringszone van 100 meter opgenomen. Bebouwing is binnen deze zone niet toegestaan. Deze vrijwaringszone is opgedeeld in 3 verschillende deelgebieden:

- profiel van vrije ruimte: hier zijn, anders dan ten behoeve van de waterkering, geen gebouwen of bouwwerken toegestaan. In bebouwde gebieden is deze zone 5 meter en in onbebouwde gebieden, waaronder het buitengebied, 75 meter;
- bebouwingszone: dit gaat alleen op voor gebieden binnen de vrijwaringszone die bebouwd is. Dit is een zone van 70 meter (75 meter min de 5 meter van het profiel van vrije ruimte);
- beschermingszone: zowel in bebouwde als onbebouwde gebieden geldt een zone van 25 meter waar geen gebouwen of bouwwerken gerealiseerd mogen worden die van invloed kunnen zijn op de stabiliteit of de werking van de waterkering.

In figuur 18 zijn de diverse zones weergegeven.

Figuur 18. Waterkeringszones (bron: Provinciale Omgevingsverordening)

De beschermingszone is met een ontheffingsgebied in de dubbelbestemming “vrijwaringszone - dijk 1” opgenomen. Een afwijking wordt alleen verleend als aangetoond is dat de stabiliteit van de waterkering niet nadelig wordt beïnvloed. Het profiel van de vrije ruimte mag in zijn geheel niet bebouwd worden en daarom is hiervoor geen andere zone opgenomen.

De bescherming van de niet-primaire waterkeringen is afdoende geregeld in de keur.

8. UITVOERBAARHEID

8. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De gemeente hecht aan een breed maatschappelijke draagvlak voor het bestemmingsplan Buitengebied. Bij de voorbereiding is gebruik gemaakt van wat in verschillende kaders is afgesproken. Zo zijn in het kader van de RAK Appingedam - Delfzijl tussen de betrokken gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum, alsmede de landinrichtingscommissie onder meer afspraken gemaakt die ook ruimtelijk doorwerken.

Voorts is rekening gehouden met de inbreng die gemeentelijk in het kader van het POP Groningen naar voren is gebracht.

Verder is de Nota van Uitgangspunten in de raadscommissie Ruimtelijke Ordening aan de orde geweest, waarbij de commissie over het algemeen instemmend reageerde (oktober 2001).

Voorontwerp 2004

Over het voorontwerp-bestemmingsplan van 2004 zijn de gebruikelijke inspraak- en overlegmogelijkheden geboden (overeenkomstig de gemeentelijke Inspraakverordening en conform het overleg op grond van artikel 10 Bro). Over de ingekomen reacties is een standpunt bepaald en voor zover nodig is het bestemmingsplan aangepast. Het plan is evenwel door een aantal recente ontwikkelingen niet in procedure gebracht (regeling agrarische bouwblokken, nieuw POP, regionale archeologienota, ontwikkelingen op het vlak van water en milieu, etc).

Voorontwerp 2009

Aangepast aan de actuele omstandigheden en rekening houdend met de nieuwe Wro (2008) is een aangepast bestemmingsplan gemaakt. Daarover heeft opnieuw overleg plaats met betrokken instanties van Rijk en provincie en maatschappelijke organisaties. Daarnaast zijn informatiebijeenkomsten gehouden en is de gelegenheid voor inspraak geboden.

8. 2. Economische uitvoerbaarheid

Het weergeven van de financiële uitvoerbaarheid door middel van een cijfermatige opzet, is in het kader van een bestemmingsplan Buitengebied moeilijk te geven. Wel kan een meer kwalitatieve benadering van de economische uitvoerbaarheid worden gegeven. Immers, een bestemmingsplan Buitengebied is geen uitvoeringsinstrument, maar een beoordelingskader voor de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Voor de feitelijke inrichting kan met name gewezen worden op de landinrichtingsprojecten die in de gemeente lopen (zie eerder). In dat kader komen ook financiële middelen beschikbaar om activiteiten te ondersteunen.

Voor de financiële uitvoerbaarheid van maatregelen in het buitengebied, is de gemeentelijke financiële bemoeienis door de aanwezigheid van andere instrumenten niet of beperkt aanwezig ten aanzien van in elk geval de volgende situaties:

- binnen bestemmingen waar de landbouw prioriteit heeft, zijn de agrariërs verantwoordelijk voor de landbouwkundige uitvoering op bedrijfsni-

- veau;
- binnen de bestemmingen waar de functie natuur voorop staat, vindt beheer, onderhoud en inrichting plaats door de natuurbeschermingsinstanties, i.c. Staatsbosbeheer en het Gronings Landschap;
- binnen bestemmingen waar sprake is van beheers- en reservaatgebieden, vindt uitvoering van het beleid plaats met behulp van middelen op grond van het Programma Beheer;
- recreatieve voorzieningen als vorm van medegebruik binnen natuurgebieden worden gerealiseerd door de terreinbeherende instanties;
- uitvoering van de EHS vindt voorts plaats met behulp van rijksmiddelen, voortvloeiend uit het beleid van de *Nota Ruimte*.

8. 3. Grondexploitatie

Grondexploitatie

In een bestemmingsplan moet, naast een paragraaf over de economische uitvoerbaarheid, ook worden ingegaan op het kostenverhaal. Indien het bij het bestemmingsplan gaat om een 'bouwplan' volgens het Bro is een grondexploitatie regeling zoals die is opgenomen in de Wro van toepassing. De gemeente heeft daarbij de verplichting de kosten die zij moet maken voor het plan te verhalen. Dit moet zij doen aan de hand van een exploitatieplan, mits het kostenverhaal niet anderszins is verzekerd.

Het opstellen van een exploitatieplan is niet aan de orde indien:

- er geen sprake is van de door de gemeente te maken kosten (bijvoorbeeld kosten t.b.v. bouwrijp maken, ontsluiting, riolering, etc.);
- er wel sprake is van dergelijke kosten maar deze kosten anderszins verzekerd zijn:
 - of via een privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer (er is in dat geval een overeenkomst gesloten tussen gemeente en ontwikkelaar, waarbij afgesproken is dat de ontwikkelaar alle bij het plan voorkomende kosten voor zijn rekening neemt);
 - of via actieve grondpolitiek (de gemeente voert een actieve grondpolitiek voor de ontwikkeling van het plan. De door de gemeente gemaakte kosten worden verhaald in de verkoop van de grond (verkoopovereenkomst). De grond is in eigendom van de gemeente, kosten worden verdisconteerd in de uitgifteprijs).

In alle andere gevallen zal een exploitatieplan moeten worden opgesteld.

Aangezien er geen concrete plannen zijn opgenomen in dit bestemmingsplan hoeft er geen exploitatieplan in de zin van de nieuwe Wro te worden opgesteld.

8. 4. Handhaafbaarheid, controle, toezicht

Een belangrijk onderdeel van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan Buitengebied is de mogelijkheid van de daadwerkelijke handhaving van de regels. In dit verband is als één van de aanleidingen tot dit plan beschreven: het stellen van regels die beleidsmatig gewenst zijn en feitelijk hand-

haafbaar. In het handhavingsbeleid van de gemeente wordt binnen Bouw- en milieutoezicht menskracht vrijgemaakt ten aanzien van de handhaving.

Vanuit het bestemmingsplan kan over het aspect van de handhaafbaarheid worden opgemerkt dat een sobere regeling is opgenomen, tegen de achtergrond van de volgende uitgangspunten:

- activiteiten, waarvoor een ander en beter beoordelingsinstrument beschikbaar is, zijn niet vergunningsplichtig (bijvoorbeeld het wijzigen van het waterpeil);
- activiteiten die in de praktijk meestal worden vergund en waarbij het stellen van voorwaarden vaak niet nodig is, worden niet aan een vergunning gebonden (als de aanleg van kavelpaden van beperkte omvang);
- activiteiten die slechts een beperkte (negatieve) invloed hebben op de hoofdfuncties (als de aanleg van kleine oppervlakten beplanting of van kleine oppervlakten verharding) zijn niet vergunningsplichtig.

Voor de handhaafbaarheid van regelgeving is verder naar een duidelijke formulering van de planregels gestreefd, met duidelijke toetsingscriteria.

Over het *toezicht* op de naleving van het bestemmingsplan het volgende.

Wat betreft het bouwen/bouwactiviteiten vervult het gemeentelijk bouwtoezicht de toezichthoudende taak.

Dat toezicht heeft onder meer betrekking op het opsporen en het eventueel aanpakken van clandestiene bouw en de controle op de naleving van vergunningsvoorschriften. Daarbij is er een nauwe samenwerking met het gemeentelijk organisatie-onderdeel milieu. Dit is mede een gevolg van de steeds sterkere samenhang tussen ruimtelijke ordening en milieu. Het handhavingsbeleid van de gemeente is daar ook op gericht.

Over het aspect *handhaving* kan meer specifiek het volgende worden opgemerkt. Dit plan heeft als doel een sturend instrument te zijn voor de ruimtelijke en functionele inrichting van het buitengebied.

Op plankaart en in planregels is aangegeven voor welke doeleinden de gronden gebruikt mogen worden, wat daarop gebouwd mag worden en in welke omvang en vorm dat mag gebeuren. Bovendien bevat het plan ter bescherming van geconstateerde waarden (zoals ter plaatse van de wierden) voor een aantal werken en werkzaamheden een vergunningenstelsel. Maar ook indirect is een instrumentarium van op wetten en verordeningen gestoelde vergunningen van belang, zoals de omgevingsvergunning (bouw, milieu), de horecavergunning en de kapvergunning. De overheidsactiviteit gericht op een juiste en adequate naleving van het plan, wordt als handhaving in de ruime zin beschouwd. Deze kan onderscheiden worden van handhaving in enge zin.

- a. Toepassing van het plan gebeurt door de gemeente zelf en omvat het beoordelen van de activiteiten in het plangebied aan de hand van kaart en planregels (in het bijzonder bouw-, aanleg-, gebruiks- en flexibiliteitsregels), het verrichten van feitelijke werkzaamheden, afspraken met derden voor de verwezenlijking van het ruimtelijk beleid en overige overeenkomsten.

- b. Naleving van het plan vraagt om planconform gedrag, door zowel de overheid als particulieren. Dit betreft onder meer het zich conformeren aan het vergunningvereiste, het handelen in overeenstemming met de verkregen vergunning en het zich houden aan gebruiksregels.
- c. Handhaving van het plan in enge zin is de activiteit (van de gemeente) gericht op het tegengaan van niet naleven van het plan en omvat het nemen van preventieve maatregelen, het motiveren van mensen, het toezicht houden op activiteiten, het signaleren van overtredingen en het corrigeren van overtredingen door middel van overredenen, legaliseren, saneren en sanctioneren.

Ad a. Toepassing van het plan

Wat betreft de toepassing van het plan in de vorm van het beoordelen van activiteiten door de gemeente zelf, is het van belang zicht te hebben op de activiteiten die aan een bestemmingsplan getoetst dienen of kunnen worden:

- bouwactiviteiten;
- het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden (kappen van bomen, graven en ophogen van gronden, e.d.);
- grondgebruik (bedrijven, kampeerterreinen, agrarische en natuurgebieden).

Waar deze activiteiten in de planregels staan, worden deze aan het bestemmingsplan getoetst. Inhoud en intentie van het plan moeten leiden tot een zo zinnig mogelijke toetsing. De redactie van de planregels is daar ook op gericht.

Ad b. Naleving van het plan

In relatie tot de naleving van het plan komt het er op aan dat vergunningen worden aangevraagd voor die activiteiten, waarvoor dat in wetten, verordeningen en het bestemmingsplan is voorgeschreven, en dat vervolgens ook wordt gehandeld overeenkomstig de verleende vergunning.

Vergunningen waar het dan voornamelijk om zal gaan zijn:

- omgevingsvergunningen (bouw, milieu);
- omgevingsvergunningen voor uitvoering van werken en werkzaamheden;
- kampeervergunningen;
- kapvergunningen, e.d.

Via de gemeentelijke voorlichting wordt regelmatig gepubliceerd over de afgifte van vergunningen.

De beoordeling daarvan vraagt er om dat in het plan duidelijk wordt aangegeven wat de beoordelingscriteria voor een bepaalde vergunning zullen zijn en hoe deze zullen toegepast. In dit plan is getracht dit zo duidelijk mogelijk aan te geven.

Ad c. Handhaving in enge zin

Worden activiteiten zonder of in afwijking van een vergunning, dan wel in afwijking van gebruiksregels uitgevoerd, dan is de zogenaamde "Handhaving in enge zin" aan de orde. Dit is de activiteit gericht op het voorkomen c.q. tegengaan van het niet naleven van een bestemmingsplan. Deze vraagt in de eerste plaats om de constatering dat het plan niet is nageleefd, dus dat er of zonder vergunning of in afwijking van een vergunning activiteiten hebben plaatsgevonden. Om dit te kunnen constateren, is het zaak een goed ijkpunt te hebben. Als ijkpunt met betrekking tot de naleving van het onderhavige plan fungeert aangaande bouwactiviteiten de situatie ten tijde van de eerste tervisielegging. Voor het gebruik van gronden geldt het moment van onherroepelijk worden van het plan. De constatering of er in afwijking of zonder een vergunning activiteiten hebben plaatsgehad, vindt feitelijk plaats middels een regelmatige controle, waarbij de inventarisatie en de verleende vergunningen het referentiekader vormen.

9. OVERLEG EN INSPRAAK

Over het voorontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied Noord is uitgebreid de gelegenheid geboden tot inspreken en het geven van zienswijzen.

Daarnaast is overleg gevoerd met rijksinstanties, de provincie Groningen, de waterschappen en betrokken maatschappelijke organisaties.

Over de ingekomen reacties is een standpunt gevormd, dat in een Reactienota is verwoord.

Voor zover daar wijzigingen uit voortvloeien naar het bestemmingsplan zijn deze in dit bestemmingsplan opgenomen.

De Reactienota is als separate bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd.

===